

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

|| Sayı/ Issue 2 (Haziran/ June 2020), s. 35-152.
|| Geliş Tarihi-Received: 26.05.2020
|| Kabul Tarihi-Accepted: 21.06.2020
|| Araştırma Makalesi-Research Article
|| ISSN: 2687-5675

**Mecmualardan Hareketle Bir Dîvânçe Teşkil Denemesi:
Edirneli Misâlî (Hasan Çelebi) ve Dîvânçesi**

*A Divanche Trial Based On Poem Collection: Misali From Edirne (Hasan Chelebi)
And His Divanche*

Yunus KAPLAN*

Özet

Mecmualar sahip oldukları zengin muhtevasıyla klasik Türk edebiyatına kaynaklık eden önemli eser türlerinden biridir. Büyük çoğunluğu kim tarafından ve ne zaman derlendiği bilinmeyen bu eserler, yazılmış oldukları dönemlerin edebî zevkini ve birikimini yansıtmaları bakımından önemli oldukları kadar hayattayken divan tertip edemeyen veya ettikleri hâlde bu eserleri günümüze ulaştırmayan şairlerin şiirlerini ihtiva etmeleri bakımından da önemlidir.

Tezkiyecilerin kendisinden sitayişle bahsettiği 16. yüzyıl şairlerinden Edirneli Misâlî de hayattayken divan tertip ettiği bilinen şairlerdendir. Birçok şair gibi onun da *Dîvân*'ının herhangi bir nüshası şimdilik elde olmasa da çeşitli mecmualarda şaire ait divânçe teşkil edecek kadar çok şiir kayıtlıdır. Onun şiirlerinin birçok farklı mecmuada kayıtlı olması yazmış olduğu şiirlerin erbabınca beğenildiğini göstermektedir.

Bu çalışmada mecmualardan hareketle kayıp olan *Misâlî Dîvân*'na ait 197 manzume bir araya getirilerek bir dîvânçe teşkil edilmiştir. Ayrıca bu manzumeler, şekil ve muhteva bakımından tahlile tabi tutularak çeviri yazılı metinlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, 16. yüzyıl, Misâlî, Dîvânçe.

Abstract

With their rich content, poem collections are one of the important literary works constituting a source for classical Turkish literature. These literary works, the majority of which are not known when or by whom they were compiled, are important not only because they reflect the literary taste and accumulation of the period they were written, but also because they involve the poems of the poets who could not compile divan while they were alive or poets of whom did not reach the present time.

Misali from Edirne, one of the 16th century poets, were eulogized by biographers, is one of the poets known to have compiled divan while he was alive. Like many poets, he has many poems recorded in various poem collections to constitute divanche although there is no copy of his Divan yet. The fact that his poems are recorded in many different poem collections shows that the poems he wrote were liked by experts of the profession.

* Doç. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, e-posta: yunuskaplan80@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2421-253X.

In this study, a divanche was formed by bringing together 197 poems belonging to the lost *Misâlî Divan*, based on journals. In addition, these poems were subjected to analysis in terms of shape and content, and their translated written texts were included.

Key Words: Classical Turkish literature, 16th century, Misali, Divanche.

Giriş

Tezkireler ve biyografik kaynaklar, klasik Türk edebiyatında yetişmiş sanatkarlar hakkında bilgi veren ilk temel kaynaklardır. Bu kaynaklarda hayatları hakkında bilgi verilen şairlerin sayıca çokluğu, bu edebî geleneğin sahip olduğu zenginliği ve hitap ettiği geniş sosyal tabaka hakkında araştırmacılara çok zengin malzeme ve değerlendirme imkânı sunması bakımından oldukça önemlidir. Bu kaynaklarda yaşamış oldukları dönemlerde yazdıkları manzumeler ve vücuda getirdikleri eserlerle şöhreti yakalamış, sahip oldukları şairlik kudretleriyle de sadece yaşadıkları dönemde değil öldükten sonra da bu şöhretlerini muhafaza ettirmiş yüzlerce şair hakkında bilgiye rastlanmaktadır.

Hemen hemen bütün tezkire yazarlarının şairlikteki maharetiyle dikkatlerini çeken ve yazmış olduğu manzumelerle haklı bir övgüye mazhar olan şairlerden biri de 16. yüzyıl şairlerinden Edirneli Misâlî'dir. Şairin kendisine şöhret kazandıran şiirleri bir araya getirerek bir dîvân teşkil ettiği bilinmektedir. Ancak birçok divan şairi gibi onun da bu eseri günümüze ulaşmamıştır. Klasik Türk edebiyatında sahip oldukları renkli ve zengin muhtevalarıyla yazılmış oldukları dönemler için önemli bir kaynak olan şiir mecmualarında, çeşitli sebeplerle herhangi bir eseri günümüze ulaşmayan bu türden şairlerin sayısız şiirlerine rastlamak mümkündür. Mecmualarda yaşadığı dönem ve sonrasında yazmış olduğu şiirlerle şairlikteki kudretini ispat etmiş olan Misâlî'nin de bir dîvânçe oluşturacak kadar çok şiiri kayıtlıdır.

Bu çalışmada; şiir mecmuaları ve çeşitli biyografik kaynaklarda şiirleri perakende bir hâlde bulunan Misâlî'ye ait şiirler tespit edilerek bir araya getirilmiş; bu şiirlerin şekil ve muhteva özellikleri üzerinde değerlendirmelerde bulunularak çeviri yazılı metinlerine yer verilmiştir. Böylece şöhreti kaynaklarda kayıt altına alınan önemli bir divan şairinin şiirlerinin bir araya getirilmesiyle hem kayıp divanlar halkasından biri daha eksilecek hem de 16. yüzyılın önemli şairlerinden birinin daha sahip olduğu çeşitli özellikleriyle tanıtılacaktır.

1. Misâlî'nin Hayatı

Edirne'de doğan şairin asıl adı, Hasan'dır (Kılıç 2018: 32, Sungurhan 2017: 741, Solmaz 2018: 274). Ailesi ve almış olduğu eğitime dair kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Kınalızâde Hasan Çelebi ve Riyâzî, Misâlî'nin "erbab-ı hurfet" yani sanat erbabı biriyken ilim ve marifet sahibi kişilerle bir arada bulunarak bilgi sahibi olduğunu belirtir (Sungurhan 2017: 741; Açıkgöz 2017: 288).

1016/1607-08 yılında vefat etti. Mezarı Yenikapı Mevlevihanesi güzergâhındadır (Açıkgöz 2017: 289). Ölümüne Sıdkî "*Hiç dehre Misâlî gelmeye hayf*" (Kayabaşı 1997: 484), Bursalı Hâşimî ise "*Bulunmadı Misâlî anı ecel kılup güm*" mısraını tarih düşürmüştür. Mehmed Nail Tuman, Bursalı Mehmed Tahir'in *Osmanlı Müellifleri* adlı eserinde bu tarih mısraının sonundaki "hayf" kelimesini "hayfâ" şeklinde yazarak Misâlî'nin vefat tarihini 1017 olarak göstermesinin yanlış olduğunu söyler (Tuman 2001: 904).

Biyografik kaynaklarda Misâlî'nin hayatı hakkında verilen bilgiler yukarıdaki verilenlerle sınırlıdır. Ancak şairin yazmış olduğu manzumeler arasında hayatı hakkında bazı kanaatlerin oluşmasını sağlayacak mahdut da olsa birtakım ipuçlarını muhtevi

olanlar mevcuttur. Bunlar içinde özellikle Magosa sancak beyliği ve Kıbrıs beylerbeyliği yapan Cafer Paşa (öl. 1607-08) ve Magosa Sancak Beyi Şaban Paşa (öl. ?) için yazılmış olanlar bu meyanda önemlidir.

Cafer Paşa'nın 1005/1596-97 yılında ikinci defa Kıbrıs Beylerbeyliğine atanmasıyla birlikte Ada'ya gelişine tarih düşürmek amacıyla bir kaside yazan şair, aynı zamanda Paşa'nın aynı yıl içinde Magosa Meydanı'na yaptırdığı çeşmeye tarih düşürmek için de 32 beyitlik bir kaside yazmıştır. Şairin 1007/1598-99 yılında Kıbrıs'a saldırıda bulunan iki korsan gemisinin Cafer Paşa tarafından zapt edilmesine tarih düşürmek için yazdığı kıt'a da Paşa hakkında yazdığı bir başka şiiirdir. Bu manzumeler dışında Misâli, 1005/1596-97 yılında Magosa Kalesi'nde mahkûm olan esirlerin cuma vaktini fırsat bilerek zindancıları katledip şehri istila etmeleri ve Şaban Paşa tarafından şehrin yeniden fethedilmesine tarih düşürmek için bir kıt'a ile Kıbrıs'ta vefat ettiği belirtilen Mustafa Paşa (öl. ?) için bir mersiye kaleme almıştır.

Bu karineler dikkate alındığında, Misâli'nin Cafer Paşa'nın Kıbrıs'a geliş tarihi olan 1005/1596-97'den önce Kıbrıs'ta bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin bu tarihten ne kadar zaman önce ve hangi amaçla Ada'ya geldiğini kestirmek şimdilik mümkün görünmemekle birlikte 1007/1598-99 tarihinde hâlâ Ada'da bulunduğunu söylemek mümkündür.

2. Eserleri

Kafzâde Fâizî, Misâli'nin şiirlerine örnek olarak verdiği beyitleri *Dîvân'*ından aldığını belirtir (Kayabaşı 1997: 484). Kâtip Çelebi de şairin dîvân sahibi olduğunu ifade eder (Balci 2014: 666). Ancak belirtilen *Misâli Dîvânı'*nın şimdilik herhangi bir nüshasının varlığı bilinmemektedir. Ancak aşağıda da ayrıntılı bir şekilde üzerinde durulacağı gibi çeşitli mecmualarda şaire ait bir dîvânçe teşkil edecek kadar çok şiir kayıtlıdır.

Kaynaklarda bu *Dîvân* dışında Misâli'nin herhangi bir eserinin olup olmadığına dair bilgi bulunmadığı gibi kütüphane kayıtlarında da buna yönelik bir kayıta rastlanmamıştır.

3. Edebî Kişiliği

Biyografik kaynaklar Misâli'nin daha gençlik yıllarındayken şöhreti yakalamış iyi bir şair olduğu hususunda hemfikirdir. Hasan Çelebi'ye göre yetenekleri sayesinde kısa zamanda yaşıtları arasından sıyrılarak devrin şairleri arasında eşsiz bir yere sahip olan Misâli, bir müddet muamma yazmaya da ilgi duymuş ve bu alanda da bir hayli şöhret bulmuştur. Hasan Çelebi, onun henüz gençlik döneminde olduğunu ve eğer Allah ömür verirse daha nice güzel şiirler yazacağına olan inancını dile getirir (Sungurhan 2017: 741).

Âşık Çelebi de Misâli'yi adına uygun, güzel ahlaklı, kemal sahibi ve eşi-benzeri olmayan güzel şiirlere sahip bir şair olarak tanımlar ve daha gençlik çağında olmasına rağmen kendine has manalar bulmada mahir olduğunu söyler. Akıcı üslûbuyla devrinin nadir kişileri arasında olduğunu belirterek "Ümit edilir ki yakın zamanda gökyüzünün hilâli gibi parmakla gösterilen biri olsun." diyerek başarılarının daha da artması yönünde temennide bulunmaktan da geri durmaz (Kılıç 2018: 332).

Ahdî'ye göre, yaratılışındaki güzellikle şairlerin makbulü olan ve yazısının güzelliğiyle emsalsiz bir şair olan Misâli; tatlı sözleriyle tatlı dilli bir papağan, rengârenk mazmunlarıyla da eşsiz bir inciye benzer. Sahip olduğu güzel edayla onu, şairler arasında Rum'un Hassân'ı olarak gören Ahdî; gelecekte onun daha nice güzel şiirler yazacağına

dair inancını belirterek zamanla ünlü İranlı şair Kemâl-i Hocendî gibi olacağını ifade eder. Çünkü ona göre Misâlî'nin inci tanelerine benzeyen şiirleri, akıl sahiplerinin kulaklarında küpe olduğu gibi kendinden geçmiş âşıkların dilinden de düşmemektedir (Solmaz 2018: 274-75).

Bir şairin yazmış olduğu şiirlere erbabınca çeşitli eserlerde yer verilmiş olması bu şairin devrinde ve sonrasında takdir gördüğünün en önemli delillerinden birisidir. Belli bir edebî birikime sahip olan ve birçoğu aynı zamanda bizzat kendisi de şair olan mürettepler tarafından derlenen ve tertip edildikleri devrin edebî zevkini ve sanat telakkisini yansıtan şiir mecmuaları bu anlamda önemli ipuçları barındıran eserlerdir. Hâlihazırda bu çalışmanın teşkili ve hayat bulması da Misâlî'nin hemen hemen hepsi mecmualarda kayıtlı olan şiirleri sayesinde olmuştur. Şaire ait olduğu tespit edilen bu şiirlerin sayısının 197 gibi yüksek bir rakam oluşu nazarı dikkate alındığında onun yaşadığı dönemde ve sonrasında şiir meraklılarınca beğenilip takdir edildiği inkâr edilemez bir hakikat olarak karşımıza çıkmaktadır.

Divan şairlerinin yazmış oldukları şiirlerde kendi şairlikleri ve şiir anlayışları üzerine yaptıkları birtakım değerlendirmeler, bir nevi onların poetikaları olup şairlerin edebî kişiliklerinin tespitinde tezkireler ve biyografik kaynaklarda verilen bilgiler kadar önemlidir. Hemen hemen bütün divan şairlerinde karşımıza çıkan bu türden değerlendirmelere Misâlî'nin şiirlerinde de tesadüf edilmektedir. Misâlî de mensubu olduğu edebî geleneğin poetik değerlendirme usullerine uygun bir şekilde yazmış olduğu bazı şiirlerde edebî kişiliği, şiir ve sanat telakkisi hakkında bazı ipuçları vermekten geri durmamıştır. Şairin bu meyanda yapmış olduğu değerlendirmeleri iki başlıkta değerlendirmek mümkündür:

Bunlardan birincisi, divan şairlerinin hemen hemen hepsinde görüldüğü gibi Misâlî'nin edebî kişiliği üzerine yaptığı değerlendirmeler kendi şairliğinin büyüklüğü ve yazmış olduğu şiirlerin sanat değerinin yüksek oluşu yönündedir.

Yazdığı taze şiirleri belagat denizine benzeten Misâlî, onlardaki her bir manayı ise kıymetli inci tanesine benzetir:

*Baħr-ı belâgat oldı Mişâlî bu nazm-ı ter
Ma' nîler anda her biri dürr-i şemîndür* (G. 31/6)

Sevgilinin dudağının vasfında gazeller söylese bu normaldir. Çünkü o, renkli edalara sahip bir şair olarak meşhur olmuştur:

*Ġazeller söyleseñ evşâf-ı la' linde n'ola yârüñ
Mişâlî söylenür bir şâ'ir-i rengîn-edâsın sen* (G. 87/5)

Keskin bir kılıç gibi olan dili ve muzrağa benzeyen elindeki kalemiyle söz ülkesini fetheden hünerli bir şair olduğunu iddia eder:

*Zebânı tîğ-i bürrân nîzesi destindeki ħâme
Süħan mülkin Mişâlî nâm bir şâhib-hüner açdı* (G. 113/5)

Ona göre eğer bir şiir, dünyada makbul görülüp el üstünde tutulacaksa kendi yazdığı şiirler gibi olmalıdır:

*Eller üzre ŧutulup olmağa maħbûl-i cihân
Olcaħ şî'r-i Mişâlî gibi eş'âr gerek* (G. 71/5)

İkincisi divan şairlerinin ortak özelliklerinden biri olarak Misâlî de her şair gibi nazım sahasında kendinden emin bir edayla yazmış olduğu şiirlerle övünmekle yetinmemiş, bu hususta kendisiyle boy ölçüşecek bir rakibinin olmadığını iddia ederek kendi şairliğinin büyüklüğüyle rakiplerine meydan okumaktan geri durmamıştır.

Aşağıdaki beyitte söz ülkesinin emiri olduğunu iddia eden şair, elindeki şiirlerin belagat hükmünün nişanı olduğunu söyler:

*Şimdi Mişâlî oldı sühan mülkine emîr
Destinde şi'ri hüküm-i belâgat-nişânıdır* (G. 34/5)

Başka bir beyitte ise bu iddiasını daha da ilerleten Misâlî, kendisini nazım ülkesinin padişahına şairler zümresini ise kendisine hizmet eden divan kâtiplerine benzetir:

*Ey Mişâlî benüm ol pâdişeh-i kişver-i nazm
Şu'arâ zümresi hep kâtib-i divânıdır* (G. 28/5)

Aslında diğer şairler de Misâlî'nin şairlikteki kudretinin farkındadırlar. Çünkü onun şiir arseninin pehlivanı olduğunu gören kemâl sahipleri acziyetlerini dile getirmekten kendilerini alamazlar:

*Ben pehlevân-ı 'arşa-i nazm olduğum görüp
Didi Mişâlî cümle-i şâhib-kemâl bes* (G. 57/6)

Zaten Misâlî'ye göre de nazım ehli içinde mümtaz bir yere sahip oluşunun en büyük delili, şiirlerini görenlerin bu şiirleri överek bu alanda kendisinin üstünlüğünü tasdik etmiş olmalarıdır:

*Mişâlî yaraşur mümtâz olursa ehl-i nazm içre
Gören eş'ârını taḥsîn ider fenninde fâyıkdur* (G. 36/5)

Hatta nazım ehli olanlar eğer onun eşi-benzeri olmayan gazellerini görselerdi, cümleten nazire yazmaktan vaz geçerlerdi:

*Nazm ehli cümle fâriğ olurdu nazîreden
Görse Mişâlî bu ğazel-i bi'-nazîrümüz* (G. 55/5)

4. Dil ve Üslup Özellikleri

Misâlî, yazmış olduğu şiirlerde külfetsiz ve sade bir dil kullanmayı tercih etmiştir. Şairin bu tercihi, şiirlerini anlaşılır kılmakla kalmamış aynı zamanda bu şiirlere samimi bir edanın da hâkim olmasına vesile olmuştur. Yaratılışından gelen şairlik kabiliyetiyle klasik Türk edebiyatının mazmun ve kavramlarını başarılı bir şekilde kullanmış, Türkçe dışında Arapça ve Farsça dilleri üzerindeki hâkimiyetini de şiirlerine yansıtmış bilmiştir. O, bütün bunları yaparken yapmacılığa düşmemiş, bulunduğu ince hayalleri kelimelerle süslerken sanatkârlığını da göstermiştir.

Atasözleri, deyimler ve halk söyleyişleri meramı daha iyi ifade etmek, az sözle çok şey anlatmak ve anlamı daha da güçlendirmek için Türkçede sıkça kullanılan önemli dil malzemeleri arasında yer alır. Nasirler ve şairler konuşma dilinde olduğu kadar edebî metinlerde de bu dil malzemelerinden mümkün olduğunca istifade etme yoluna

gitmişlerdir. Bu bağlamda birçok şair; manzumelerinde atasözleri, deyimler ve halk söyleyişlerini her fırsatta kullanmıştır. Zaman zaman bu unsurları vezne uydurmak için bazı kelimelerin Arapça-Farsça karşılığını kullanarak bazılarının ise devrik yapıda kullanımını tercih ederek birtakım tasarruflarda bulunmaktan da geri durmamışlardır (Kaplan 2009: 365).

Misâli de şiirlerinde anlamı güçlendirmek ve anlatıma renk katmak adına Türkçenin bu dil malzemelerinden mümkün olduğunca istifade etme yoluna gitmiştir. Şair, bu malzemeleri kullanırken dar kalıplara hapsolmemiş beyitlerdeki mana, vezin ve kafiye de gözeterek birtakım tasarruflarda da bulunmuştur.

Bu meyanda özellikle dilimizde çok zengin çağrışım imkânlarına sahip olan deyimlerin daha yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Tespit edilebildiği kadarıyla Misâli'nin şiirlerinde kullanmış olduğu belli başlı deyimler şunlardır: "Ağız açmak, ağzından düşürmemek, ahı yerde kalmamak, alını açık yüzü ak (olmak), aşka düşmek, ayağına düşmek, ayağına yüz sürmek, ayağı yere basmamak, ayak basmak, ayak çekmek, ayda yılda bir görünmek, bağına basmak, baş eğmemek, başa çıkmak, başı göğse ermek, başına devlet konmak, bende geçmek, benzi sararmak, benzi uçmak, birbirine girmek, bir deri bir kemik kalmak, bir içim su, can vermek, canına kâr eylemek, canı yerine gelmek, cebe satmak, çekip çevirmek, dilden dile düşmek, dil uzatmak, dile gelmek, el almak, el çekmek, el üstünde tutmak, el vermek, ele girmek, elem çekmek, esen yelden sakınmak, gam çekmek, gam yememek, gökte ararken yerde bulmak, gönlü yanmak, gönlüne düşmek, gönlüne girmek, gönlünü kapmak, gönül bağlamak, göz dikmek, göz göre göre, göz yummak, gözden geçirmek, göz ucuyla bakmak, gözü açılmak, gözü gönlü açılmak, gözü gönlü zengin olmak, gözü tutmamak, gözü yolda olmak, günaha girmek, hak ile yeksan etmek, hatırı kalmak, hayra girmek, helak olmak, ihya etmek, kanına susamak, kul olmak, kurbanı olmak, ortaya atılmak, pabucu dama atılmak, ruhu şad olmak, safa sürmek, söz açmak, söze gelmek, söz götürmemek, söz tutmak, söze gelmek, sözü uzatmak, ter düşmek, toz kondurmamak, ümidini kesmek, (üzerinden) yavuz yel esmemek, yakıp yıkmak, yanına kalmamak, yanıp yakılmak, yere geçmek, yere göğse sığmamak, yollara düşmek, yolunu beklemek, yüreği ağzına gelmek, yüreğine su serpmek, yüz göstermek, yüz tutmak, yüz vermemek, zahmete girmek..."

Misâli, duygu ve düşüncelerini sadece deyimlerle zenginleştirmekle kalmamış aynı zamanda şiirlerini "Binini gör birini al, elçiye zeval olmaz, gönül kalsın yol kalmasın, güzele doyulmaz, su aktığı yere akar, çıkmayan candan ümit kesilmez" gibi bazı atasözleriyle de süslemiştir.

Edebî metinler bir dilin sahip olduğu kelime hazinesini muhafaza etmesi, onu gelecek kuşaklara aktarması, yazıldıkları dönemde kullanımda olan dil malzemelerine dair örnekler ihtiva etmesi bakımından yazıldıkları dilin etimolojik ve morfolojik geçmişine dair zengin kaynaklardır. Türk kültür ve edebiyat tarihinin zirveyi yaşadığı dönemlerin mensubu birer sanatkâr olarak da divan şairleri de yaşadıkları dönemlerin zengin kültürel birikimini eserlerine yansıtmakla kalmamışlar aynı zamanda bu dönemlerdeki dil malzemelerini de kullanarak adeta bunları kayıt altına almışlardır. Bunlar içinde halk söyleyişleri ve günümüz Türkçesinde kullanımdan düşmüş bazı arkaik kelimeler, Türkçenin tarihî seyri hakkında kanaatler oluşturması bakımından erbabı için oldukça kıymetlidir (Kaplan 2020: 125).

Kültür ve edebiyat geleneğimizin bu önemli dil malzemelerine Misâli'nin şiirlerinde de rastlanmaktadır. "Aklın var ise, söz yok güzelim, hoş geldi safa geldi, ey yüzü kiblem, nene yetmez nene, ömrü çok olsun, be vallahi, müjdeler sana, gözlerin aydın" gibi günlük

hayatta kullanılan halk söyleyişlerinin yanında “ancılayın, degme, döymek, egin, göyündürmek, ıssı, igende, ırgürmek, kaçan, kalğıtmak, kancılamak, kanda, kanı, katı, koçmak, sımak, şimdengirü, tamu, uçmak, yağı, yalmanmak, yarak, yilmek, yöpürmek” gibi arkaik kelimeler de bu kabildendir.

5. Misâli'nin Şiirlerinde Şekil ve Muhteva Özellikleri

5.1. Nazım Şekilleri

Klasik Türk edebiyatının başarılı bir temsilcisi olan Misâli, bu gelenekte kullanılan nazım şekillerinden birçoğuyla şiirler yazmıştır. Şairin tespit edilebilen manzumeleri arasında en çok tercih ettiği nazım şekli, divan şiiri geleneğindeki yaygın temayüle mütenasip olarak gazeldir. Eldeki 121 gazelin büyük çoğunluğu beş beyitten müteşekkil olup alfabedeki ayn (ع) ve kaf (ك) harfi dışındaki bütün harflerde gazel bulunmaktadır. Bu manzumelerde beyit, vezin, kafiye ve redif gibi şekil özellikleri başarılı bir şekilde tatbik edilmiştir.

Misâli'nin elde on kasidesi bulunmaktadır. Şair bu kasideleri, çeşitli vesilelerle Nişancı Feridun Paşa (öl. 1583), Hasan Beyzade Ahmed Paşa (öl. 1625), Nuh Paşa (öl. 1603-04), Veziriazam Sokulluzâde Hasan Paşa (öl. 1602), Nişancı Mehmed Paşa (öl. 1594), Damat İbrahim Paşa (öl. 1601), Veziriazam Derviş Paşa (öl. 1606), Kıbrıs Beylerbeyi Frenk Cafer Paşa gibi devlet adamlarına ve Cafer Paşa'nın Magosa'da yaptırdığı çeşmeye tarih düşürmek amacıyla yazmıştır.

Eldeki yedi adet kıt'a nazım şekline sahip manzume, çeşitli hadiselerle tarih düşürmek amacıyla yazılmıştır. Bunların içinde Magosa Kalesi'nde zindanda olan gayrimüslim mahkûmların cuma namazı vaktini fırsat bilip zindancıları katlederek kaleyi işgal etmesi üzerine kalenin Şaban Paşa tarafından 1005/1596-97 yılında tekrar fethedilmesine tarih düşürülme amacıyla yazılmış olanı oldukça dikkat çekicidir. Şairin 38 beyitlik bu manzumede kullandığı dil ve üslup yaşanan bu hadiseye şahitlik ettiği intibamı uyandırmaktadır. 39 beyitlik bir başka kıt'a-i kebiresi ise Eğri'nin 1005/1597 yılında III. Mehmed tarafından fethedilmesi üzerinedir. Diğer kıt'alar ise Cafer Paşa'nın Kıbrıs beylerbeyliğine atanmasına (1005/1596-97) ve iki düşman gemisini zapt etmesine (1007/1598-99), Bâlî Efendinin ölümüne (980/1572-73), Eğri'nin ikinci kez fethine (1005/1596) ve Sultan III. Murad'ın ölümüne 1003/1595 düşürülmüştür.

Şairin musammat türünde yedi manzumesi bulunmaktadır. Bunlardan üçü müseddes, biri tesdis, biri muhammes, biri tahmis, biri ise terkîb-i benttir. Bu terkîb-i bent, yedişer beyitlik beş bent hâlinde tanzim edilmiş bir mersiye olup Mustafa Paşa adında birinin Kıbrıs'ta ölümü üzerine yazılmıştır.

Misâli'nin tespit edilebilen 197 manzumesinin nazım şekillerine göre sayıca dağılımı şöyledir:

Nazım Şekli	Sayısı
Gazel	121
Matla'/Müfred/Beyit	50
Kaside	10
Kıt'a	7
Müseddes	3
Mısra	2
Tesdis	1

Muhammes	1
Tahmis	1
Terkîb-i Bent	1
Toplam	197

5.1.1. Vezin, Kafiye ve Redif

Klasik Türk şiirinin başarılı bir temsilcisi olan Misâli, diğer unsurlarda olduğu gibi vezin hususunda da geleneğin çizdiği kurallara sadık kalarak şiirlerinin hepsini aruz vezniyle yazmıştır. Genellikle aruzun sık kullanılan vezinlerini tercih eden şair; birçok divan şairi gibi zaman zaman med, imale ve zihaf gibi aruz tasarruflarında bulunmak zorunda kalmıştır. Belli sınırlar içinde mûsamaha gösterilebilen bu tasarrufların yanında Türkçe kelimelerde imaleli kullanımlarla da karşılaşmaktadır. Ancak bu kullanımların sayısı çok sınırlı olduğu gibi şiirlerin muhtevasına ve ahengine olumsuz bir etkisinin olduğunu söylemek mümkün değildir.

Misâli'nin tespit edilebilen şiirlerinde tercih ettiği vezin kalıpları ve bunların sayıca dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Vezin	Sayı
<i>mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün</i>	62
<i>fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün</i>	43
<i>fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün</i>	36
<i>mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün</i>	31
<i>mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün</i>	7
<i>mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün</i>	4
<i>fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün</i>	9
<i>fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün</i>	3
<i>mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün</i>	1
<i>müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün</i>	1
Toplam	197

Vezin dışında manzumelere ahenk katan kafiye, divan şairlerinin vazgeçemedikleri temel unsurlardan biridir. Misâli de bütün manzumelerini kafiyeli yazmayı tercih etmiştir. Şairin kafiyeden yana tercihi ise genellikle revî ve ridf harflerinden oluşan mürdef kafiye ile sadece revî harfinden oluşan mücerred kafiyeden yanadır.

Kafiye dışında manzumelerde ahengi ve ritmik akışkanlığı sağlayan unsurlardan biri de rediftir. Aynı zamanda redif, şiirde ahengi artırarak okuyucu/dinleyiciyi etkilemenin yanı sıra şiirin çağrışım dünyasını da zenginleştiren önemli bir unsurdur. Bundan dolayı divanlardaki redifli şiirlerin sayısı redifsiz olanlardan daha fazladır (Macit 2016: 92). Misâli'nin eldeki manzumelerinin de büyük çoğunluğu rediflidir. Şairin redif tercihi bir veya birden fazla kelime, ek+kelime veya sadece ek şeklinde farklılık göstermektedir. Aynı zamanda divan şiirindeki genel temayüle uygun olarak bu rediflerde ağırlıklı olarak Türkçe kelimeleri tercih etmiştir.

5.2. Muhteva Özellikleri

Klasik Türk şiirinin gerek şekil gerekse de muhteva özelliklerine vakıf bir şair olan Misâlî; birçok nazım şekliyle şiirler kaleme almıştır. Yukarıda da zikredildiği gibi en fazla rağbet ettiği nazım şekli ise gazeldir. O, bu nazım şeklinin sahip olduğu beyit, vezin, kafiye ve redif gibi şekil özelliklerini başarıyla kullanmakla kalmamış; aynı zamanda şiirin iskeletini oluşturan bu unsurlara, kendine has söyleyiş özellikleri ve manayla birlikte ruh katmasını da bilmiştir. Misâlî, klasik Türk şiirinin mazmunlarıyla zenginleştirip süslediği gazellerinde genellikle âşıkane ve rindane duyguları terennüm etmiştir. Yaşama sevinci ve hayattan kam alma duygularının da hâkim olduğu bu tarzdaki ifade şekillerine örnek teşkil etmesi bakımından bazı beyitler aşağıya örnek olarak alınmıştır:

*Baňa keyfiyyet olmaz sâķi la' l-i dil-rübâdan yeg
Ne zevķ ola mezâķ ehline cām-ı pür-şafâdan yeg* (G. 69/1)

*Tabîb-i cânsın derd ehline sende devâ vardır
Anuñcün işigün bekler yatur çok mübtelâ vardır* (G. 30/1)

*Yüz bulduğınca başa çıkarsa eger şarâb
Ehl-i şafâya haylî virür derd-i ser şarâb* (G. 7/1)

*Hayra gir rindâna şun cām-ı şarâbı sâķiyâ
İçelüm biz zâhidün olsun şevâbı sâķiyâ* (G. 3/1)

Rakip, klasik şiirde âşık-maşuk dışında üçüncü önemli tiplene olarak karşımıza çıkar. Bu tiplene âşığın maşuka vuslatındaki önemli engellerden biri olduğu gibi sevgilinin de âşık yerine onu tercih etmesiyle aynı zamanda âşık için ayrı bir ıstırap kaynağıdır. Bütün divan şairlerinde olduğu gibi Misâlî'nin şiirlerinde de bu tiplene kendisine yüklenen kötü rollerle beyitlerde sıkça kendine yer bulmuştur.

Şair, sevgilinin siyah yüzlü rakibin hanesini her gece aydınlatmasına rağmen kendisiyle ancak ayda bir kez akşamlamasından şikâyetçidir:

*Raķib-i rû-siyâhuñ her şeb eyler hânesin rüşen
Bizümle ol yüzi meh ayda bir kez ancaķ aķşamlar* (G. 21/4)

Bu durum karşısında âşık, sevgilisine “Rakiple gezip bana cevri eyleme.” diyecek olsa; sevgili inadına rakibe ihsan eder:

*Gezme raķib ile baňa cevri eyleme disem
Turmaz o şivekâr aña ihsân ider yürür* (G. 38/2)

Sevgilinin rakiplere doğru meyletmesini kabullenmiş görünen Misâlî, bu durumu suların alçaklara meyyal oluşuyla açıklar:

*Aķıtsa kendüye ol serv-i refâri n'ola ağıyâr
Dilâ mâ 'il olurlar dâ 'imâ alçaklara şular* (G. 42/3)

Sonunda rakipten kurtuluşun mümkün olmadığına kanaat getiren şair, bu fani dünyadan gitmeden önce en azından rakibin yerle bir olduğunu görmeyi hayalini kurar:

*Yıķılmadın bu 'âlem yummadın göz dehr-i fâniden
Raķib-i bed-liķâ hâķ ile yeksân olduğın görsem* (G. 82/5)

Klasik Türk şiirinde âşık-maşuk-rakip dışında önemli bir tiplene olarak karşımıza çıkan zahit, ahiret endişesiyle dünya işleri ve nimetlerinden kendini soyutlayan kişidir. Bu kişilerin en bariz vasfı; rint bir hayat felsefesine sahip olan âşıkları hor görmeleri ve hayattan kâm alma ve dünya nimetlerinden faydalanma temeline dayanan hayat tarzından onları vazgeçirmeye çalışmalarıdır. Zahitlerin bu tutumlarına karşılık hemen hemen bütün divan şairlerinin takındığı ortak tavır ise, rindane hayat tarzına sahip çıkarak her fırsatta zahitlere çatmaktır (Kaplan 2019: 367-68). Hemen hemen bütün şairlerde ortak konulardan biri olarak karşımıza çıkan bu durum, Misâlî'nin şiirlerinde de karşımıza çıkmaktadır.

Misâlî'ye göre zahidin gönlünde sevgilinin boyunun yer tutmaması normaldir. Çünkü gönül süsleyen serviler her yerde bitmez:

*Dil-i zâhidde hayâl-i kâdi me 'vâ tutmaz
Degme yirde nitekim serv-i dil-ârâ tutmaz* (G. 50/1)

Her ne kadar anlamayacak olsa da “Ey zahit, mihnet girdabından kurtulmak istiyorsan kadeh kayığı daima işret sahiline çekilsin.” diyerek ona kurtuluşun çaresini söylemekten geri durmaz:

*Halâş olmak dilerseñ zâhidâ gird-âb-ı miñnetden
Kenâr-ı 'işrete dâ'im çekilsün zevrağ-ı şahbâ* (G. 1/3)

Peri yüzlü sevgilinin mahallesine ermek için yüzünü yere sürmeyen zahidin hangi yüzle cenneti istediğine bir anlam veremez:

*İrem küyına diyü ol perînüñ yüz yire sürmez
'Aceb bilsem ne yüzle zâhidâ bile cinân ister* (G. 26/2)

Şair, artık onun yola gelmeyeceğini kabullenmiş olmalı ki zahide şehrin şeyhinin irşatlarını kabul etmesini tavsiye ederken kendisi de yaşlı meyhaneciyi tercih etme yoluna gider:

*Zâhidâ irşâd-ı şeyh-i şehri sen eyle kabûl
Ben dañı pîr-i muğâmı ihtiyâr itsem gerek* (G. 70/2)

Tarihin her devrinde sanatkârlar, sanat eserlerini oluştururken mensup oldukları toplumun sosyal hayat tarzına ait birçok yaşayış şekli, inanç ve inanış, âdet ve gelenekler, kullanılan eşya vb. unsurlardan ilham alarak eserlerine şekil vermişlerdir. Divan şairleri de diğer sanatkârlar gibi yazmış oldukları eserlerde, içinde yaşadıkları toplumun sosyal hayatından ilham alarak günlük hayatta kullanılan ve benimsenen eşyalar, kelimeler, inanışlar ve uygulamalar, örf ve âdetler, eğlence hayatı, yiyecek ve içecekler ve kültürel değerler gibi birçok unsuru her fırsatta şiirlerinde kullanmışlardır (Kaplan 2009: 214).

Sevgilinin mahallesinde gönül kuşunun hiç kimse tarafından tutulamayacağını söyleyen şair, bu durumu Kâbe'de kuş avlanmasının yasak olduğuna dair âdetle açıklar:

*Murğ-ı dil küyında dildârûñ tutulmaz kimseye
Tâ ezel 'âdetdür olmaz Ka'bede murğân şikâr* (G. 47/4)

Bazı insanların bakışlarının tesiriyle, bakılan canlı veya eşya üzerinde istenmeyen hâllerin oluştuğuna dair inanç, en yaygın halk inançlarından biridir. “Nazar değmesi”, “göz değmesi” veya “nefese uğramak” şeklinde ifade edilen bu illetten korunmak için nazar boncuğu takılması çok yaygın halk inanç ve uygulamalarından biridir.

“(Ey sevgili) gözlerinin öyle bir baygınlığı var ki göz değmesin diye çiğ tanesi, göz boncuğu taktı.” diyen Misâlî, nazar değmesi inancını ve boncuk takılarak buna tedbir alınması âdetine değinmiştir:

Değmesün göz diyü göz boncuğı tağdı jāle
Şol kadar nergis-i şehläaruñ a‘lâlığı var (K. 2/4)

Benzi sarardığı için küle dönüp inleyen bülbülün gül şarabı içirilerek tedavi edildiğini söylediği aşağıdaki beyitte ise tedavi amaçlı gül suyu içilmesi söz konusudur:

Bülbül-i zāruñ uçup beñzi küle dönmişdi
Gül şarābın içürüp itdiler aña tîmār (K. 2/1)

Sonuç

Dîvânlar ve mesnevilerle birlikte klasik Türk edebiyatının önemli eser türlerinden biri olan mecmular, sahip oldukları zengin muhtevalarıyla edebiyat araştırmacılarına sınırsız imkânlar sunan hazine hüviyetine sahip eserlerdir. Tertip edildikleri dönemlerin edebî birikimini, zevkini ve sanat telakkisini de ortaya koyan mecmuların edebiyat araştırmacılarına sunduğu imkânlardan biri de hayattayken dîvân tertip edemeyen veya tertip ettiği hâlde bu eserleri günümüze ulaşmayan şairlerin şiirlerini ihtiva etmeleridir. Özellikle son zamanlarda mecmulardan hareketle dîvânı elde olan ancak çeşitli sebeplerle bu dîvânlara girememiş şiirlerin tespiti yapılmakta veya dîvânı elde olmayan şairlerin şiirleri bir araya getirilerek bu alandaki birikime katkı sağlanmaktadır.

Bu çalışmada da 16. yüzyıl şairlerinden olan ve hayattayken dîvân tertip ettiği bilinen ancak tertip ettiği bu eseri günümüze ulaşmayan Edirneli Misâlî'nin mecmualardan hareketle tespit edilen şiirleri bir araya getirilerek dîvânçesi oluşturulmuştur. Biyografik kaynaklarda hayatı hakkında oldukça sınırlı bilgilere yer verilen Misâlî'ye ait 121 gazel, 50 matla'/müfred/beyit, 10 kaside, 7 kıt'a, 3 müseddes, 2 mısra, 1 tesdis, 1 muhammes, 1 tahmis ve 1 terkib-i bent olmak üzere 197 manzume tespit edilmiştir. Şairin bu kadar çok şiirinin şiir mecmualarında kayıtlı olması bir şair olarak yaşadığı dönem ve sonrasında çok okunup beğenildiğini göstermesi bakımından önemlidir. Kaldı ki tezkireciler de onun şairliği hakkında övücü ifadeler kullanmaktan geri durmamışlardır.

Misâlî'nin şiirleri tahlile tabi tutulduğunda kendisi hakkında yapılan bu övgüleri hak ettiği görülmektedir. O, yazmış olduğu bu şiirlerde mensup olduğu edebî geleneğin ifade şekilleri ve mazmunlarını başarıyla kullanmış, kendisine has üslubuyla da özgün olabilmeyi başarmıştır. Genellikle âşıkane ve rindane konuları terennüm eden Misâlî, samimi bir edayla tanzim ettiği şiirlerde sade bir dil kullanmıştır. Birçok divan şairinde olduğu gibi içinde yaşadığı toplumun sahip olduğu birtakım kültürel unsurları ve gündelik hayata ışık tutan bazı uygulamaları da şiirlerine aksettirmiştir. Aynı zamanda tarihî hadiselerle de kayıtsız kalmamış, çeşitli vesilelerle kasidelerinde ve şahit olduğu bazı gelişmelere düşürdüğü tarihlerde yaşadığı döneme ayna tutmuştur. Özellikle Kıbrıs'ta bulunduğu dönemlerde yazmış olduğu bu türden manzumeler, ada tarihi ve coğrafyası açısından oldukça önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Çünkü şairin bu

manzumeleri kaleme aldığı zaman dilimi, Kıbrıs'ın Osmanlılar tarafından fethinden hemen sonraki döneme rastlamaktadır.

Sonuç olarak bu çalışmayla kaynaklarda dîvân sahibi olduğu bildirilmesine rağmen şimdilik bu eserin herhangi bir nüshası elde olmayan 16. yüzyıl divan şairlerinden Misâlî'nin şiirleri mecmualardan hareketle bir araya getirilerek bir dîvânçe teşkil edilmiştir. Böylece hem Misâlî üzerinde hem de onun şahsında 16. yüzyıl klasik Türk edebiyatının edebî birikimi ve farklı veçheleri üzerinde yapılacak olan çalışmalara katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Kaynakça

a. Genel Kaynaklar

- Açıkgöz, Namık (2017). *Riyâzü'ş-Şu'arâ*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0>, [E.T. 05.08.2019].
- Adıgüzel, Niyazi,- Gündoğdu Raşid (2014). *Ahmed Bâdî Efendi, Riyâz-ı Belde-i Edirne-20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirne'si*, Edirne: Trakya Üniv. Yayınları.
- Akbayar, Nuri (hızl.) (1996). *Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmânî (Yâhud Tezkîre-i Meşâhir-i Osmânî)*, C. 2, İstanbul: Kültür Bakanlığı-Tarih Vakfı Ortak Yayını.
- Ayçiçeği, Bünyamin (2016). "Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmû'aları: İnceleme-Dizin", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Sayı 16, s. 227-367.
- Balcı, Rüştü (hızl.) (2014). *Kâtip Çelebi Keşfü'z-Zünûn An Esâmî'l-Kütübi ve'l-Fünûn*, C. 2, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Devellioğlu, Ferit (2011). *Ansiklopedik Osmanlıca-Türkçe Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi.
- Donuk, Suat (2017). *Hadâ'iku'l-Hakâ'ik Fî Tekmületi's-Şakâ'ik, Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul.
- Efe, Zahide (2019). "Kastamonulu Divan Şairi Tâlî'î ve Şiirleri", *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 8/18, s. 120-153.
- Efe, Zahide (2019). "16. Yüzyıl Divan Şairi Hâtemî ve Dîvânçesi", *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 8/20, s. 114-150.
- Gıynaş, Kamil Ali (2017). *Pervâne Bey Mecmuası*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0>, [E.T. 06.09.2018].
- Gürbüz, İncinur Atik (2018). *Mecmû'atü'l-Letâ'if ve Sandûkatü'l-Ma'ârif*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57123,mecmuatul-letaif-ve-sandukatul-maarifpdf.pdf?0>, [E.T. 15.01.2019].
- Gürbüz, Mehmet (2018). *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara, e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58582,sultan-i-hubana--munasib-esarpdf.pdf?0>, [E.T. 15.01.2019].
- İsen, Mustafa (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kalyon, Abuzer (2011). *Peşteli Hisâlî, Metâlî'ü'n-Nezâ'ir (II. Cilt) İnceleme-Metin*, Ankara: Gazi Üniv. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kaplan, Yunus (2018). "Dîvânı Meçhul Bir 16. Yüzyıl Şairi: Edirneli Tîğî ve Şiirleri", *Dede Korkut, Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Cilt 7, Sayı 16, s. 104-147.
- Kaplan, Yunus (2019). "Belîğî ve Dîvânçesi", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, İstanbul. Sayı 22. s. 359-448.
- Kaplan, Yunus (2020). "Kayıp Bir Dîvân'ın İzinde: Nakkaş Sâ'î ve Şiirleri", *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, Cilt 7, Sayı 17, s. 119-149.

- Kaplan, Yunus (2009). "Sâbit Divanı'nda Mahallileşme ve 17. Yüzyıl Sosyal Hayat Unsurları" *Turkish Studies*, Volume 4, Issue 5, s. 209-248.
- Kaya, Bilge (2003). *Hisâlî Hayatı - Eserleri ve Metâlîü'n-Nezâir Adlı Eserinin Birinci Cildi: İnceleme-Metin*, Ankara: Gazi Üniv. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kayabaşı, Bekir (1997). *Kaf-zâde Fâ'izî'nin Zübdetü'l-Eş'âr'ı*, Malatya: İnönü Üniv. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kılıç, Filiz (2018). *Meşâ'irü's-Şu'arâ*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0>, [Erişim Tarihi: 01.02.2019].
- Köksal, Fatih (2009). "Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 3, İstanbul. s. 63-86.
- Köksal, M. Fatih (2013). "Bâkî'nin Bilinmeyen Veda Gazeli ve Divânında Bulunmayan Bazı Şiirleri", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 10, s. 319-330.
- Macit, Muhsin (2016). *Divan Şiirinde Ahenk Unsurları*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Özdemir, Mehmet (2017). *Nûh b. Mustafa Konevî, Mecmûa-i Gazeliyyât (İnceleme-Metin)*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55868,nuh-b-mustafa-konevi-mecmua-i-gazeliyyatpdf.pdf?0>, [E.T. 12.04.2020].
- Solmaz, Süleyman (2018). *Gülşen-i Şu'arâ*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0>, [E.T. 01.09.2019].
- Sungurhan, Aysun (2017). *Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkîretü's-Şu'arâ*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83504/kinalizade-hasan-celebi---tezkiretus-suara.html>, [E.T. 21.04.2019].
- Sungurhan, Aysun (2017). *Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkîretü's-Şu'arâ*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83504/kinalizade-hasan-celebi---tezkiretus-suara.html>, [E.T. 11.05.2019].
- Tanyeri, Mehmet Ali (1999). *Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler*, Ankara: Akçağ Yay.
- Taş, Hakan (2018). "Pareye Atmak Deyimi Üzerine", *Doğumunun 60. Yılında Mustafa S. Kaçalin Armağanı-Dîvânü Lugâti't-Türk'ten Senglah'a Türkçe*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Tuman, Mehmet Nail (2001). *Tuhfe-i Nâilî-Dîvân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri*, C. 2. (hzl. Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı) Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Yılmaz, Ozan (2008). "Metin Tesisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Hacı Mahmud Efendi 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Sayı 1, s. 255-80.
- Yılmaz, Ozan (2009). "Klasik Türk Edebiyatında Bir Deyim: Ter Düşmek", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Sayı 21, s. 155-170.
- Yılmaz, Ozan (2013). "Gelenekten Deyişe: Klasik Türk ve Fars Edebiyatlarının Ortak İfade Biçimlerinden Başa Toprak Saçmak", *Türük Dergisi*, Sayı 2, s. 336-350.
- Yılmaz, Ozan (2018). "Moğolca Bir Kelimeden Türkçe Bir Deyime: Klasik Türk Şiirinde Cebe Satmak Deyimi", *Orhun'dan Anadolu'ya Uluslararası Türkoloji Sempozyumu Bildiri Kitabı*, C. 2, İstanbul: Kesit Yayınları, s. 1577-1585.
- Yılmaz, Ozan (2019). "Klasik Türk Şiirinde Bir Deyim: Toprakdan Götürmek", *Vakıf İnsan: Prof. Dr. Hikmet Özdemir Armağanı*, İstanbul: Kriter Yayınevi, s. 689-700.
- Zavotçu, Gencay (2009). *Zehr-i Mâr-zâde Seyyid Mehmet Rızâ, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Tezkiresi*, Ankara: Kültür ve Turizm Bak. Yay., e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83506/zehr-i-mrzade-seyyid-mehmed-riza---tezkire-i-riza.html>, [E.T. 01.09.2019].

b. Yazma Eserler

- Cönk, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, Şevket Rado Yazmaları 479.
 Mecmû'a-i Eş'âr ve Envâ-i Hutût, Michigan Üniversitesi Yazmaları 356.
 Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Bibliotheque Nationale de France, Supplement Turc 245.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Bibliotheque Nationale de France, Supplement Turc 389.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Bibliotheque Nationale de France, Supplement Turc 244.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, Şevket Rado Yazmaları 74.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi 861.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC K. 315.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 6.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 644.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 336.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 338.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye O. 34.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye 1565.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 9940.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10714.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10407.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 1532.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 105.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 3795.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10598.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10757.
 Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 393.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 8340.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Konya Şehir Müzesi ve Kütüphanesi, 13388.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Konya Şehir Müzesi ve Kütüphanesi, 13653.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Köprülü Yazma Eser Kütüphanesi, Hafız Ahmed Paşa 362.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 543.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 554.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 590.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 618.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 685.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 776.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Hk 984.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz FB 533.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 4453.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 3513.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 6188/2.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 2907.
 Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz C 3.

- Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799.
Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 7076.
Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8076.
Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8121.
Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 4228/2.
Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 984.
Mecmû'a-i Eş'âr, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4960.
Mecmû'a-i Eş'âr, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962.
Mecmû'a-i Eş'âr, Oğuz Ergeç Özel Koleksiyonu.
Mecmû'a-i Eş'âr, Selimiye Kütüphanesi, 22 Sel 2109.
Mecmû'a-i Eş'âr, Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 2196.
Mecmû'a-i Eş'âr, Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 2309.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Ali Nihat Tarlan 21.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Atıf Efendi 2254.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Çelebi Abdullah 315.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3398.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3443.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi 336.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi 476.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Nuri Arlasez 263.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Zühdü Bey 244.
Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Kütüphanesi, Zühdü Bey 607.
Mecmû'a-i Eş'âr, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1069.
Mecmû'a-i Eş'âr, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1972.
Mecmû'a-i Eş'âr, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1973.
Mecmû'a-i Eş'âr, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126.
Mecmû'a-i Eş'âr, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 364.
Mecmû'a-i Eş'âr, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 412.
Mecmû'a-i Eş'âr, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 447.
Mecmû'a-i Eş'âr, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi Y-29.
Mecmû'a-i Kasâ'id, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3424.

Mişâlî Divânçesi

Kasideler

1.¹

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Yiter itdüñ şeb-i deycür-ı ğamda âh u efgâni
Yiter gözden revâne eyledüñ yaş yirine çanı
2. Yiter nâlân u giryân olduñ ey dil künc-i mişnetde
Mekânüñ olmasun küy-ı belânüñ Beyt-i AHzâni
3. Var ol zât-ı şerîfün ayağı toprağına yüz sür
Kim oldur hâkden ref' eyleyen erbâb-ı 'irfâni

¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 36a-37a.
Başlık: Kaşîde-i Mişâlî Berâ-yı Ferîdün Beg Pâşâ Çelebi.

4. Anuñ evşâfını gel saña bir bir ideyin taqrîr
Eger bilmek dilerseñ kimdür ol mîr-i sūhan-dānı
5. Ser-i ehl-i kalem ser-tâc-ı ‘âlem Tâcî Beg-zâde
Odur şimdi müşerref eyleyen dîvân-ı sultānı
6. Sa‘ âdetle sirişt olmışdur anuñ tıynet-i pâki
Hüdâ-yı lem-yezel halk eyledikde nev‘-i insānı
7. Niçe târîk ola kalb-i hazîni eh-i ‘irfānuñ
Münevver kıldı âfâkı ziyâ-yı ‘adl ü ihsānı
8. Ne yaña ‘azm iderse Hızır ile İlyās ola hem-rāh
Ola her kıanda ise Hâzret-i Mevlâ nıgeh-bānı
9. ‘İnân-ı ‘izz ü rif‘at aña her yañadan el virdi
Süvâr olup sa‘âdet rahşı üzre aldı meydānı
10. O mihr-i evc-i rif‘at jâle-veş her düşküni görse
Periyle ref‘ider hâk-i mezelletde kıomaz anı
11. Göge irerdi başum mihr-i ‘âlem-tâb-veş ey dil
Ayağuş toprağı başumda olsa tâc-ı Hâkânî
12. Ser-i ehl-i mürüvvet lâyıķ-ı şadr-ı riyâsetsin
Hüdâ sensiz hemîşe itmesün dîvân-ı ‘Oşmānı
13. N’ola yanuñda her dil-ğaste dirlik şâhibi olsa
Hızır mânend ihyâ eyledüñ niçe sūhan-dānı
14. Sen ol ser-çeşme-i küttâb-ı dîvānsın ki ‘ahdüñde
Ser-i mîzâb-ı hāmeñden aķıtduñ âb-ı hayvānı
15. Olursa şa‘şa‘a altun kalemle saña lâyıķdur
Eger zerrîn-devât itseñ yaraşur mihr-i rahşānı
16. ‘Uţârid-menzilet bir mâh-ı burc-ı ma‘rifetsin kim
Mişālūñ görmedi geşt eyleyen gerdün-ı gerdānı
17. Cihān içre niçe kân-ı cevāhir ma‘den-i dür var
Velî keff-i güher-pāşuñ gibi yok bir kerem kânı
18. Ne mümkindür tehî bir kimse gitmek âsitānuñdan

- Meger bezm-i şafâ-âyinüñüñ cām-ı dıraḥşānı²
19. Elünden olmadı āzürde-ḥāṭır kimse sulṭānum
Şarīr-i ḥāmedür eylerse ancaḳ senden efgānı
20. Kerīmü'ş-şānsın zāt-ı şerīf ü nīk-ḥaşletsin
Kemāl-i luṭf ile şermende kılduñ cümle yārānı
21. **Miṣālī** tā ölince āsitānuñ terkini kılmaz
Ḳoyup ṭūtī-i gūyā ḳanda gitmek şekkeristānı
22. Şenā gevherlerini itmek için pāyuña īşār
Şināverlik idüp geşt eyledüm deryā-yı imkānı
23. Nitekim yazıla ṭuḡrā-yı ḡarrā-yı cihān-ārā
Ola taḥrīr her gün nitekim aḥkām-ı devrānı
24. Olup küttāb-ı 'ālem ḥāme gibi zīr-i destüñde
Nişānuñla müşerref idesin dīvān-ı sulṭānı

2.³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Gül ṭonanmasın ider ḥ'āce-i bāzār-ı bahār
Ehl-i 'ayşı oḳudı seyr-i gülistāna hezār
2. Seyr idüñ bāḡı diyü bā' iş-i cem' iyyet için
Bir niçe sīm ḥılāl itdi ḳaranfil iḫzār
3. Cem' ola ḥalk temāşāsına gülşende diyü
Varaḳ uçurdu nesīm ile çemende ezḥār
4. Degmesün göz diyü göz boncuḡı ṭaḳdı jāle
Şol ḳadar nergis-i şehlālaruñ a' lālıḡı var
5. Yine taḥşīl-i mizāc itmek için gül-zāra
Geldi tebdīl-i hevā ḳıldı nesīm-i eşḥār
6. Çıḳarup atmış idi şoldı diyü egninden
Ḥızr-veş giydi yine cāme-i sebzīn eşcār
7. Gülşenüñ yollarımı tiḡ ile bekler sūsen
Bir daḡı cünd-i şitā eylemeye diyü güzār

² Bu beyit, *Kaf-zāde Fâ'izî Tezkiresi'*nde (Kayabaşı 2003: 485) de geçmektedir.

³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 37a-b.

Başlık: *Ḳaşıde-i Miṣālī Berā-yı Ḥasan Beg-zāde*

8. Şanki top âymedür bu felek-i minâ-reng
Degül encüm görinen mün' akis olmuş ezhâr
9. Dem-i 'ıyd irdi şalın bâğa diyü serv-mişâl
El şalar her yañadan tırmış ayağ üzre çenâr
10. Bindi tölâba döner hūblar eṭfâl gibi
Yiridür 'ıyd-gehe dönse ḥarım-i gül-zâr
11. Teng-dil oldı ḥicâbından açılmaz ḡonce
Cânı yok eylemege serv çemende reftâr
12. Bülbül-i zâruñ uçup beñzi küle dönmişdi
Gül şarâbın içürüp itdiler aña tîmâr
13. Ḡoncenuñ şîşeleri şeb-nem-i meyle tıldı
'Ayš u nüş eylemege başladı sultân-ı bahâr
14. Akçesin bir kadehe koydı çevirtti nergis
Gördi yok göz yumup açınca bu devrânda karar
15. Mest olup şeb-nem-i bād ile yabana söyler
Kıatı kuş beynilidür ey yüzi gül bülbül-i zâr
16. Baş kaldırmayup uyḥudan açılmaz çeşmi
Nergis[i] şeb-nem-i mey eyledi mest ü evgâr
17. Beni bezminde kebâb eyle diyü şâh-ı gülüñ
Yolunur nâle idüp her yañadan bülbül-i zâr
18. Her seher gülşeni saḳḳâ gibi bārân şular
Tâ ki konmaya diyü ḥâtır-ı ezhâra ḡubâr
19. Gördüm altun ezer la' l tabaḳda güller
İtmege vaşf-ı şerîfini anuñ naşş u nigâr
20. Ya' ni kim ḥazret-i maḥdüm-ı Ḥasan Beg-zâde
Şems-i fazlından ider meh gibi kesb-i envâr
21. Dîde-i ehl-i nazar merdüm-i çeşm-i a' yân
Şems-i burc-ı 'azamet fâzıl-ı 'âlî-miḳdâr
22. İ' tirâf itse n'ola fazlına 'âlem cümle
İdemez Aḥmed-i Muḥtâra Müselmân inkâr
23. Tabaḳât-ı 'azam-ı şân-ı celâlin bilse

İtmeye mîr şadr-ı meclisine gelmege ‘âr

24. Bōstān oğlanıdır nergis-i zerrîn-külāh
Bāğ-ı qadrinde anuñ olmağ için hîdmetkâr
25. Biri bihrûz u biri ‘anber iki hâdimdür
Harem-i hâşına hîdmetler ider leyl ü nehâr
26. Tal sülhan bahırına ol gevher-i pākîze-terüñ
Hâk-i pâyine şenâ dürlerin eyle işâr
27. Geldi ‘arz oldu cenābuña du‘ â tuhfeleri
Luţf idüp anı kabûl eyle eyâ fahr-ı kibâr
28. Gel du‘ â eyle **Mişālî** ko bahâr evşâfın
Sözi uzatma ki merğüb degüldür iksâr
29. Mîve-i naḥl-i murāda ire her bâr elüñ
İde Hâk gülşen-i ‘âlemde seni berḥor-dâr
30. Olasın serv-veş âsîb-i hazāndan âzād
Bâr-ı maḫşûduña irişdüre Bârî her bâr

3.⁴

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Bi-ḥamdi’llâhi ve’l-minne cihâni kıldı nûrânî
Ṭulu‘ itdi sa‘âdet burcınıñ bir mâh-ı tâbânî⁵
2. Ne mihr-i evc-i rif‘ atdür ki ol mâh-ı felek-ḫadrüñ
Münevver eyledi âfâkı nûr-ı ‘adl ü iḫsânı
3. Niçe târik ola ḫalb-i ḫazîni ehl-i ‘irfānuñ
Cihâni rûşen itdi pertev-i envâr-ı Yezdânî⁶
4. O mihr-i evc-i ‘izzet jâle-veş bir düşküni görse
Periyle ref‘ ider ḫâk-i mezelletde ḫomaz anı
5. Kerîmü’ş-şândur zât-ı şerîf ü nîk-ḫaşletdür
Kemâl-i luţf ile şermende kıldı ehl-i ‘irfāni
6. Şadâkatle sirişt itmişdür anuñ tıynet-i pâkin

⁴ *Mecmû‘a-i Kasâ‘id*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3424, vr. 79a; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 336, vr. 7a-b.

Başlık: *Ḳaşıde-i Merḫûm Mişālî Çelebi Nuruosmaniye 4962*.

⁵ bir mâh-ı tâbânî: mihr-i dirâşşâni Belediye K. 336.

⁶ Yezdânî: nûrânî Belediye K. 336.

- Hüdâ-yı Lem-yezel halk eyledükde nev^ç-i insânı
7. Cihân içre niçe kân u cevâhir ma^ç deni vardur
Velî dest-i güher-pâşî gibi yoğ bir kerem kânı
 8. Anuñ evşâfını gel saña bir bir ideyüm ta^ç rîf
Eger bilmek dilersen kimdür ol şâh-ı sühan-dâmı
 9. Dür-i deryâ-yı emvâc-ı ^ç adâlet Nüh Pâşâ kim
Semiyy-i mâlik-i baħr-ı nübüvvet Âdem-i şânî
 10. N'ola ta^ç n-ı edânî tab^ç -ı pâkin kılmasa muğber
Mükerrer idemez gerd-i küdüret ka^ç r-ı ^ç ummânı
 11. Hemân deryâ-dil olsun hâr u haslar çalқанup batsun
Niçe berbâd ider gör rûzigâr-ı zür-kâr anı
 12. Şinâverlik iderken niçeler baħr-ı feşâhatda
Koparduñ her birinüñ başlarına Nüh tûfâmı
 13. Hıyânet ğarğ-ı deryâ-yı felâket eyledi âħir⁷
Karıya atdı emvâc-ı şekâvet kara bürhânı
 14. Sözüne ne ^ç amel mādünını cerr eyleyen şahşuñ
Eger bālâsına şarf itse kendin kesr ider anı
 15. Qadüñe bir kabâdur istiķâmet kim yiter târîh
^ç Adâlet bir muraşşâ^ç tâcdur başuñda hâķânî
 16. **Misâli** tâ ölince âsitânüñ terkini kılmaz
Koyup tûḫî-i güyâ kanda gitsün şekkeristânı
 17. Fedâ kılsam yüzüñ gördükde şükrâne dil ü cânı
İder mü' min olanlar ^ç id-i ağhâ irse kırbânı
 18. Du^ç âya başla ey dil vaşfına çün hadd ü ğâyet yoğ
Kemâl-i luḫfınuñ ol cân ile dilden şenâ-hânı
 19. Hüdâ zât-ı şerîfin keyd-i a^ç dâdan maşün itsün
Vücüd-ı pâkinüñ Nüh-ı necî olsun nigeh-bânı
 20. Bu defter-hâne-i ^ç âlemde Hâķ rüh-ı rekîn itsün
Cihânüñ nitekim kâ' im ola bu çâr erkânı⁸

⁷ âħir: yaşı Belediye K. 336.

⁸ Bu beyit, Esad Efendi 3424'te yok.

21. Merām-bağş-ı cihān ol mesned-i şadr-ı sa‘ âdetde
Vezâretle müşerref eyleye divān-ı sulţanı

4.⁹

mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

1. Bi-ğamdi’llāh zālām-ı ğamdan oldu dehr nūrānī
Tulū‘ itdi sa‘ âdet burcınıñ mihr-i dirahşānı
2. Niçe târīk ola qalb-i ħazīni ehl-i ‘irfānuñ
Cihānı rüşen itdi şu‘ le-i şemşīr-i ‘uryānı¹⁰
3. Ne mihr-i evc-i rif atdur ki ol māh-ı felek-ğadrūñ
Münevver kıldı āfākı ziyā-yı luţf¹¹ u ihsāmı
4. Sa‘ âdetle sirişt olmışdur anuñ tıynet-i pāki¹²
Hüdā-yı Lem-yezel ħalk eyledükde nev‘-i insānı
5. O mihr-i evc-i rif at jāle-veş bir düşküni görse
Periyle ref‘ ider ħāk-i mezelletde ħomaz anı
6. ‘Adū-yı dīn ü devlet olana yok zerrece raħmı
Şadākat ehline ħadden ziyāde eyler ihsāmı
7. Zamāne ħalkı el-ħağ ölmüş idi kār u bārından
Bu ğamla herkesüñ çarħa çıkarken āh u efgānı
8. Gelüp kıldı ħudūm-ı pāki ile ‘ālemi ihyā
Şu‘ a’-ı tīg-i ‘adli eyledi dünyāyı nūrānī
9. Cihān āsūde oldu ħamdü-li’llāh devr-i ‘adlinde
Kim itdi ‘āleme ol itdügi luţf-ı firāvānı
10. Gelüp kılmasa bu devlet-serā-yı ‘ālemi ma‘ mūr
Beğā milkine çoğdan ‘azm iderdi ‘ālem-i fānī
11. Muħammed ümmetine itdügi ħıdmetlere anuñ
‘İvaz olmaz aña tā ħaşre dek olsağ şenā-ħānı
12. Ğaniyy-i Ħazret-i Ħağ rehber-i feyyāz-ı muţlağdur

⁹ *Mecmū‘a-i Kasā‘id*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3424, vr. 79a; *Mecmū‘a-i Eş‘ār*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 87a-b; *Mecmū‘a-i Eş‘ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 336, vr. 7a-8b; bu kasidenin matlatı, Peşteli Hisālī’nin *Metālī’ü’n-Nezā‘ir*’inde (Kalyon 2011: 1135) de geçmektedir.

Başlık: Mezbūruñ Vezīr-i A‘ zām Ħasan Pāşā Ħağğında Didügi Kaşīdedür Nuruosmaniye 4962.

¹⁰ şu‘ le-i şemşīr-i ‘uryānı: petev-i envār-ı nūrānī Belediye K. 336.

¹¹ kıldı āfākı ziyā-yı luţf: eyledi āfākı ziyā-yı ‘adl Belediye K. 336.

¹² Sa‘ âdetle sirişt olmışdur anuñ tıynet-i pāki: şadākatle sirişt imişdür anuñ tıynet-i pākūñ Belediye K. 336.

- Ola her kanda ise umaram Mevlâ niğebânı
13. Bu deñlü intizâm-ı ‘ âleme kim olduğın bā‘ iş
Size naql ideyin cān u gönülden dinleñüz anı
14. Ser-i ehl-i kerem düstür-ı a‘ zam muşlih-i ‘ âlem
Vekil-i Hâzret-i Sulţān Mehemmed Hān-ı ‘ Oşmānî
15. Hāsan Pāşā-yı ‘ âdil hāmî-i sulţān-ı deryā-dil
Mu‘ in-i dīn ü devlet zābiṭ-i dīvān-ı hāḳānî
16. Anuñ devrinde kılmaz kimseye zulm ü sitem kimse
Bu deñlü olur el-hāḳ ḫüsn-i tedbîr-i cihān-bānı
17. Hūdā hāḳḳı zamāne ḳalmıṣ idi zindegāniden
Yirine geldi sulţānum gelince ‘ âlemüñ cānı
18. Ölümlü ḫasteye dönmişdi erkān-ı sa‘ âdet hep
Ṭabīb-i ḫāzıḳ olduñ eyleyüp her derde dermānı
19. Saña şâyestedür devlet saña vābestedür ‘ izzet
Ḳarīn-i pādīşāh-ı rub‘ -ı meskūn olsun erzānî
20. Ele al şāh-bāz-ı tīgüñi şal ḫayl-i a‘ dāya
Şikāre ‘ azm idüp güyā ki kırduñ niçe ḫayvānı
21. Şu deñlü teşnedür ḫün-ı ‘ adūya deste vü tīgüñ
Zebān-ı ḫāl ile dirler ki yalmanup ‘ adū ḳanı
22. Bu tīg-i ābdāruñ bir aḳar şudur ki şalduḳça
Pür olur lāle-i nu‘ mān ile dehrüñ gülistānı
23. Çün olduñ bu diyāra āyet-i raḫmet gibi nāzil
Seni gökde ararken yirde bulduḳ ey kerem kānı
24. Hārāba yüz tıttup bir ḳālīb-ı bî-rūḫa dönmişken
Senüñ devrüñde iḫyā oldu taḫt-ı āl-i ‘ Oşmānî
25. Yavuz yel esmez oldu gird-i fitne yatdı ser-tā-ser
Şulayaldan ‘ adū ḳanıyla şemşirüñ bu meydānı
26. Başına baş çeküp gele geçenin tünd [ü] ser-keşler
Gelüp ayağına her biri oldu ḳulı ḳurbānı
27. ‘ Adūnuñ gelmez iken ‘ aynına bir ḳatrece deryā
Ġarīḳ-i ḳahruñ oldu boylayup her biri hāḳḳānî

28. Yanuñda kadri yok mür u megesce hayl-i a' dānuñ
Senüñ mihründe ihyā oldı āyīn-i Süleymānī
29. Saña kemlik şatanlar oldılar hep hāk ile yeksān
Hudā sulţānuma şadr-ı sa' ādet kıldı erzānī
30. Kerāmet eyleyüp bu hüsn-i tedbiri ki sen itdün
Olupdur cānib-i Hāğdan saña ilhām-ı Rabbānī
31. Niçe [yüz] biñlere ' ayn-ı ' ināyetle nazār kılduñ
Hızır-mānend ihyā eyledün niçe sühandānı
32. Senüñ devrinde erbāb-ı ma' ārif buldı ' izzetler
İdersin dā ' imā luţfuñla ihyā ehl-i ' irfānı
33. Umaram kim **Mişālī** bendeñüñ devletlü sulţānum
Senüñ devründe ola munţazam hāl-i perişānı
34. Ayaklarda kalup pā-māl-i endüh u ğam olmuşdur
Elin al dest-gir ol hāk-i zilletde koma anı
35. Yiter oldı süvār-ı raşş-ı hāme dest-i çālākūñ
Yiter kaldı bu vādilerde tab' uñ esb-i cevlanı
36. Anuñ medh ü şenā-yı zātına hergiz nihāyet yok
Du' ā-yı devletinüñ haşre dek olmaya pāyānı
37. Nitekim ola bu devlet-serā-yı ' ālem ābādān
Nitekim haşre dek nüh tāk-ı çarhuñ dura dīvānı
38. ' İnān-ı devleti ayırmasun Hāğ dest-i adlünden
Dem-ā-dem pāymāl-i raşşuñ olsun At Meydānı
39. Sa' ādetle olup erkān-ı devlet zir-i destünde
Hudā sensiz hemişe itmesün dīvān-ı sulţānı
40. Cihān tırduqça ābād olsun ol taht-ı hümāyün-baht
Hatādan şaklasun Hāğ haşre dek sulţān-ı devrānı

5.¹³

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Nām-ı şeh-i cihāna olaldan mağar nişān
Hükmin yüritdi eyledi baş üzre yer nişān

¹³ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 81a-82a.

Başlık: Kaşide-i Mişālī Çelebi Der-Vaşf-ı Nişāncı Pāşā Nuruosmaniye 4962.

2. Şeh-bâzdur ki çıktığı dem beyzeden hemân
Uçmağa her diyâra açar bâl ü per nişân
3. Devr içre dâ'ire çizüp esmâ çeker n'idem
Kılmağa halkı emrine fermân-ber nişân
4. Her demde iki yirden açar bād-bānını
Oldı meger sefîne-i fetḥ ü zafer nişân
5. Yir yir elif çeküp tenine kesdi na'ller
Bir şāh-ı hüsne ' aşık-ı şeydā geçer nişân
6. Ben aña halka-i der-i devlet disem n'ola
Niçe kişiye kütlu kapular açar nişân
7. Genç üzre yatur ejder-i âteş-feşân gibi
Her demde rîk-i şahr-â-yı dil rîki-nişân?
8. Hakkâ budur ki ' ayn-ı sa' âdet degül midür
Her kime kılsa bir göz ucıyla nazar nişân
9. Aḥbāba çin-i kākül-i müşgîn-i dil-rübā
A' dāya tavḳ-ı halka-i mār-ı dü-ser nişân
10. Nām-ı şerîf-i şāh-ı sa' âdet Hümâsıdur
Olmış durur aña kafes-i zer kemer nişân
11. Meydāna çıktı leşker-i satr ile şaf çeküp
Taḳınsa yanına n'ola tiğ ü siper nişân
12. Tāvūs kuyruğundan alup mirvaḥa ele
Ol şāh-ı mülk-i rif' ate ḥidmet ider nişân
13. Mîr-i güzîn-i şāhib-i ' unvân Nişân' Beg
Kilk-i şerîfi ile bulur zîb ü fer nişân
14. Tuğrâ-yı bî-mişâlinüñ irmez nişânına
Altun kalemle yazsa güneş her seḫer nişân
15. Bāb-ı sa' âdetinde anuñ kulluğa turur
Biline kuşanup iki yirden kemer nişân
16. Mîzāb-ı sîmden gören altun aḫar şanur
Dest-i şerîfi ile kaçan rîkler nişân

17. Destüñde büyüdi ne var ey kân-ı ma' rifet
Taht-ı hükümetüñde olursa eger nişân
18. Aña gulâm-ı halka-be-güş oldı yaraşur
Başına giyse devlet ile tãc-ı zer nişân
19. Dikdi aña 'alem kalemüñ feth idüp meger
Oldı burüc-ı sūr-ı meserret eşer nişân
20. 'Aynuñ tütarsa dīdesine vechi var dur[ur]
Kılmağa muşhaf-ı ruhuña bir nazar nişân
21. Kıldı Nişâncı Hâk seni bir pâdişâha kim
İsm-i şerīfi ile olur nâm-ver nişân
22. Eyyâm-ı devletüñde senüñ göz kulağ olup
Halk-ı cihâna emrünü icrâ ider nişân
23. Keff-i güher-nişâruñ olaldan yem-i kerem
Gird-âba döndi ey dür-i pâkize-ter nişân
24. Dirlik ümīd idenlere luţfuñ vire hayât
Ġam zulmetinde niçelere Hızr ider nişân
25. Bir menzil-i murâda bulur tır-veş vuşul
Her kime olsa nâmuñ ile rãh-ber nişân
26. İller içinde Hâk bu ki devlet nişânıdur
Emr-i şerīfüñ ile kime virseler nişân
27. Vaşf-ı şerīfüñ ile kaşīdem bulur şeref
Nâm-ı şehen-şeh ile olur mu' teber nişân
28. Bir tütma nazm-ı ġayr ile şī' r-i **Misālīyi**
Olmaz bedel nişân-ı şehen-şâha her nişân
29. Baña virüldi şimdi bir âyetle mülk-i nazm
Şâhid gerekse aña kaşīdem yiter nişân
30. Her beytüm oldı anda metâ' -ı girân-bahâ
N'ola konulsa her birisine birer nişân
31. Bī-nâm isem n'ola beni hâtır-nişân iden
Zirâ ki qor cihânda her ehl-i hüner nişân
32. Pürdür şadef gibi güher-i şıdık ile dilüm
Anuñ haqı ki birligine baır u ber nişân

33. Evrâk-ı çarhâ hükm-i kazâ vü kader yazup
Ser-nâmesine tâ çeke şems ü kamer nişân
34. Giceñ şeb-i berât u günün rûz-ı 'îd ola
Hâmeñle bula qadr u şeref ser-be-ser nişân

6.¹⁴

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Diñleñüz gûş-ı hûş ile diyeyin
Size bir kışsa-i şafâ-âyîn
2. Sefer aḥvâlin eyleñüz işgâ
Yine bir hikâyet eyleyeyin
3. Haḡ budur kim gûzât-ı İslâmı
Bu sefer eylemişdi zâr u ḡazîn
4. Niçe yıldur ki ber-ḡarâf olmaz
N'ola herkes iderse âh [u] enîn
5. Yine vardur diyü bunuñ ötesi
İşidenler olurdu hep ḡam-gîn
6. Ḥaylî demler dürür bu ḡaletle
Geçer iken niçe şühür u sinîn
7. Yüz sürüp ḡake Ḥazret-i Pâşâ
Zâr u zâr ağlayup o server-i dîn
8. Didi ey Ḥayy u Ḳâdir ü Dâñâ
Ehl-i İslâma luḡfuñ eyle rehîn
9. Uyḡuya vardı ol ḡasâvetle
Ḳalbi ḡam-gîn ü gözleri nem-gîn
10. Müsteḡâb eyleyüp du' âsını Ḥaḡ
Müdde' âsın ḡabûle kıldı ḡarîn
11. Ḥamdü-li'llâh şafâya döndi elem
Şevḡden raḡşa girdi çarḡ-ı berîn
12. Server-i enbiyâyı vâḡı' ada

¹⁴ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 86b-87a.

Başlık: Misâlî Çelebi'nün İbrâhim Pâşâ Ḥaḡkında Didüğü Ḳaşidesidür Nuruosmaniye 4962.

- Görüp ol gice kıldı şükr-i mübîn
13. Didi hâzır olanlara uyanup
Şükr-i Yezdân kıilup o demde hemîn
14. Geldi baña bu şeb sa' âdetle
Server-i enbiyâ Resûl-i Emîn
15. İsmüm ile didi kim İbrâhîm
Ġam yime fetḥ ü nuşret oldı yakîn
16. Yürî havf eyleme hemân şeheri
Baña kıldı bu fetḥi Ḥaḫ ta' yîn
17. Cünd-i İslâma virdi furşatı Ḥaḫ
Müjdeler saña gözlerüñ aydın
18. Çın şehir turgeldi şevkınden
Gün gibi kendin eyleyüp tezyîn
19. Taḫınup başına sa' âdetle
İki ra' nâ otâğa-i zerrîn
20. Zevḫ ü şevḫ ile eyledi cevelân
Hem çü tāvüs-ı bâğ-ı ' illiyyîn
21. Yüz tıutup bârgâh-ı Mevlâya
Niçe yüz yirde ḥâke sürdi cebîn
22. Giryeler eyledi şafâsından
Gözyaşından göl oldı rüy-ı zemîn
23. Bir siyâh ata bindi şevketle
Şaldı küffâra karşı tevsen-i kîn
24. Eyleyüp her yaña ġarûn başlar
Girdi meydâna hemçü şîr-i ġarîn
25. Biñ bir adına Ḥaḫkuñ itdi yemîn
Ḥavfdan ditredi mekân u mekîn
26. Didi her kim ki eyler ise firâr
Keserüm tiğ-i ḥışm ile başın
27. Kimisi girdi cenge ḥavfından
Pusularda kimisi oldı mekîn

28. ‘Askere didi istimâlet ile
Havf u haşyet getürme kalbe şaşın
29. Tutdı top u tufenge karşı göğüs
Şıgınuş Hağğa ol dilîr-i güzîn
30. Varını kıldı dîn yolına nişâr
Anuñ ile hayât buldı bu dîn
31. Mâl için ğayrılar başın virdi
Dîn yolına bu vir[d]i mâ-melekîn
32. Hamdu-li’llâh müyesser itdi Hudâ
Kıldıñuz ol diyârı hışn-ı haşîn
33. Feth ü nuşretde olmayup hâlî
Ola Mevlâ hemîşe saña mu’în
34. Kanice Kal’asını kancılayup
Kal’ olındı niçe kılâ’-ı metîn
35. Yüzi tersine döndi küffaruñ
Eyleyüp her biri enîn ü hanîn
36. Yağdıñuz yıkduñuz vilâyetini
Her yañadan kılup niçe nefrîn
37. Küşteden püşte oldı keştîler
Kimi ğarğ eyledi şuya kendin
38. Şuşamışlardı hâşılı kanına
Tuna kıldı şusuzluğın teskîn
39. Şöyle şal ehl-i nârı eyvâya
Kızıl elmaya dek kaçça o la’în
40. ‘Askerini kır al vilâyetini
Bile hâlin kıral-ı bed-âyîn
41. Saña kaftan kılıçlar itdi ‘ağâ
İşidüp ol şeh-i felek-temkîn
42. Cân u dilden du’â idüp didi kim
Ola yardımcısı Hudâ-yı mu’în
43. Dâ’imâ şaklayup hağâdan Hağ

Niçe dürlü belādan ola emīn

44. Bu du‘ āyı **Misāl** fā işidüp
Hāḡḡa şükr eyleyüp didüm āmīn
45. Geldi ol dem zamīre bu tāriḡ
Cümleten şındı kāfir-i bī-dīn

7.¹⁵

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Sa‘ ādet ile gelür diyü ‘ıyd-ı feruḡ-fāl
Hilāl şehr ucına çıḡdı idüp istiḡbāl¹⁶
2. Kenār-ı rāh-ı sipihre düşürdi na‘ lçasın
Berīd-i müjde-i ‘ıyd eyledükde isti‘ cāl
3. Bu gice tıfl-ı mehūn bir mu‘īni māder-i çarḡ
İrişdi ‘ıyd diyü eyledi ḡizābla āl
4. Ta‘ ām-ı ‘ıyda meger ḡāzır oldı pīr-i felek
ḡaḡındı farḡına bir dāne şibr-i māhı ḡilāl
5. Kilīd urmuş idi bāb-ı ‘işrete rūze
Hilāl-i ‘ıyd anı miftāḡ ile açup fi‘l-ḡāl
6. Didi revā mı ola bāb-ı mey-kede beste
Küşād iken çü der-i tevbe rāh-ı Ka‘ be-mişāl
7. Hilāl-i ‘ıyd şafaḡda zebān-ı ḡāl ile dir
Müdām sāḡar-ı zerrīn ile görüñ mey-i āl
8. İdüp hilālī ḡam-ı zülf-i dilbere teşbīḡ
Kimisi cīm didi kimi lām u kimisi dāl
9. Biri birine girüp ḡalk-ı ‘ālem itdi cidāl
Araya tā ol elif-ḡad gelince oldı cidāl
10. Didi zamān-ı şafā irdi vaḡt-i ‘işretdür
Niçeye dek ola yoḡ yirlere bu ḡıl ile ḡāl
11. Var ol cenāb-ı sipihr-iḡtişāma sür yüzüñi
Hilāl-veş bulasın mihr-i luḡfi ile kemāl

¹⁵ *Mecmū‘a-i Eş‘âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 130b-131a; *Mecmū‘a-i Eş‘âr*, Köprülü Yazma Eser Kütüphanesi, Hafız Ahmed Paşa 362, vr. 50b-51b.

¹⁶ Bu kasidenin ilk beyti *Riyāzî Tezkiresi* (Açıkgöz 2017: 289) ve *Kınalızāde Hasan Çelebi Tezkiresi*’nde (Sungurhan 2017: 742) de geçmektedir.

12. Hümâ-yı lâne-i devlet toğınca başı k'anuñ
Hilâl-i çarh olmaz bâz-ı kadrine halhâl
13. Ne şâh-bâz-ı hünerdür ki nesr-i tã'ir-i çarh
Hümâ-yı himmeti yanında açamaz per ü bâl
14. Qolında bâz-ı sa'âdet elinde kebk-i murâd
Dilinde vaşf-ı Hüdâvend-i sâye-i Müte'âl
15. Halâşa çâre mi var kuşça cânını andan
'Ukâb-ı çarha şala bâz-ı heybeti çengâl
16. Eşigi hâkidür erkân-ı devlete me'vâ
Ayağı toprağıdur kuhl-ı dîde-i âmâl
17. Niçe zamân idi erbâb-ı dil felâketle
Ayağda kalmış idi zerre-veş olup pâ-mâl
18. O günler irdi ki her biri mihr-i luţfi ile
Hilâl-veş ola manzûr-ı dîde-i iqbâl
19. Hilâl-i 'ıyd gibi barmağ ile gösterilüp
Ki buldı her biri hürşîd kimi istiqlâl
20. Debîr-i şun'-ı ezel çekdi kilik-i kudret ile
Şerîf nâmına tevķî-i nâme-i iclâl
21. Ne dürc-i baħr-ı şafâdur dehân-ı pâki anuñ
Nişâr ider söze geldükçe niçe dürlü le'âl
22. Meger ki lûle-i âb-ı hayâtdur kâlemi
Hemîşe rûh virür mürdeye Mesîh-mişâl
23. Mişâl-i bâğ-ı İrem tâze vü tarî oldı
Zülâl-i kilki ile gülsitân-ı mülk-i hayâl
24. Eyâdî-i keremi dest-i qahrı ile olur
'Aţada düşmen-i mâl u vegâda düşmen-i mâl
25. Kemâl-i zâtını şol deñlü nâzük itdüm kim
Ne luţf-ı tab'-ı Hasen ire ne hayâl-i Kemâl
26. Cihânda Hâzret-i Dervîş Ağayı vaşf ideli
K'odur muqarreb-i sultân-ı mülk-i câh u celâl

27. Hilâlî-i 'Acemüñ nazm-ı Şâh u Dervîşin
Hilâl-i vaşfi kaçıdemle tutmayam emşâl
28. Gelüp 'Acemden iderdi mu'în-i miskinlik
Zahîrüm olsa benüm Rûmda ol ehl-i Kemâl
29. Gice tahayyül iderken mişâl-i ebrûñı
Hilâl gibi tülû' eyledi bu ince hayâl
30. Kaşuñ firâkı ile irmiş idi mâha hüzel
Her aybaşında ten-i zârı olmaz idi hilâl
31. Her ay farkına bir na' l-i tâze kesse n'ola
Çün oldı mihr-i ruhuñ şevkine felek abdâl
32. Hilâl-i 'ıyd gibi ayda yılda bir görünür
Cebîñüñ üzre kaçuñ ey meh-i sipihr-i cemâl
33. Yeñişehirde büyüdi kenârda toğdı
Kaşuña öykinüp eksiklik itse tañ mı hilâl
34. **Mişâlîyâ**¹⁷ sözi uzatma mâh-ı rûze gibi
Du' â-yı devletine başla zâhir oldı me'âl
35. Niteki 'ıyd-ı hümâyün virüp cihâna şeref
Niteki şems ü kamer devr ide niçe meh ü sâl
36. Zevâle irmeye hürşid-i devletüñ dâ'im
Hilâl-i kaçdrüñe gündün güne irişdi kemâl

8.¹⁸

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Dür-i deryâ-yı 'aâ Hazret-i Ca' fer Pâşâ
Eyledi 'âleme pür çeşme-i luftın icrâ
2. Mağosa Kal' ası buldı yeñiden yine hayât
Hızr irişdi niçe dil-ğastelere virdi şifâ
3. Zülmet-âbâd iken itdi o diyârı rüşen
'Âleme çeşme-i hürşid gibi virdi ziyâ

¹⁷ Mişâliyâ: - Nuruosmaniye 4962.

¹⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 131a-b; *Mecmû'a-i Kasâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3424, vr. 103a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 2a-b.

Başlık: Kaşide-i Merhûm Mişâlî Nuruosmaniye 4962.

1a. 'aâ: kerem Esad Efendi 3424.

4. Niçe teşbîh ideyüm baħr-ı keŕ-i dūr-pāşuñ
Kaṭredür dest-i güher-bāruña nisbet deryā¹⁹
5. Şu gibi uğraduğı yire virür tāze ḥayāt
Ḥızr-veş buldı kudümüyla cihān neşv ü nemā
6. Eyleyüp varını Ḥaḳ yolına şu gibi sebîl
Ger revān eylese bu āb-ı revān-baḥşı revā
7. Ben niçe ma‘ den-i dūr kān-ı cevāhir gördüm
Görmedüm ancılayın kān-ı ‘ aṭā baħr-ı seḥā
8. Dirlik ile niçe dil-ḥasteler iḥyā itdi
Eyledi ḳā‘ ide-i āb-ı ḥayātı icrā²⁰
9. Berr ü baħra ḳıla Ḥaḳ ḥükmini dā’im cārî
Şu gibi pāyine yüzler süre ḥalk-ı dünyā
10. Ḥavf-ı tîğiyle anuñ bir siñecek yer bulmaz
Yir delinse şu gibi yire geṗerdi a‘ dā
11. Bir aḳar şu gibidür tîği hemān şalduğı dem
Pür olur lâle-i Nu‘ mān ile gülzār-ı veđā
12. Bu meşeldür ki şu aḳduđı yire girü aḳar
Çeşmeler ḳıl niçe anuñ gibi yirlerde binā
13. Olasın Ca‘ fer-i Ṭayyār gibi uçmaḳda
Ṭā’ir-i rūḥuña cennet ola āḥir me’vā
14. Niçe yıldan berü bir kimseye olmazdı naşîb
Bu sa‘ ādet ki ‘ aṭā eyledi Allāh saña
15. Ḥamdu-li’llāh saña virildi benüm sulṭānum
Bu ḳadar luṭf u ‘ aṭāyāt u şevāb-ı ‘ uz mā
16. Bunda şu gibi revān eyledigüñ aḳçelerüñ
Anda def‘ eyleye her biri niçe dürlü ḳazā
17. Rüz-ı maḥşerde şefî‘ üñ ola ol Ḥazret kim
Yüzi şuyına yaradıldı cihān ser-tā-pā

¹⁹ Bu beyit, Esad Efendi 3424’te yok.

²⁰ Bu beyit, Esad Efendi 3424’te yok.

9a. Berr ü baħra: baħr u berre Esad Efendi 3424.

14a. Olmazdı: olmadı Esad Efendi 3424.

15b. ‘ aṭāyāt: ‘ ināyet Esad Efendi 3424.

18. Āhiretde o Nebī saña şefâ‘ at ide kim
Çeşmeler itdi ser-engüştü ile halka ‘aṭā
19. Destüñe sâķī‘i Kevşer şuna āb-ı rahmet
El-‘aṭaş diyü fiğān eyledügi dem şühedā
20. Rüz-ı maḥşerde Hudā eylemeyüp dil-teşne
Raḥmet ābını şunup sâķī‘i Kevşer diye mā
21. Ey **Misālī** sözi uzatmayalum ve’l-ḥāşıl
Kılalum zāt-ı şerīfine du‘ā şubḥ u mesā
22. Benden itse n’ola bu nazım-ı revān-baḥş zuhūr
Ḥākdür āb-ı muşaffāya maḥarr u melcā
23. Bir aḳar şu idi ṭab‘um benüm ammā şimdi
Ḥāk-i zilletde ḳalup bulmadı ḥayfā mecrā
24. Ben Revānī gibi şi‘rümle ṭutardum dehri
Bir kemāl ehli zuhūr itse zahīr olsa baña
25. Her sözüüm luṭf-ı selāsetde bir içim şudur
N’ola düşürmeşe ağızından anı ehl-i şafā
26. Bu ḳaşīdem daḥı çok şu götürürdi ammā
Cümleden oldı ehem Ḥazret-i Pāşāya du‘ā
27. Rüz u şeb ‘izz ü sa‘ādetle geçüp evḳatı
Gicesin ḳadr u günin ‘ıyd ide dā’im Mevlā
28. Hızr u İlyās ola her demde anuñ hem-rāhı
Ḳurıda yaşda mu‘īn ola aña ‘avn-i Hudā
29. Sâķī‘i Kevşer elinden içüben mā’-i ṭahūr
Şunıla düşmen-i bed-ḥ‘āhına zehr-āb-ı belā
30. Bu şevābı kim ide diyü tefekkürde iken
Güşuma cānib-i hātifden irişdi bu nidā
31. Didi kim ide anı Ḥazret-i Pāşā var iken
Ki odur ‘adl ile meşhūr-ı emirü’l-ümerā
32. Görüp ol āb-ı şafā-baḥşı didüm tāriḥin

24a. Revānī: Derūnī Esad Efendi 3424.

24b. kemāl: kenār 06 Mil Yz A 8877.

Bu şuyı bunda sebîl eyledi Ca^ç fer Pâşâ (1005)

9.²¹

fe^ç ilâtün mefâ^ç ilün fe^ç ilün

1. Luṭf it ey pâdişâh-ı mülk-i sehâ
Bir iki câme kıl fakîre ^ç aṭâ
2. Müsteḥakk-ı ^ç inâyet olmuştur
Kıl dik a^ç lâsını aña i^ç tâ
3. Kullara ḥil^ç at-ı şitâ virmek
Resmdür şâhlar ider icrâ
4. Yaraşur devletünde sultânüm
Kullaruñ giyse aṭlas u kemḥâ
5. Gördi kat kat bu niçe iḥsânũ
Añlaruñ her birisi ser-tâ-pâ
6. Bendeñüz cümlesinden eski iken
Bir iki câmeñ olmaya mı baña
7. Dehr elinden şikâyetüm vardur
Luṭf idüp anı eyleñüz iz^ç â
8. Ḥayl^ççe soğıcaḳ tutar oldı
Kış gelelden beni bu köhne ḳabâ
9. Yalimum n'ola alçaḳ olsa benüm
Geldi başdı ḳılıç gibi sermâ
10. Tiğ-i ṭab^ç um ki pür-cevâhir iken
Bi-niyâm ola ol ḳılıç ne revâ
11. Ḥâşılı ditremege ṭurmuş idüm
Baña çaldurmasa şitâ şeştâ
12. Ḳâmet-i ^ç izz ü ḳadr u rif atüme
Çarḥ-ı aṭlas ḳabâ olursa sezâ
13. Baña âyîne gibi her yüzden
Müteveccih ḳılıp [it] ehl-i şafâ
14. Böyle iken yine nemed giymek

²¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 131b-132a.

- Bir yanumda be-ḥaḳḳ-ı āl-i ‘ abā
15. Līk vehmüm budur ki bendeñüzi
Göricek şoñra ÷onadur zurefā
16. Zerre deñlü libās-ı nazmumda
Ḥaşv yok cāme-i faḳīr-āsā
17. Baña bir Rüstemiyye dārāyı
Ḳıl ‘ aḫ ey meh-i sipihr-i vefā
18. Çarḫ-ı atlas gibi velī mişlin
Görmemiş ola Rüstem ü Dārā
19. Giyeyin ‘ āleme cebe şatayın
Bir cebe ÷onı cāme eyle cabā
20. Şafer ayında ḳıl velī iḥsān
Yılna deñlü luḫfa bā‘ iş ola
21. Sözi kes lāf-ı şā‘ iri çalma
Tīḡ-i ḫab‘ uñ senüñ bilür dünyā
22. Açma yatsun niyām içinde o tīḡ
Cevherüñ ḳılma ‘ āleme ifşā
23. Tīḡ-i zerrīn ḫākdan ḳalmaz
Gün gibi olsalar cihāna ziyā
24. Ğam yime Ḥazret-i Efendi senüñ
Cümleden ḳadrüñi bilür a‘ lā
25. Layıḳ oldur devām-ı devletine
Ḥaşre dek idesin **Mişālī** du‘ ā
26. Rüz-ı ḫaşirde nitekim insān
Ḳalkā ‘ uryān cümle ser-tā-pā
27. Virdügi cāmeler baña ḳat ḳat
Ola cennetde ḫulle ÷onı aña
28. Ḥadd u endāzeden füzün itsün
Cāme-i ‘ ömr ü devletin Mevlā

10.²²

²² *Mecmū‘a-i Eş‘âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 132a-b.

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. A' dâ-yı dîne n'eyledi gör ol dilâveri
Pâşâlaruñ ser-âmedi serdâr-ı serveri
2. Varup sa' âdet ile donatdı kadırğasın
Yanında hâzır idi bile ğayb erenleri
3. Hıdmetler eyleyüp niçe sa' y-i belîğ ile
Cem' eyleyüp hâzîne[yi] gönderdi ileri
4. Niçe du' âlar eyledi şıdķ u şafâ ile
Bir niçe fersah anı bile gitdi gönderi
5. İslâm pâdişâhına bir hıdmet itdi kim
Her yirde hayr ile añılur nâm-ı bihteri
6. Mevlâsı yolına ne sa' âdet dürür bu kim
Haķ böyle hıdmet eyleye bir ' abd-i ahķarı
7. ' Avn-i Hudâ olup kırıda yaşda mâ-hazar
Mevlâ musahħar ide aña baħr ile beri
8. Şîr-i vegâ hizebr-i ' aķâ şâh-ı eşhiyâ
Meydân-ı rezm ü bezmüñ odur şimdi dâveri
9. Şâh-ı dilîr-i ma' reke Pâşâ-yı kâm-kâr
Kul oldu eşiginde cihânuñ dilâveri
10. Deryâ-yı himmetinde[ki] keştî-i kâdrinüñ
Kim bād-bānı olmaya bu çarħ-ı çenberî
11. Bu şevket ile Aķdeñize kim ayak başa
Seyr it ne kâra günlere uğradı kâferi
12. İdüp du' â-yı hayrın o şâhib-sa' âdetüñ
Gör ne hünerler eyledi bu ' abd-i kemteri
13. Deryâda didiler ki iki firķata yatur
' Azm eyleyüp o yaña hemân aldı lengeri
14. Ejder-mişâl kaj' urup otına varıcak
Kaçmağa kâdir olmayuban döndiler geri
15. Küffâr şaşdı güş idicek müslimînden

Başlık: Ca' fer Pâşâ Haķķında Edirnevî Merħüm Mişâlî Çelebinüñ Didügi Kaşidesidür.

- Bāng-i Muḥammedī ile Allāhu ekberi
16. Kurtulmağa çü fırkatarla mecāl yok
Vâ-fürkatâ vü ḥayf diyü virdiler seri
17. Tersine döndi yüzleri küfr ehlinüñ kamu
Deryâ-mişâl gördi gelür ' askere çeri
18. Mâl-i ğanîmet ile olup cümle mu' tenem
Ġâzîler itdi kâfir ile ceng-i zergerî
19. Bundan büyük sa' âdet ü devlet olur mı kim
Kurtardı Hâk yolına niçe müslimânları
20. Boğazı kesmiş idi levendâne şalmasa
Şemşîr gibi tîĝe yarar keskin ' askeri
21. Taşdı' e bâ' iş olma uzatma kelâmuñı
' Arz it o şâha ḥâl-i dil-i zâr-ı aḥkârı
22. Maḥrûm qalmaz anuñ eşigine yüz süren
Yüz sür ayaĝı tozına bul kıymet-i zeri
23. Düş ayaĝına eyle bu düşkünlüğün[i] ' arz
Gördükde merḥamet ider ol ehl-i dilleri
24. Ālâm-ı dehrden n'ola kılsam şikâyeti
Çok işler itdi baña bu çarḥ-ı bed-aḥterî
25. Yûsuf gibi düşürdi beni çâh-ı zillete
Düşümde dâḥı görmeyeyüm böyle günleri
26. Luḫf eyle al elüm beni topraqdan götür
Görme revâ ki ḥâk ola bu cevherün yiri
27. Noḫşân gelür mi şân-ı şerîfine hiç anuñ
Qaldursa ḥâkden kişi bir pâk gevheri
28. Aĝzumda qalmadı dişüm oldu gedik gedik
Ammâ ne çâre olımadum bir gedik eri
29. Her ḥar-süvârı esb-i sa' âdetde seyr idüp
Lâyıq mı ben piyâde gezem [böyle] serserî
30. Üçler yediler ' aşkına vir baña bir gedik

- Ƙapuñda bende eyle²³ çâkeri
31. Yümn ile eyledüm bu sene Ka' be niyyetin
Mevlâ virürse binmege bir çâpük esteri
32. Ƙağğâ bu Ka' be yapma gibi bir şevâbdur
Luţfuñla eyler isem eger Ƙacc-ı ekberi
33. Ma' lüm oldu Ƙışşa dırâz eyleme sözi
Eyle du' aññ Ƙazret-i Pâşaya gel beri
34. Olup mu' ĩni himmet-i pâkân-ı rûzigâr
Ola hemişe 'avn-i Ƙudâ yâr u yâveri
35. Ser-menzil-i murâdına Ƙağ vâşıl eyleyüp
Her Ƙanda ise Ƙazret-i Ƙızr ola rehberi
36. Her yıl bunuñ gibi niçe fetĥ ü fütüh idüp
Devletle Ƙapudan ide Mevlâ o serveri

Kıt'alar

1.²⁴

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Size bir vâkı' a tağrîr ideyüm
Eyleñüz cân u gönülden işğâ
2. Ƙamse vü elfde bir cum' a günü
Cem' olup câmi' e Ƙayl-i şulehâ
3. Evvel-i 'aşr-ı meh-i rûze idi
Dağı olmamış idi vağt-i şalâ
4. Ƙılmamışdı kimisi ve'l-ğâşıl
Sese dâğî iğâmet-i farazâ
5. Gerdiş-i devri tefekkürde iken
İrdi Ƙulağuma bir turfe nidâ
6. Ne nidâ belki şadâ-yı cângâh
Ne şadâ tıldı cihân vâveylâ

²³ Yazmada boş bırakılmıştır.

²⁴ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 132a-133a.

Başlık: Mağosa Ƙal'asında Mağbûs Olan Kefere Bir Cum' a Günü Ƙalk Cum'ada İken Furşat Bulup Zindâniyânı Ƙatl İdüp Şehre ve Cum'aya Müstevlî Olup Ba' de Fetĥine Dinilen Târiğdür ki Tağrîr Olındı.

7. Velvele şaldı kılâ' -ı çarha
Şandum ol demde yıkıldı dünyâ
8. Mağosa halkına nâzil oldu
Hikmet-i Hakk ile bir özge belâ
9. Toğrusın mı diyeyin ve'l-hâşıl
Egride olmadı böyle gavgâ
10. HARBELERLE niçe harbî kâfir
Harbe âgâz idüben bî-pervâ
11. Bend ü zindânı bozup çıktı kamu
Bir niçe fırsat esîri farazâ
12. Her birisi süriyüp zencîrin
Geldiler gül-i beyâbân-âsâ
13. Cebe-hâne kapusun kal' idüben
İtdiler top u tüfengin yağma
14. Bozuban bâğını ol yağılar
İnce tağîleri tağladı tağa
15. Şubha dek havf ile göz yummadı hiç
Gören ol vâkı' ayı kaldı taña
16. Câmî' üñ kapusını yıkmağ için
Bir niçe topı çeküp ejderhâ
17. Kâr-ger olmadı od virdüğü dem
Cümle zahmetleri hep oldu hebâ
18. Tâli' -i naḥsı gibi işlemedi
N'ola çatlarsa gamından a' dâ
19. Câmî' i hısn-ı haşîn eylediler
Hâzret-i Hakkâ kı lup hamd u şenâ
20. Dâ'imâ ceng ü cidâl üzre iken
Ehl-i İslâma irüp 'avn-i Hudâ
21. Geldi bir seyyid-i pâkîze-neseb
Eşref-i nâs ü güzîn-i şürefâ
22. Kıdve-i zümre-i eşrâf-ı kibâr
Mefhâr-ı cins-i emîr-i ümerâ

23. Bir gün evvelden anı Hâzret-i Hâk
Mağosa halkına kılmışdı ‘aṭā
24. Āl-i ṭāhādan o ‘ırq-ı ṭāhir
Hızır irüp kıldı o şehri me’vā
25. Hâk budur kim gelüp ol ‘İsî-dem
Yeñiden eyledi halkı ihyā
26. Kānı anuñ gibi bir deryā-dil
Kānı anuñ gibi bir baḥr-ı ‘aṭā
27. Kānı anuñ gibi bir merd-i güzīn
Kānı anuñ gibi bir şīr-i veġā
28. Bir niçe ġāzī ṭonanmacı ile
Cūş idüp geldi mişāl-i deryā
29. Şol kadar ḥarb u kıṭāl eylediler
Küşteden püşteler oldı peydā
30. Koç yigitler niçe başlar kesdi
‘İyd-ı kurbān idi ol gün ġüyā
31. Niçeler aç u şusuz oldı şehīd
Kerbelā içre nitekim şühedā
32. Münhezim kıldı kamu küffarı
Ceddīnūñ yüzi şuyına Mevlā
33. Hâk bu kim eyledi bir fetḥ-i cedīd
Görmedi kimse daḥı böyle ġazā
34. Ey **Mişālī** sözi uzatmayalum
Kılalum Hâzret-i Pāşāya du‘ā
35. Hızır u İlyās olup hem-rāhı
Vire maḫşūdını Hâk şubḥ u mesā
36. Dā’imā ‘izz ü sa‘ādetle olup
Şebi ḫadr ü günü ‘İyd-ı adḥā
37. Mağosa ḫal‘ asınuñ fetḥi için
ġuş-ı bā-hūşuma irdi bu nidā

38. Dindi ol fetḥ-i cedīde tāriḥ
Aldı bu ḳal' ayı Şa' bān Pāşā (1005)

2.²⁵

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Size bu vāḳı' āt-ı pür- iberi
Güş idüñ bir bir ideyin i' lām
2. Sefer aḥvālin eyleñüz ışgā
Neye müncer olur görüñ bu kelām
3. Ḳapladı 'ālemi ğamām-ı ğumūm
Ṭutdı bir ğün cihānı ebr-i zālām
4. Ḳıldı ehl-i ğazāyı pā-der-gil
Yağdı bārān-ı miḥnet ü ālām
5. Ya' ni cümle 'asākır-i küffār
Ḳıldılar ceng için 'azīmet-i tām
6. Ḥaḳ budur kim cünüd-ı İslāma
Dağdağa virdi ḥayl'bu evhām
7. Vüzerā gördiler bu aḥvāli
Ḳıldılar cenge her biri iḳdām
8. Ol iki şīr-i ceng ü pīl-efgen
Ḳıldı küffāra ḳarşu 'atf-ı zimām
9. Biri Ca' fer biri Ḥasan Pāşā
Çalışup her biri mişāl-i ḥüsām
10. Ol hizebr-nevāy Fetih Girāy
Şubḫa dek olmayup keşīde-licām
11. Tīr-i bārānı yağdırup dā'im
Ṭurma yağmada idi hemçü ğamām
12. Cān atup Ḥazret-i Sinān Pāşā
Geldi şāh-ı cihāna virdi selām
13. Didi ey pādīşāh-ı Cem-ḥaşmet
Eyle her sūya şīr gibi ḥırām

²⁵ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 134a-b.

Başlık: Merḥūm Sulṫān Meḥemmed Ḥān Egriyi Fetḥ İdüp Ba' de Küffār-ı Bed-kirdār ile Olan Muḥārebeyi Mişālī Çelebi Merḥūm Nazm İdüp Nazm-ı Mezbūr Budur ki Taḥrīr Olındı.

14. Ne revâdur ki ehl baġî vü zalâl
Şâh-ı İslâma karşı ide kıyâm
15. Hing-i cenge süvâr olup fi'l-hâl
Kal' a-i nuşrete dikûñ a' lâm
16. ' Askerini kıral Dilayini
Bile hâlin kıral-ı bî-endâm
17. Tevsen-i çarhı zîr-i rānuña al
Virdi Hağ destüñe zimâm-ı merâm
18. Hayl-i a' dâ olursa Sām-süvâr
Tîġ-i şamşāmuñ eyleye sersâm
19. Ol tuġât u buġâtı boġa gibi
Pāre pāre kıluñ çü şîr-i ġarām
20. Cenge ' avretlerin bile getürür
Şan teferrüc ider o bed-fercām
21. Ol şeh-i şîr-ceng ü haşm-keşüñ
Vâşıl olunca ġuşına bu peyâm
22. Kıldı deryâ-mişâl cüş u huruş
Cenge âheng idüp o şâh-ı peyâm
23. Eyleyüp her yaña ' azim başlar
Hemçü zırgām ol hizebr-i hümâm
24. Hâzretüñ hırka-i şerîfesini
Aldı egnine eyleyüp ikrām
25. ' Alem-i nuşreti kılpdur pür
Ol semiyî-i Resûl-i fahr-ı enâm
26. Yüzi tersine döndü küffāruñ
Tîġ ü nîzeyle ' asker-i huddâm
27. Yağdılar yıkdılar taburlarını
Aldılar niçe top-ı ejder-fām
28. Dökülüp kaldı hâk-i zilletde
Ten-i bî-rûh gibi niçe hıyâm

29. Altun adını baķır itdi ķamu
Ma' den űzre olanlar istiħdām
30. Cümle küffār ' askeri şındı
Ĥamdu-li'llāh ki def' olup ālām
31. Ehl-i İslām sālīm ü ġānim
Cümle küffār oldu hep nā-kām
32. Didi ol pādīşāh-ı ceng-āver
Cāy-ı raħmet degül dūrür bu maķām
33. Ťutdılar cümleten firār ehlin
Geldi ortaya bir bölük bed-nām
34. Kimi ķatl oldu kimisi teşhīr
Gördi bu ĥālī heb ĥavāşş u ' avām
35. ' Ulemā vü meşāyiħ itdi du' ā
Didiler ey şeh-i ferīşte-ġulām
36. Pādīşāhlar veliyy-i muṭlaķdur
İns ü cinn olsa ṭañ mı emrine rām
37. Feth ü nuşretten olmayup ĥālī
Ķal' a-i ' ömri bula istiħkām
38. Peyk-i hātif **Mişāl** didi baña
Feth-i tārīħ bulur bu beyt tamām
39. Ĥamdu-li'llāh döge döge hele
Egriyi aldı ' asker-i İslām (1005)

3.²⁶

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Sa' ādetle sefer ' azmin ķılıp Sultān Meħemmed Ĥān
Ĥişār-ı Egriye ṭoġruldı bir dem itmeyüp ārām
2. Mücāhid fī-sebīli'llāh olup itdi ġazā ' azmin
Didi kim ĥāzır olsun vaķtine küffār-ı nā-fercām
3. Müyesser eyledi Ĥaķķā ki niķe ķal' alar fethin
Ĥudāya ĥamd-i bī-ħadd ķıldı ol şāh-ı zevi'l-ikrām

²⁶ *Mecmū'a-i Eş'ār*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 134b-135a.

4. Hüdâ kıldı gūzāt-ı müslimîni sālîm ü gālîm
 Kırdı cümle-i küffâr-ı bed-kirdâr olup nâ-kâm
5. **Mişâlî** şükr idüp Allâha anuñ didi târîhîñ
 Gelüp iqbâl ile Egriyi aldı ‘ asker-i İslâm (1005)

4.²⁷

fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün

1. Yine devletle gelüp Kıbrısı kılduñ teşrîf
 Haylî müştâk idi sulţânuma halk-ı dünyâ
2. Niçe gündür gözümüz yolda idi ve'l-hâşıl
 Muntazırdı ayağuş tozına çeşm-i binâ
3. Yüzini görmek ile her kişi buldı şîhhat
 Zât-ı pākūñ niçe bîmârlara oldı devâ
4. Mağdem-i pākūñ ile şehriñ içi pāk oldı
 Hâk-i pâyūñ niçe dil-ğastelere virdi şifâ
5. Yüzüñi bir dağı şîhhatle görem mi dir idüm
 Hamdu-li'llâh ki kabûl itdi du‘âmı Mevlâ
6. Kıbrısuñ sizūñ ile yirine geldi cânı
 Hızr irişdüñ niçe dil-ğasteyi kılduñ ihyâ
7. Bu muşîbet ayağuş tozı ile ref‘ oldı
 Eyledüñ mağdem-i pākūñle niçe def‘ -i belâ
8. ‘ Âleme âyet-i rahmet gibi nâzil olduñ
 Gökde istedüğini yirde bulupdur fuğarâ
9. Siz gidelden ten-i bî-rūh idi gūyâ ‘ âlem
 Hâk-i pâyūñle cihân halkı yine buldı şifâ
10. Kaht-ı bārân ile her gūşesi pejmürde iken
 Nem-i ihsānuñ ile buldı yine neşv ü nemâ
11. Zâyi‘ olmadı²⁸ kuluñuñ sulţānum
 Giceler şubha dek ihlâş ile itdüğü du‘â
12. Hâzret-i Hağ yine gösterdi sa‘ âdetle yüzūñ

²⁷ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 135a.

Başlık: Ca‘fer Pâşanuñ Def‘ a-i Şâniyen Kıbrısa Vardukda Mişâlî Merhûmuñ Didüğü Târîhdür.

²⁸ Yazmada burası boş bırakılmıştır.

- Hamdu-li'llāh beni maqşūduma ırgürdi Hūdā
13. Siz gidelden berü çekdüklerüm ālāmı disem
Haşre dek biñde birin eylemez idüm imlā
14. Nic'olur hāl-i dil-i zār diyü gamda iken
Güşuma cānib-i hātifden irişdi bu nidā
15. Didi gam çekme şaķın Hāzret-i Pāşā geliyor
Kim odur ' adl ile meşhūr-ı emīrū'l-ümerā
16. Merhamet ehlidür erbāb-ı dile mā'ildür
Bir bahāne irer ihsāna huşuşa ki saña
17. Cümle āfāķa anuñ luţf u ' aţası şāmil
Baħr-ı ihsānına müstağraķ anuñ bay u gedā
18. Umaram Hāzret-i Pāşā-yı kerīmü'ş-şāndan
İde evvelki gibi va' de-i luţfına vefā
19. Sözi uzatmayalum medħ ü şenā eyleyelüm
Kılalum Hāzret-i Pāşāya du' ā ile şenā
20. Da'imā ' izz ü sa' ādetle geçüp evķātı
Gicesin ķadr u günin ' ıyd ide Haķ şubħ u mesā
21. Hāzret-i Hızr ola her demde anuñ hem-rāhı
Kırıda yaşda mu' ĩn ola aña ' avn-i Hūdā
22. Manşıb-ı ' izz ü şafā-baħşuña didüm tārīħ
Geldi yine ķadem-i pāk ile Ca' fer Pāşā (1005)

5.²⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Mālik-i baħr-ı ' aţā Hāzret-i Ca' fer Pāşā
' Ālemi kendüye ķul eyledi ihsānlar ile
2. Karşuya şaldı hāzīneyle gemisin donanup
Ceng-cū ' arbede-ħū bir niçe ķorsānlar ile
3. Anda gelmişdi iki firķatası küffāruñ
Bir niçe dūn u deni aħmaķ u nā-dānlar ile
4. Anlaruñ niyyeti bu idi doyumluķlar idüp

²⁹ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 132a.

Başlık: Ca' fer Pāşā Haķķında Mişālī Çelebi Merħümüñ Didügi Tārīhidür.

Varalar yirlerine māl-i firāvānlar ile

5. Boğazı kesmege geldi boğazı virdi ele
N'ola kan ağlasalar dîde-i giryānlar ile
6. Dökdi deryâ gibi her biri gözinden acı yaş
Zâr zâr inleyüben nâle vü efğānlar ile
7. Didi bu fetḫi **Misālî** işidüp târiḫin
Aldı kâfirden iki gemi müselmānlar ile (1007)

6.³⁰

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Geldün cihāna niçe ' ibādetler eyledün
Zühd ü şalāḫ ile geçirüp şubḫ u şāmuñı
2. Her mantıkuñda niçe ma' ānî olurdu keşf
Güş eyleyen ḫayāt bulurdu kelāmuñı
3. Terk eyleyüp bu ḫānkāñı itdün irtiḫāl
İrdün ḫuzūr-ı ḫazrete bulduñ merāmuñı
4. ḫayr olduḫına ' aḫıbetün bu yiter delîl
Her kişi şoñra ḫayr ile yād itdi nāmuñı
5. Bezm-i fenāda mest-i mey-i ' aşkuñuñ müdām
Seng-i ecel ḫokındı şikest itdi cāmuñı
6. Tārīḫüñe **Misālî** du' ā eyleyüp didi
Bālî Efendi cennet ide ḫaḫ maḫāmuñı (980)

7.³¹

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Yine ey çarḫ-ı pür-sitem meded āḫ
Bir ' aceb ḫālet eyledün nā-gāḫ
2. Göçüp ol pādişāḫ-ı rüy-ı zemīn
Menzilün kıldı zīr-i ḫāk-i siyāḫ
3. ...³² be-ḫaḫḫ-ı şāḫ-ı Rüsül
Kerem ü luḫfuñ it aña hem-rāḫ

³⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 685, vr. 179b.

³¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1973, vr. 35b.

³² Sayfadaki kurt yeniğinden dolayı okunamamaktadır.

4. Didi ervāḥ-ı ƣudsiyān işidüp
Ce‘ala’llāhü cennete meşvāh
5. Naql idince o sāye-i Yezdān
Didi tārīḥ geçdi zıllu’llāh (1003)

Musammatlar

1.³³

[Muḥammes]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Zāt-ı pākünden ırağ olalı Allāhu ‘alīm
Olmasın miḥnet ile künc-i belālarda muƣīm
Luṭfuñı şanma ferāmüş ide bu ‘abd-i ƣadīm
İşigünden n’ola mehcür isem ey şāh-ı kerīm
Gerçi dūrım zi-ḥıdmet be-du‘ā meşgūlīm

II

Ḥāk olup zerre gibi bād-ı fenā ile tenüm
Kūy-ı iƣlīm-i ‘adem daḡı olursa vaṭanum
Ḥaşre dek vird-i zebān idüben bu süḥanum
Dilerem ƣabrümün üstinde biten her çemenüm
Gerçi dūrım zi-ḥıdmet be-du‘ā meşgūlīm

III

Dā’imā Ḥazret-i Mevlā ide şād u ḥurrem
Olasın devlet ile zevƣ ü şafāda her dem
Zīr-i destünde ola ḥāme gibi ehl-i ƣalem
Diyeler cümle saña ey şeh-i erbāb-ı kerem
Gerçi dūrım zi-ḥıdmet be-du‘ā meşgūlīm

IV

İtmeden bād-ı fenā ƣahr ile berbād tozum
Görmege tā ki müyesser ola daḡı gözüm
Süreyin ḥāk-i ser-i kūyına yüz yirde yüzüm
Ey Mişālī bu durur ayaḡı tozına sözüm
Gerçi dūrım zi-ḥıdmet be-du‘ā meşgūlīm

2.³⁴

[Ġazel-i Su‘ūdī Tahmīs-i Mişālī]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

³³ *Mecmū’a-i Eş’âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 30b; *Mecmū’a-i Eş’âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 179a.

³⁴ *Mecmū’a-i Eş’âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Atıf Efendi 2254, vr. 62a-b; *Mecmū’a-i Eş’âr*, Erzurum Atatürk Üniv. Merkez Kütüphanesi Seyfettin Özege Yazmaları, ASL 625 Mec 83, vr. 145b.

I

Dime dîbâ yirine egnüñe bir şâl olmaz
 Zer ü zîverle muqayyed kişide hâl olmaz
 Tâlib-i faqr u fenâ zînete meyyâl olmaz
 Ehl-i tecrîd dilâ mültefit-i mâl olmaz
 Terk-i dünyâ-yı denî itmeyen abdâl olmaz

II

Ol Hümâ yüksek uçar eylemez alçağda qarâr
 Şâh-bâz-ı dil ü cân niçe ide anı şikâr
 Bâl açup uçmağa kılduğça ‘azîmet her bâr
 Toқınur murğ-ı dilün hâtırına nâvek-i yâr
 Ne kadar olsa yine münkesirü’l-bâl olmaz

III

Ruḥ-ı cânân ile dirsem n’ola gülzâr-ı cinân
 Gülleri bâğ-ı İrem gibi muṭarrâ her ân
 ‘Andelîb-i dil ü cân her dem olur nağme-zenân
 Ne ‘aceb gülşen olur ḥüsn-i cemâl-i cânân
 Yaz u kış bülbül-i şürîdeleri lâl olmaz

IV

Niyyet itmiş ki vara ḥâk-i reh-i dildâra
 ‘Arz-ı hâl eyleye ol serv-i sehî-refṭâra
 Ser-i küyında gezerken ṭolanup âvâre
 ‘Aşıkuñ işi oñar râst gelürse yâre
 O elif-kâmet-i dilber gibi bir kâl olmaz

V

Ey **Mişâlî** di görüşdükde o zât-ı pâke
 Virmesün hiç keder âyîne-i idrâke
 Bir iki gün ṭotalum zulm ile düşmiş ḥâke
 Rûzigâr ile Su‘ üdî irişür eflâke
 Ḥâk-i râh olmağ ile bir kişi pâ-mâl olmaz

3.³⁵

[Tedsîs]

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

I

Kerem kıлмаğ ezelden ‘âdetüñdür ehl-i ‘irfâna
 Mürüvvet ḥod cibillî ḥilḳatüñdür müstemendâne
 Senün ḳapuñda mu‘tâd olmış iken dâ’im iḥsâna
 Beni luṭf eyle muḥtâc itme her bir şaḥş-ı nâ-dâna

³⁵ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 149b.

Başlık: Müseddes-i Mişâlî Berâ-yı Aḥmed Pâşâ.

Cihân içre budur lâyıķ olan sen şâh-ı devrâna
Ki yakduğı çerâğ üstine dâ'im ola pervâne

II

Beni luţfuñla mesrûr eyle sulţânım ' inâyet kııl
Faķîre mihrیبân ol luţf u ihsân eyle şefkat kııl
Elüñle yakduđuñ rüşen çerâğundur mürüvvet kııl
Muhaşşal şânuña lâyıķ olanı eyle himmet kııl
Cihân içre budur lâyıķ olan sen şâh-ı devrâna
Ki yakduğı çerâğ üstine dâ'im ola pervâne

III

Cemâlün ' arz idüp benden yüzün luţf eyle döndürme
Faķîri ağladuğ a' dâ-yı bed-kîşi sevindürme
Eser yilden şaķın nâr-ı cefâ ile göyündürme
Muhaşşal şevķ ile yanar çerâğundur söyündürme
Cihân içre budur lâyıķ olan sen şâh-ı devrâna
Ki yakduğı çerâğ üstine dâ'im ola pervâne

IV

Ne yaña ' azm iderseñ meş' al-i devlet olup râh-ber
Çerâğ-ı rif' atün Haķ ' âleme kılsun ziyâ-güster
İşitdüm cân u dilden yana yana eyleyüp ezber
Oķur bu maţla' ı şevķ ile her rind-i sühan-perver
Cihân içre budur lâyıķ olan sen şâh-ı devrâna
Ki yakduğı çerâğ üstine dâ'im ola pervâne

V

Niçe yanar çerâğundur var cihânda gün gibi zâhir
Mişâli gibi ammâ yoķ durur bir şâ' ir-i mâhir
Huşûşâ vaşf-ı pâküñ kıılmağa her vech ile ķâdir
Ne çâre saña hâlin yanmağa ammâ dili ķaşır
Cihân içre budur lâyıķ olan sen şâh-ı devrâna
Ki yakduğı çerâğ üstine dâ'im ola pervâne

4.³⁶

[Müseddes]

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Niçe bir kılsun dıraht-ı cismümi sermâ zebün
Niçe bir olsun şaķâyıķ gibi çeşmüm ğarķ-ı hün
Gördüm olmış rüy-ı dilber gibi ' âlem lâle-gün
Zerre deñlü kılmayup ğam-hâne-i şabr u sükün

³⁶ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 149b-150a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye 1565, vr. 113a.

Başlık: Müseddes Merhûm Mişâli Çelebinüñdür Nuruosmaniye 4962; Müseddes-i Mişâli Çelebi Belediye 1565.

Yâri apdu seyre gıtdük duymadı ayâr-ı d n
Bir şafâ itdük efendi   mr uurladuk bugün

II

am degül ma l m olursa r zumuz ehl-i dile
Sırrını n -d na f ş iden düşer dilden dile
L zım oldu gitmem z gördüm bir  har menzile
Kehr b -veş şarı lup bir m -miy n ile bile
Y ri apdu seyre gıtdük duymadı ay r-ı d n
Bir şaf  itdük efendi   mr uurladuk bugün

III

Y ri şandum şobet eyler h ne-i ab bda
 Iyş idermiş ol h d illerle ken r-ı  bda
Gördüm a d  her biri har gibi h rd u h bda
Böyle fursat mı olur diyü şeb-i meh-t bda
Y ri apdu seyre gıtdük duymadı ay r-ı d n
Bir şaf  itdük efendi   mr uurladuk bugün

IV³⁷

Kend m z   lemlere  aşk ile r sv  itmed k
F ş idüp r zı dil-i n l nı g vg  itmed k
Y r ile bir g şe almadı tem ş  itmed k
Yine amm  sırrumuz n -d na ifş  itmed k
Y ri apdu seyre gıtdük duymadı ay r-ı d n
Bir şaf  itdük efendi   mr uurladuk bugün

V

Vaqt-i g lz r irdi aldı y r ile  azm-i ken r
Eřk-i  ařık gibi her yaňa řalındı c y-b r
Eyled k bir eşm-i b - h  ile seyr   şik r
Ey Miş l  t z-revi ollayup şeh-b z-v r
Y ri apdu seyre gıtdük duymadı ay r-ı d n
Bir şaf  itdük efendi   mr uurladuk bugün

5.³⁸

[Müseddes]

mef'  l  f ' il t  mef '  l  f ' ilün

I

Bu hüsn-i b -kem l ile bir meh-ceb nsin
Mülk-i mel hat içre şeh-i k m-b nsin
Bir ş h-ı nükte-perver-i sihr- fer nsin
Mab l-ı halk-ı   lem   y r-ı g z nsin

³⁷ IV. ve V. bentler Nuruosmaniye 4962'de yok.

³⁸ *Mecm 'a-i Eş' r*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 149b-150a.

Yoğdur bahāne ħüsnüñe bir nāzenīnsin
 ‘Aybuñ hemān budur ki erāzil-niñīnsin

II

Ĥübān-ı ŧehr görse idi ħüsn-i ŧal‘ atuñ
 Yoluñda cān u dilden iderlerdi ĥıdmetüñ
 Günden güne ziyāde olurdu leŧāfetüñ
 A‘ dā-yı bed-nihād ile olmasa ülfetüñ
 Yoğdur bahāne ħüsnüñe bir nāzenīnsin
 ‘Aybuñ hemān budur ki arāzil-niñīnsin

III

Yağsa cihānı nāle vü feryād ü zār ile
 Hem-ŧoĥbet olma düşmen-i nā-sāz-kār ile
 Dāmānuñ itme gül gibi āzürde ĥār ile
 Ya‘ nī konuŧma her ĥas u bī-i‘ tibār ile
 Yoğdur bahāne ħüsnüñe bir nāzenīnsin
 ‘Aybuñ hemān budur ki erāzil-niñīnsin

IV

Ĥalk ideli leŧāfeti Ĥallāk-ı Lem-yezel
 Kılmamıŧ āferīde cemālūñ gibi güzel
 Yūsuf-miŧāl ħüsnüñi vaŧf eylesem maĥal
 Mıŧr illerinde var mı senüñ gibi bī-bedel
 Yoğdur bahāne ħüsnüñe bir nāzenīnsin
 ‘Aybuñ hemān budur ki erāzil-niñīnsin

V

Ağyār iderse ĥāneñe bir vech ile duĥul
 Redd it ĥarīm-i ‘ iŧmetüñe bulmasun vuŧul
 Yanuñda görse dir anı her ŧaĥŧ nā-ĥabul
 Sen bir efendisin saña lāyık degül bu ĥul
 Yoğdur bahāne ħüsnüñe bir nāzenīnsin
 ‘Aybuñ hemān budur ki erāzil-niñīnsin

VI

Bülbül gibi Miŧāl’ ider nāle vü enīn
 Gül gibi ĥārlarla sen olmağda hem-niñīn
 Hercā’ olma gün gibi ey [māh-ı] nāzenīn
 Ĥavfum budur yağa seni bu āh-ı āteŧin
 Yoğdur bahāne ħüsnüñe bir nāzenīnsin
 ‘Aybuñ hemān budur ki erāzil-niñīnsin

6.³⁹

[Müseddes]

³⁹ *Mecmū’a-i Eŧ’ār*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 150a-b.

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Tâ ezel çün böyledür aḥvâl-i çarḥ-ı bî-amân
 'Âḳil iseñ 'izze maḥzûn olma naşba şâdmân
 Mañşibuñ a' lāsını yine alursuñ rāygân
 Ḥamdu-li'llāh itdi sulṭānum seni Ḥaḳ kāmran
 'Azl u naşbı dehr-i pür-ḳahruñ olupdur tev'emân
 Ḥâl-i 'âlem böyledür dünyâda sen şağ ol hemân

II

Gelmedi zâtuñ gibi dünyâya bir ehl-i kerem
 Görmedi 'ahdüñde bir kimse senüñ zulum u sitem
 Seyyid-i 'âlî-nesebsin ey şeh-i vâlâ-himem
 Yüz sürer ayağuña mañşıb gelür çekme elem
 'Azl u naşbı dehr-i pür-ḳahruñ olupdur tev'emân
 Ḥâl-i 'âlem böyledür dünyâda sen şağ ol hemân

III

Niçe demlerdür ki esb-i devlete olduñ süvâr
 Eylesün sulṭân-ı 'âlî-şânımı Ḥaḳ pâyidâr
 'Ahd-i ḥübân gibi çün devrân degüldür ber-ḳarâr
 'Âḳil iseñ dehrüñ evzâ'ına kıılma i' tibâr
 'Azl u naşbı dehr-i pür-ḳahruñ olupdur tev'emân
 Ḥâl-i 'âlem böyledür dünyâda sen şağ ol hemân

IV

Eylese cüzvî teğâfûl ol şeh-i peymân-güsil
 Eksük itmez luṭf u iḥsânını yine muttaşıl
 Zêll u rıf at tev'em olduğın bilür erbâb-ı dil
 Ḥâl-i dehri benden istifsâr iderseñ şöyle bil
 'Azl u naşbı dehr-i pür-ḳahruñ olupdur tev'emân
 Ḥâl-i 'âlem böyledür dünyâda sen şağ ol hemân

V

Dehr-i dün-perver kimin çarḥa çıkarur rāyegân
 Kimini nâ-bûd u nâ-peydâ ider virmez amân
 Ḥâşılı benden naşîhat isteyenler her zamân
 Ey **Misâli** eylesün bu maṭla'ı vird-i zebân
 'Azl u naşbı dehr-i pür-ḳahruñ olupdur tev'emân
 Ḥâl-i 'âlem böyledür dünyâda sen şağ ol hemân

7.⁴⁰

⁴⁰ *Mecmû'a-ı Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 133b-134a; ilk bendin matları, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 662) de geçmektedir.

Başlık: Kıbrısta Vefât Eyleyen Muştafâ Pâşâ Ḥaḳkında Mişâli Merḥümüñ Didüğü Merşiyedir.

[Terkīb-i Bend]*mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün*

I

1. Yâ Rab niçe taḥammül idem bu belâya ben
Yandı firâk âteşine cism ile beden
2. Her yaña şu gibi n'ola olsa yaşum revân
Ḥâk içre sâye-veş yatur ol serv-i sîm-ten
3. Ya' kûb gibi n'ola gözüm dökse kanlu yaş
Bu dâr-ı 'işret oldı baña külbe-i ḥazen
4. Ol mihr-i âsumân-ı kerem n'eyledi saña
Çalduñ zemîne sâye-veş ey çarḥ-ı pîre-zen
5. Lâyık mıdur ki bülbül-i ḳuds-âşiyân iken
Ḥâk-i siyâh içinde yata ol gül-i çemen
6. Mihr-i cemâli maṭla' -ı şems-i şalâḥ idi
Envâr-ı zühd ile pür idi cismi cümleten
7. Ol serv-i pâk-dâmen için niçe rûzigâr
Cûlar döküp yaşın acıyup ağlasun bahâr

II

1. Ey dil gel imdi ağlaşalum yine zâr zâr
Şemşîr-i ğamla eyleyelüm cismümüz figâr
2. Gül gibi sîne-çâk olalum mâtemin tütüp
Bülbül-mişâl eyleyelüm nâleler hezâr
3. Yaḳ lâle-veş tenünde dögün derdle dögün
Ḳıl pâre pâre cismüñi mânend-i kühsâr
4. Gök kara giydi mâtem için ebr-i tîreden
Bu ḥasret ile çeşm-i nücüm oldı eşk-bâr
5. Maḥşerde görürüz diyü ancak cemâlini
Tâ ḥaşr olunca her birimiz çeksün intizâr
6. Ḥavf ile kara bahtına mâtemler eyleyüp
Ṭopraḳ şaçardı başına küffâr-ı ḥâksâr
7. Tiğ-i sitekle cismini çâk itdüñ ey felek
Ḥalk-ı cihâmı cümle helâk itdüñ ey felek

III

1. Çarḡ-ı berîne irmiş iken gün gibi seri
Şimdi revâ mıdur o mehûñ ḡāk ola yiri
2. Hâtem gibi ne çâre elümden çıkardum âh
Vâ-fürkatâ ki ḡâke düşürdüm o cevheri
3. Şarrâf-ı dehr kıymetini bilmedi anuñ
ḡayfâ ki zâyi^ç eyledi bir pāk gevheri
4. Yūsuf gibi düşürdüm anı çâh-ı miḡnete
Düşmede daḡı görmeyelüm böyle günleri
5. El-ḡaḡ sa^ç âdet-i dü-cihânî degül midür
Hem ḡâzi^ç hem şehîd ide Mevlâ o serveri
6. Serdâr iken ^çasâkir-i İslâm ey felek
Lâyık mı pây-mâl idesin ol dilâveri
7. Gül-rûḡ-ı pākini idelüm el açup du^ç â
Serdâr ide anı şühedâ ḡayline ḡudâ

IV

1. Tîr-i ḡazâya eyler idi sînesin siper
Ṭop u tüfenge ḡarşu varur ḡılmayup ḡazet
2. Râh-ı ḡazâda cân ile başın fedâ idüp
Virdüm rızâ ḡazâya diyü eyledi sefer
3. Niçe ḡılâ^ç ı ḡalb-i ^çadû gibi ḡal^ç idüp
Dâr u diyârın itmiş idi zîr ile zeber
4. Ḳonmaz iken Hümâ yire ey çarḡ-ı kîne-ḡ^çâh
Ḳılduñ ḡazîz-i ḡâki aña sâye-veş maḡar
5. Ḳıldı ḡazâ yolında fedâ cümle varını
Bir cânı ḡaldı anı daḡı virdi mâ-ḡazar
6. Lâyık mıdur ki tâc-ı sa^ç âdet-ḡarîn iken
ḡâk-i mezellet içre ḡala böyle bir ḡüher
7. Olmaya diyü ḡâk ile yeksân o sîm-ten
Ṭopraḡdan götürdi yüzi aḡ ola kefen

V

1. Yâ Rabb rûḡ-ı pākine cennet duraḡ ola
Ṭävüs gibi cilvegehi bâḡ u râḡ ola

2. Seyrāna varduğınca çemenzār-ı cennete
Tübā vü Sidre sāyesi āna otağ ola
3. Çünkim diyār-ı āhirete eyledi sefer
Evvel qademde ravza-i cennet konağ ola
4. Düşdiyse hāke ol güher-i tāt-ı saltanat
Dürr-i yegāne hāzret-i sultān şağ ola
5. Huddām-ı muqbilān-ı zevi'l-ihtirāmınıñ
Lāyık budur ki her biri yanar çerāğ ola
6. Kıbrısdā Muştāfā kulı el-hāq **Miṣāl**ıyā
Pāşālaruñ ser-āmedidür yüzi ağ ola
7. Dārü's-selām ide maqāmın Hudā müdām
Şimdengirü du'āmuz odur āna ve's-selām

Gazeller

Harfü'l-Elif

1.⁴¹

mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

1. Felekde kimseye baş egmezin ey qaşları ğarrā
Qanā' at itmek olur bir dilim nāna hilāl-āsā
2. Dür-i dendānuña sehv ile teşbīh eylemiş ğavvāş
'Aceb mi burnına tuzlu şular qoysa anuñ deryā
3. Hılāş olmaq dilersen zāhidā gird-āb-ı miñnetden
Kenār-ı 'işrete dā'im çekilsün zevraq-ı şahbā
4. Yanup yaqılma ey dil kimseye ol mihr-i enverden
Ne odlar yaqdurur pervāneye gör şem'-i bezm-ārā
5. Eger sen dağı bir ebrü-kemānuñ cevriñi çekseñ
Miṣālıñ bilürdüñ çekdügin ey qaşları tuğrā

2.⁴²

⁴¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 40b, *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 102a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 298b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Selimiye Kütüphanesi, 22 Sel 2229, vr. 74a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 30b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 179a; bu gazelin matlai, Peşteli Hisālî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 63) ve Kâbilî'nin *Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 462) da geçmektedir.

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. N'ola 'uşşâk iderse ol şeh-i hûbâna istiğnâ
İder gâhî gedâlar şâh-ı 'âlîşâna istiğnâ
2. Başum hōşdur şu deñlü derd-i 'aşkuñla 'aceb midür
İdersem ey tabîb-i cân u dil dermâna istiğnâ
3. Ğam u ğuşşayla şimdi şol kadar ünsiyetüm var kim
'Aceb midür idersem ey gönül yârâna istiğnâ
4. Gözüm yaşına gelmiş ol boyı servüm temâşâya
İderse seyl-i eşküm yiridür 'ummâna istiğnâ
5. Cefâ eyler **Mişâli** baña müstağnî dise dildâr
İder kıllarına 'âdet durur sulţâna istiğnâ

3.⁴³

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün

1. Hıyra gir rindâna şun câm-ı şarâbı sâkiyâ
İçelüm biz zâhidüñ olsun şevâbı sâkiyâ
2. Bâde evşâfın yirinden gör ki 'işret-nâmedür
Var Revânîniñ bu fende bir kitâbı sâkiyâ
3. Zevrak-ı şahbâdadur keştisi baħr-ı 'işretüñ
Bâd-bânıdur anuñ her bir ħabâbı sâkiyâ
4. Bir kadeħ bâdeyle ma' mür it dil-i virânemüz
Tutmayalum tâ ğam-ı dehr-i ħarâbı sâkiyâ
5. Emse câm-ı lâ' lüñi n'ola **Mişâli** teşne-dil
Rind olan içmekden itmez ictinâbı sâkiyâ

Ĥarfü'l-Bâ

4.⁴⁴

⁴² *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 40b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 7076, vr. 39b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 35a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 179b.

5a. dise: dime 06 Mil Yz A 7076.

⁴³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 40b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 102b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 35a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 179b.

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1. Der-i mey-hāneyi deryūze eyle ol gedā-meşreb
Şafaña reşk ide 'ālemde her bir pādīşā-meşreb
2. Yiridür bu türābı hākden ref' eylesen şāhum
Erenler haqq' için sensin 'Aliyyü'l-Murtażā-meşreb
3. Tecellī eylesin dirsen hayāl-i rüy-yi cānānı
Mücellā kııl gönül āyīnesini ol şafā-meşreb
4. Nevālar eyleyen 'uşşāka bakmaz bezm-i hicrinde
Yanında 'ayş u nüş eyler raķīb-i bī-nevā-meşreb
5. Düşüp cāma **Mişālī** dem-be-dem şürb-i müdām eyler
Ĥabāb-āsā fenā bezminde yoķ ehl-i hevā-meşreb

5.⁴⁵

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1. Dilinden vaşf-ı la' lün zikri düşmez nükte-dāndur leb
Şeker yir güyyā bir ĩt-ıyi şirīn-zebāndur leb
2. Ezel bezminde içdün kana kana hūn-ı 'uşşākı
Bulaşmış ağızuña ey gonce-fem bir kaķre kandur leb
3. Amān virmez emer cān naķdin ammā lā' lin emdürmez
Dile gelmez dinilmez zulmi gāyet bī-amāndur leb
4. Söze gelse dem-i cān-baķşı eyler mürdeler ihyā
Benüm rüĥum meger bir 'İs-ıyi devr-i zamāndur leb
5. Dili 'aşık gibi ağızın güm itdi var ise yārūñ
Anuñçün ey **Mişālī** dā'imā gözden nihāndur leb

6.⁴⁶

⁴⁴ *Mecmū'a-i Eş'ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41a; İncinur Atik Gürbüz, *Mecmū'atü'l-Letā'if ve Sandūkatü'l-Ma'ārif*, Kültür ve Turizm Bak. Yay. Yayınları, Ankara 2018, e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57123.mecmuatul-letaiif-ve-sandukatul-maarifpdf.pdf?0>, s.83; *Mecmū'a-i Eş'ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 179b; *Mecmū'a-i Eş'ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 37b.

3a. cānānı: cinānı *Mecmū'atü'l-Letā'if*.

5a. Dem-be-dem: dā'imā 06 Mil Yz B 799.

⁴⁵ *Mecmū'a-i Eş'ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41a; *Mecmū'a-i Eş'ār*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 102b; *Mecmū'a-i Eş'ār*, *Mecmū'a-i Eş'ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 175b; *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevā'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr.180b.

1a. nüktedāndur: bī-emāndur 28 Hk 3648.

1b. Şeker yir: Şekerdür MC O.103. // güyyā: dā'imā 28 Hk 3648.

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Ol perî göstermeyüp rüyın tutar şandum niķāb
Şoñra bildüm ĥaṭṭ-ı ruĥsārından eylermiş ĥicāb
2. Silme nergisden seĥer gülşende naķd-i jāleyi
Kimsenüñ alma gözi yaşın şaķın ey āfitāb
3. Şu' le-i şem' -i cemālün gönline düşmiş meger
Yalın ayak meclisi geşt eyledi cām-ı şarāb
4. Sen şeh-i çāpük-süvāruñ ayağını öpmede
Her kaçan baĥş eyledi müzeñle başıldı rikāb
5. Nār-ı āhıyla **Mişālî**nün tutuşmak istemiş
Ĥayli ey mäh-ı cihān-efrüz kerem itmış şihāb

7.⁴⁷*mef' ūlü fâ' ilātü mefā' ilü fâ' ilün*

1. Yüz bulduğınca başa çıkarsa eger şarāb
Ehl-i şafāya ĥaylî virür derd-i ser şarāb
2. Toķundı la' lüne mey-i telĥ itdi çok cefā
Cānum acıtdı ey lebi şehd ü şeker şarāb
3. Bār olmasun ĥubār-ı ĥaṭuñ la' lüne gelüp
Kılmaz taĥammül aña götürmez keder şarāb
4. Ĥaṭṭ u ruĥ u lebün var iken meclise yiter
Sāķi eger benefşe eger gül eger şarāb
5. Ben varduğum yire yine ayak başar diyü
Gördüm **Mişālî**yā' araķa ĥaylî ter şarāb

8.⁴⁸

⁴⁶ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 102b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Nuri Arlasez 263, vr. 47b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 35b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 175a, 180a; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 1039) de geçmektedir.

⁴⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 102a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 7a, 299a; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 166) de geçmektedir.

⁴⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 264b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 554, vr. 126a; .Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi Yazmaları 3942, vr. 126a, *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz C 3, vr. 2a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 2907, vr. 27a.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Eşk-i çeşmümde tolar destümdeki peymâne hep
Sâkiyâ her dem gelür nem var ise meydâna hep
2. Var mı 'aşkumdan çekilmiş diyü ol Yūsuf-liķā
Göz terāzūsıyla urdı 'aşkın mizāna hep
3. Sūzen-i 'aşkum gibi döndürdi diyü rişteye
'Alemleri gözden geçürdi ser-te-ser cānāne hep
4. Zülfine dil bağlayanlar düşdiler çāh-ı ğama
Hāşılı bende geçenler girdiler zindāna hep
5. Cümle şî' rüm Kays-veş vādî-i hayret vaşfidır
Söyledür 'aşkuñ **Miṣālî** hasteyi yabana hep
6. Kimler üstine açar devlet kâpusın bilmezem
Niçe şehler bende-i der-mānde ol der-bāna hep⁴⁹

Ḥarfü't-Tā

9.⁵⁰

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ṭabībüm gördi ki mümkün degül ben hasteye şihhat
Budur el ucu ile nabzumu tutduğuna hikmet
2. Düşürmekdi murāduñ dil-beri germ-ābeye tenhā
Ne çāre ey dil-i üftāde ammā düşmedi ḥalvet
3. Didükde tişe-i küh-ı ğama başuñda yir eyle
Didi Şirine ol dem Küh-ken baş üstine ḥidmet
4. Koyup mir'āt-i hüsnün yüzlerine kimseler bakmaz
Gül-i ra' nā eger 'arz eyler ise ruḥların kâṭ kâṭ
5. **Miṣālî**yi didüm kırtar cefādan ḥayra gir öldür
Didi sen ğam yime anuñçün aña var ḥayır niyyet

10.⁵¹

⁴⁹ Bu beyit, 3942'de yok.

⁵⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41a-b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 102b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10407, vr. 13a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Hk 984, vr. 109b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 35b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 180a; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 208) ve *Kaf-zâde Fâ'izî Tezkiresi*'nde (Kayabaşı 2003: 485) de geçmektedir.

mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

1. Kaşd eyle dilâ olmağa ser-dâr-ı muhabbet
Mecnûn gibi kınsun dir iseñ başuña devlet
2. Bâğ-ı ruhuña geldüğü dem tüt-î-i haţtuñ
Uçdı çemenüñ revnağı ey naħl-i leţâfet
3. Deryâda görünmez çekilüp zevrağ-ı şahbâ
Ayak kırada kıoyalı ey şâh-ı velâyet
4. Ruhsârı görünmez o mehün haţ-ı siyehden
Âyineñe ey dil kıonalı gerd-i küdüret
5. Şıgmazdı **Misâli** bu kıadar gevher-i ma' nâ
Eş'âr-ı terün olmasa ger baħr-ı belâğat

11.⁵²

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Âşıklarına eyler iken her dem iltifât
Çok sevdiğüm neden baña olmak kem iltifât
2. Bu iltifât baña yiter kim hitâb idüp
Bir kerre diye saña niçe itsem iltifât
3. Haqqâ budur ki pâdişeh-i vaqt ider beni
Şunduğça câm-ı la' lin o şâh-ı Cem iltifât
4. Lâyık mıdur ki maħrem-i bezm-i vişâl iken
Maħrûm olam beni bula nâ-maħrem iltifât
5. Manzûr-ı halk-ı 'âlem olurдум **Misâlî** yâ
Kılsaydı bir nazâr o şeh-i 'âlem iltifât

Harfü's-Şâ

12.⁵³

⁵¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 11b; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 109; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 266b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 35b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 180a; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 205) ve Kâbili'nin *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 233) da geçmektedir.

3b. vilâyet: 'adâlet Nuruosmaniye 4962.

⁵² *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10598, vr. 108b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 194) de geçmektedir.

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Dilde taşvîr-i ruḥuñ oldu nigārā ḥādiş
Olmadın deyr-i cihānda büt-i tersā ḥādiş
2. Bāğ-ı sīnemde gönül dikdi nihāl-i ḳaddūñ
Daḫı serv olmadın ey ḳāmet-i bālā ḥādiş
3. Saña Mecnūn iken ey kākül-i Leylā gönülüm
Daḫı olmamış idi Vāmıḳ u 'Azrā ḥādiş
4. Ḥāme aldum elüme rā ḳaşuñuñ vaşfında
Oldı ey meh yine bu maḳṭa' -ı ğarrā ḥādiş
5. Bu **Mişālī** ḥam-ı ebrūñı ḥayāl eylerdi
Māh-ı nev olmadın ey ḳaşları ğarrā ḥādiş

Ḥarfü'l-Cim

13.⁵⁴

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ḳadem başma reh-i 'ışḳa güzergāh-ı cihāndan geḳ
Bir adım eyle iki 'ālemi kevn ü mekāndan geḳ
2. Müdām ey sākī' gel dil-berler ile mest ü ḥayrān ol
Ayak çek bezm-i 'iştretten şarāb-ı ergāvāndan geḳ
3. İrem dirseñ ḥabībūñ cennet-i kūyına ey şūfī
Ferāgat eyle seyr-i bāğdan bāb-ı cihāndan geḳ
4. Mesīḥā-veş eger görmek dilerseñ *ḳābe ḳavseyni*
Güzer ḳıl tır-i āhum gibi saḳf-ı āsumāndan geḳ
5. **Mişālī** zümre-i 'uşşāḳa ser-dār olmağ isterseñ
Boyn ur zülfine Mañşūr gibi rismāndan geḳ

14.⁵⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Gerçi olmaḳ zülf-i yāra bī-sebeb ber-dār güç
'İşḳı ammā ḡamzesi cellādına inkār güç
2. Kūyuña varup niçe şerḫ eyleye aḫvālūñı

⁵³ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisālī'nin *Metālī'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 250) ve Kâbili'nin *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 869) da geçmektedir.

⁵⁴ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 103b

⁵⁵ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 103b.

Hâşılı dil tıflına reftâr ile güftâr güç

3. Qaldı gönüm sende kııl bey' -i vefâ didüm didi
Hâtıruñ qalursa qalsun qalb ile bâzâr güç
4. Hâme vü kâğıd yanar süz-ı derünümün
Yâre hâlüm hâşılı eş'âr ile iş'âr güç
5. Şâ'ir-i pākīze-gūya hîç müşkil nesne yoq
Ey **Misâlî** qavlin[i] söyler diyen eş'âr güç

Harfü'l-Hâ

15.⁵⁶

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Sâkî eli çü hâledür ey dil kamer qadeh
Târik olan gönülleri pür-şevk ider qadeh
2. Qopdı yüregi ağızına geldi şurâh'mün
Gördi ki bezm içinde lebüni oper qadeh
3. Meclisde koyuban tapuñı gitse bir yaña
Bir dem qarâr idimez ü yine döner qadeh
4. Qadḥ itme şu qoya qadehi olsa pür-şarâb
Ol küt-ı rûhdan ola hâlî meger qadeh
5. Yanduçça nâr-ı hecr ile gönli **Misâl'mün**
Ey gül-ı izâr yüregine şu seper qadeh

Harfü'l-Hâ

16.⁵⁷

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Târik olursa hâne-i qalb iç şarâb-ı sürḥ
Gör câmdan ki niçe toğar âfitâb-ı sürḥ
2. Öyküdi idi yüregüme dönmedi meger
Meclisde çigle yindi anuñçün kebâb-ı sürḥ

⁵⁶ Kamil Ali Gıynaş, *Pervâne Bey Mecmuası*, Ankara: KTB. Yayınları, 2017. [Erişim Tarihi: 06.09.2018], e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55832.pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0>, s. 499.

⁵⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 41b-42a; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 166; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 126b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 36a.

1a. qalb: dil Fatih 3849.

3. Fāş itdi mihrümi diyüben ʔāsı kızdurup
Giydürdi başına felegüñ āfītāb-ı sürh
4. Gün görmesün yüzini diyü nev-‘ arūs-ı çarh
Tuğdı seḫāb-ı āl degüldür niḫāb-ı sürh
5. Ol māha baḫmasun diyü mihrüñ **Miṣālīyā**
Bir mīl çekdi ‘aynına kızmıṣ ṣihāb-ı sürh

Ḥarfü’ d-Dāl

17.⁵⁸

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Ḥāne-i ‘aşḫı iderken bünyād
Baña irḡadluḫ iderdi Ferhād
2. Çıkarup servi bahāya kesseñ
İstemez olmaḡa ṣāhum āzād
3. Ḳad-i bālāña yetişmek dilemiş
Vallah irişmeye servüm ṣimşād
4. Baña luḫ eyle gel āh itdürme
İderin yoḫsa cihānı ber-bād
5. Ne ḫadar āh u fiḡān eylersem
Ol ṣanem hiç işitmez feryād
6. Yazamaz ṣemme-i sīb-i zeḫanuñ
Almasun ḫāme eline Behzād
7. Cān virürken yāri göreydi eger
Rūḫı olurdu **Miṣālīnün** ṣād

18.⁵⁹

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Şikāyetler idüp var ise sen ṣāha ṣunar kāḡıd

⁵⁸ *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 42a; *Mecmū‘a-i Nezā‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 18b, İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 181; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Rezaizade Ekrem 240, vr. 28a; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1972, vr. 165b; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 8340, vr. 71b; *Mecmū‘a-i Nezā‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299b; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799 vr. 36a; bu gazelin matlai, Peşteli Hisālî’nin *Metālî‘ü’n-Nezā‘ir*’inde (Kaya 2003: 315) de geçmektedir.

⁵⁹ *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 42a; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 103b; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 37a; *Mecmū‘a-i Eṣ‘ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 181a.

Anuñçün beytümün her birisi elde tutar kâğıd

2. Nihâl-i hañt-ı la' lün hâñrında n'eyler a' dânuñ
Hañ-ı Yâkûta tañrır olmağa layık mı her kâğıd
3. Şararmış beñzi incelmış teni zâr u nizâr olmış
Senün gibi meger bir bi'-vefâ dil-ber sever kâğıd
4. Başumda ğonce-i zanbağ gibi dâ'im yir eylerdüm
Baña gönderse yazup yañılup bir kez eger kâğıd
5. Benüm bu şî' rümi hün-ı cigerle eylesün tañrır
Misâli dil-bere göndermege her kim yazar kâğıd

19.⁶⁰

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Her kaçan evvel bahâr ile gelür bir seyre 'id
Rûze-i ğamdan dil-i bañr u yem eylerler ba'id
2. Merhabâya sen mehün el virdüğün görse gözüm
Gösterürdi ey yüzi kıblem baña dîdarı 'id
3. Şâhid-i 'ıyduñ gören Allâhu ekber dir yüzün
Bir hilâl-ebür güzel dil-ber durur nâmı Sa'id
4. Geldi fetḥ itdi hilâl-i 'ıyd anı miftâḥ ile
Urmış idi bâb-ı 'ışret-hâneye rûze kilid
5. Ey **Misâli** şanasın bir şüh-ı şirînkârdur
Bir iki gün ñonadur da ḥalkı olur nâ-bedid

Harfü'r-Râ

20.⁶¹

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Yine mâh-ı Muḥarrem irdi ey dil rûz-ı mâtemdür
Bedenler pâre pâre şerḥa şerḥa olacağ demdür
2. Gice gündüz gelün ey ehl-i diller ağlaşalum kim
Bu şebler şâm-ı fûrkatdür bu günler rûz-ı mâtemdür
3. Ne 'âlemdür ser-i küyında yârün baş u cân virmek

⁶⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 36a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 180b.

⁶¹ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 52b; bu gazelin matlaı, Peşтели Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir* inde (Kaya 2003: 693) de geçmektedir.

Şehid-i Kerbelâ-yı 'aşk olmak başka 'âlemdir

4. Felek gökler giyüp mâtem tutup ağlar degül bārān
Görinen şanma encüm [ağlayan] bir çeşm-i pür-nemdür
5. Şafaq şanma görinen ey **Mişâli** gird-i gerdünda
İrişdi gök yüzine Kerbelâda dökilen demdür

21.⁶²

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Görünmezsün perî-veş çekdürüp âvâreñe ğamlar
Qamı ey cām 'âlemde senünle sürdügüm demler
2. Ya zehr-i şabr ile öldür yahūd tiryāk-i la' lünle
Bu ben dil-ħasteye gel ey şabîbüm eyle emsemler
3. Seni cevr ile şatlan varayın öldüreyin dirsün
Gel inşâf eyle rûhum şatlanur mı aña âdemler
4. Raķîb-i rû-siyâhuñ her şeb eyler ħânesün rüşen
Bizümle ol yüzi meh ayda bir kez ancaķ aşşamlar
5. Göñül naķdine zülfi şarkıcaķ olmış kafa-dârî
Mişâli uç virüp başdan çıkar âħir o perçemler

22.⁶³

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Güllerün üstüne düşünce seher
Didi bülbül ki jâleye çi ħaber

⁶² *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 42a-b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 105a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 49a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 37a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 554, vr. 146b; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 577) de geçmektedir.

4a. şeb: dem MC O.103.

⁶³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 42b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, vr. 104a, *Mecmû'a-i Eş'âr*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1972, vr. 192a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8121, vr. 78a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Oğuz Ergeç Özel Koleksiyonu, vr. 75a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 65a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 412, vr. 21b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 336, vr. 59b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 37a-b; Mehmet Özdemir, *Nüh b. Mustafâ Konevî, Mecmû'a-i Gazeliyyât (İnceleme-Metin)*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara 2017, e-kitap: <https://ckitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55868.nuh-b-mustafa-konevi-mecmua-i-gazeliyyatpdf.pdf?0>, s.113; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3398, vr. 55b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi 476, vr. 89a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 590, vr. 30b; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 821) de geçmektedir.

2. Baḡ a āyīne içre yâ ḡaṣuṅa
Gör a ‘ aşıḡlaruṅ daḡı ne çeker
3. Emdürüp la‘ lini vefâlar ider
Cân virür Şimdi ‘ aşıḡa dil-ber
4. Leb-i Őirīnūne Őeker dir imiŐ
Tūt̄bilmez sözini ḡanda gider
5. ‘ AŐıḡ öldürmek olalı kârūṅ
Cân u dilden seni **Mişâl̄** sever

23.⁶⁴*fe‘ ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün*

1. Baḡmadı rüy-ı zerdüme dil-ber
Zere mā‘il degül o Őimīn-ber
2. Őöyle olmiŐ hevâ-yı la‘ lūṅ ile
Üf dir iseṅ ḡabâb-ı bâde uçar
3. Ḳatl-i ‘ uŐŐâḡa gelmez idi oḡuṅ
Yüregi olmasa demürden eger
4. Mâl-i Ḳârūna mâlik olmiŐdı
Sevdi rez duḡterin niçe demler
5. Düşdi ol Őevḡ ile mey-i nâba
N’ola Őunsa **Mişâl̄yâ** sāḡar

24.⁶⁵*fe‘ ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün*

1. Baḡmadı rüy-ı zerdüme dil-ber
Zere māyil degül o Őimīn-ber
2. Niçe dem yollarında ḡâk oldum
Yüzüme baŐmadı o nūr-ı baŐar
3. Dest-ḡir ol ḡoma ayaklarda
Pây-mâl itmesün beni iller

⁶⁴ *Mecmû‘a-i EŞ‘âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 104a; *Mecmû‘a-i EŞ‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 50a; *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâlî’nin *Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kaya 2003: 821) de geçmektedir.

⁶⁵ Mehmet Özdemir, *age.*, 112; *Mecmû‘a-i EŞ‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 36b; *Mecmû‘a-i EŞ‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 181b.

4. Zāyi' olmak revā mı sultānum
Hāke düşmeklik ile bir gevher
5. Zaḥmuña merhem urmadıysa nigār
Ġam yime ey **Miṣālī** ol da yiter

25.⁶⁶

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Ġayrāden daġuñı setr itmege bir şāl yiter
Neñe yitmez kıatı açılma hey ābdāl yiter
2. Girmesün zaḥmete ol ġamze-i hūn-rizlerūñ
Beni öldürmege ey şeh kılıcuñ şal yiter
3. Sāye-veş başma girersin günehe boyuñca
Serv-ḳaddüm yiter itdün beni pā-māl yiter
4. Şehr-i ḫayretde kaçan yitse idi tıfl-ı ḫired
Çaġırup bulmaġa nālem anı dellāl yiter
5. Sāḳıyi meclise āl ile getürmege murād
Ey **Miṣālī** yüri var aña şarāb al yiter

26.⁶⁷

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Varınca seglerūñ kūyuñda benden üstüñ ān ister
Seferden gelse yārāmı kişiden armaġan ister
2. İrem kūyına diyü ol perinūñ yüz yire sürmez
' Aceb bilsem ne yüzle zāhidā bile cinān ister
3. Dirīg itme maḫaldür aña ḳurş-ı mihr-i rüyuñdan
Meh-i nev keḳkül almış destine bir pāre nān ister
4. Ne yüzden kıatline ḫükm eylemişdür ḫatṭ-ı ruḫsāruñ

⁶⁶ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 42b; *Mecmū'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 25b, *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 41a; bu gazelin matlat, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 485) de geçmektedir.

1a. Ġayrāden: Ey gönül MC O.103.

1b. kıatı: neñe MC O.103.

2b. ey şeh: şāhum MC O.103.

3a. girersin günehe: günāhe girersin Recaizade Ekrem 240.

5b. meclise āl ile: āl ile bezme Ms. Or. Oct. 3652.

⁶⁷ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 42b-43a; bu gazelin matlatı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 781) de geçmektedir.

Senüñ ' aşıklarun ey kaçları tuğrā nişān ister

5. Kitāb-ı haṭṭ-ı sebz-i rû-yı yâri ârzü eyler
Okumağa **Misâli** tıfl-ı dil bir gülsitān ister

27.⁶⁸

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. İrişmez çünki ' uşşâk ölmeyince yâre şihhatler
Biz öldük derd ile ol gözleri bîmâra şihhatler
2. Çıkuḫ ḥammâmdan ' ışk ola didükde didi çeşmüm
Ayağına şu koyup ol gözi mekkâra şihhatler
3. Şifâ bulmaz didiler içmeyince ḥün-ı ' uşşâkı
İçerse kanımı ol gözleri ḥün-ḥ'âra şihhatler
4. Tabîbüm şol kadar mu' tād olupdur derd-i ' ışkuñla
Ölürse ârzü itmez dil-i bîmâra şihhatler
5. **Misâli** gûsfend-i cānı kurbān eyle şükrâne
Bi-ḥamdi'llāh irişmiş ol ruḫı gül-nâra şihhatler

28.⁶⁹

fe'îlātün fe'îlātün fe'îlātün fe'îlātün

1. Şanmañ ağızında görinen leb-i cānānumdur
Koydı bir ḥoḫkaya siḫr ile benüm cānumdur
2. Neye varur diyü dükkânına şorduḫda raḫîb
Didi dil-ber lebüm esrârına ḫayrānumdur
3. Gökde her dem kızaran şanma şafaḫdur ey meh
Felek aldı yüzine çaldı benüm ḫanumdur
4. Ey saçı Leylî delen baḫrını zencirlerün
Şeb-i fırkatde benüm nâle vü efḡānumdur
5. Ey **Misâli** benem ol pâdişeh-i kişver-i nazm
Şu' arâ zümresi hep kâtib-i dîvānumdur

⁶⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 4228/2, vr. 68a-b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 43a; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 634) de geçmektedir.

4b. bîmâra: bî-çâra MC O.103.

⁶⁹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 43a; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 632) de geçmektedir.

29.⁷⁰

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Dime bir bûseme biñ cān virür çok mübtelâ vardur
Bahâsı hüsñüñ şanma ki ey hüsñ ü bahâ vardur
2. N'ider Çine gidüp seyr eyleyenler zülf-i pür-çinüñ
Haţuñ koyup Hıţaya varmada gâyet haţâ vardur
3. Gice tâ şubha dek pervânesinüñ döndürür başın
Meger şem'-i şeb-ârâda mücerreb bir du'â vardur
4. Hârîm-i şuffe-i mey-hânenüñ de zevki var ammâ
Hâbîbüñ Ka'be-i küymda başka bir şafâ vardur
5. Hevâ-yı kıadd-i cānân ile bir yirde qarâr itmez
Mişâlî-veş meger servüñ de başında hevâ vardur

30.⁷¹

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Tâbîb-i cānsın derd ehline sende devâ vardur
Anuñçün işigüñ bekler yatur çok mübtelâ vardur
2. Tâbîbüm andadur erbâb-ı derdüñ cümle dermânı
Der-i cānâne dirler bunda bir dârü'ş-şifâ vardur
3. Baña göstermedüñ kan ağlamakla diyü cānânı
Dağı ol dem bu demdür gözlerümde mâcerâ vardur
4. Begüm itme ta' accüb dilde 'aşkuñ eylese mesken
Bilürsin güşe-i külhanda yatur pād-şâ vardur
5. Hemîşe sâde-rûlar vaşfın itmekdür anuñ şanı
Mişâlî mağlaşı bir şâ'ir-i rengin-edâ vardur

31.⁷²

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Şâh-ı hayâlüne gözüm engüşterindür
Bu kanlu merdümüm aña la' lîn nigindür

⁷⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 43a-b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 41b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300a-b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 729) de geçmektedir.

3a. Gice tâ: Giceyle Ms. Or. Oct. 3652.

⁷¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 41b.

⁷² *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 43b.

2. Pür-çîn-i zülf içre siyeh hâl gūyiyā
Bir Hind'dür ki pâdişeh-i mülk-i Çîndür
3. Mir'âta baksa kendüyi görse ' acceb degül
Zîrâ raqîb-i rû-siyehûn ' ayb-bîndür
4. Rûy-ı zemînde kim ki işigüne yüz süre
Kemter gedâ ise şeh-i rûy-ı zemîndür
5. Ebrûlar ile kâmeti hicrinde ey gönül
Kârûn ikide birde figân u enîndür
6. Baħr-ı belâgat oldı **Misâli** bu nazm-ı ter
Ma' nîler anda her biri dürr-i semîndür

32.⁷³

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Derildi Ka' be-i küyuñda ullaaruñ ' ibâdet var
Çaşuñ mihrâbına kıлмаğa kıblem secde niyyet var
2. Hâtuñ gelse seyâhatden ferâgat eylesem zîrâ
Ne bende şabra tâkat var ne sende çevre gâyet var
3. Beni bir câm ile iki cihâna pâdişâh itdün
Erenler haqqı ey pîr-i muğân sende velâyet var
4. İderken mürdeler bir sözle ihyâ ben helâk oldum
Tabîbüm la' l-i cân-baħşuñda bilmem hiç ne hâlet var
5. Teb-i mihr-i ruħıyla katı yangın gibi ol mâhuñ
Misâli mihr-i ' âlem-tâbda gâyet harâret var

33.⁷⁴

mef'ûlü fâ'îlâtü mefâ'îlü fâ'îlün

1. Tîgi kaçan ki sînede zaħmın ' ayân ider
Derd-i derûnı yâra o demde beyân ider
2. Feryâd ider yüzüñ göricek dâ'imâ gönül

⁷³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 43b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 21a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 45b; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 554) de geçmektedir.

2a. kıblem: - MC O.103.

⁷⁴ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 43b-44a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300b; Kâbilî'nin *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 672) da geçmektedir.

Gülzāra karşı niteki bülbül figān ider

3. La' l-i lebūn kaçan ki öpe bezm-i meyde cām
‘Uşşāk içinde fitne kıpar şanki kıan ider
4. Ölse rakīb-i rū-siyehi ol şehūn ne ğam
Bir kıara yüzlü ölmek ile ne ziyān ider
5. Görse belūnde hānçer-i hūn-rizūni şehā
Cān naqdini **Mişālī** o dem der-miyān ider

34.⁷⁵

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Zaḥm-ı hadeng-i yār sa' ādet nişānidur
Sīnemde her ne kim var o devlet nişānidur
2. Şanmañ mezār-ı köhne tıran tıde tıde ḥāk
Yir yir 'adem diyārına rıḥlet nişānidur
3. 'Uşşāk içinde bir göz ucıyla nazār hemān
Ben bī-nişāna 'ayn-ı 'ināyet nişānidur
4. Bu fikr-i birkümü n'ola el üzre tıtsa ḥalk
Her beyti bir 'arūs-ı feşāḥat nişānidur
5. Şimdi **Mişālī** oldu süḥan mülkine emīr
Destinde şı'ri ḥükm-i belāgat nişānidur
6. Bī-nām isem n'ola beni ḥatır-nişān idin
Raḥm eylemek faķire sa' ādet nişānidur⁷⁶

35.⁷⁷

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Şol kim esīr-i zülf ü zenaḥdān olup gezer
Bir boymı bağlu sā'il-i zindān olup gezer
2. Zülfün ğamıyla her gice dil pāsbān-veş
Kūyuñda şubḥ olunca nigebān olup gezer

⁷⁵ *Mecmū'a-i Eş'ār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 984, vr. 97a; *Mecmū'a-i Nezā'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 69a; bu gazelin matlai, Peştelı Hisālī'nin *Metālī'ü'n-Nezā'ir*'inde (Kaya 2003: 366) ve Riyazi Tezkiresi (Açıkgöz 2017: 288)'nde de geçmektedir.

4a. el üzre tıtsa: baş üzre götürse 06 Mil Yz A 984.

⁷⁶ Bu beyit, 06 Hk 984'de yok.

⁷⁷ *Mecmū'a-i Eş'ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44a; bu gazelin matlai, *Kaf-zāde Fā'izî Tezkiresi*'nde (Kayabaşı 2003: 485) de geçmektedir.

3. Hân-ı vişâlünün bu gönül ârzüsüne
Her gice bir ‘imârete mihmân olup gezer
4. Her kanda gitmek ayağın öpmek ümidine
Sâyeñ yanunça hâk ile yeksân olup gezer
5. Güm oldu dil diyü [gice] nâlem **Mişâlîyâ**
Dellâl gibi ‘âlemi nâlân olup gezer

36.⁷⁸

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Cemâlün tâbına şem‘ ü hilâl ebrûña ‘âşıkdur
Birinün kıddi ham olmuş birinün bağı yanıkdur
2. Kulağdan ‘âşık olmuşdur şadef dendânuña ey gül
Lebün hecriyle bağı goncanun kına boyanıkdur
3. Karamfüldür sıfâl-i serde dâğum gülşen-i gamda
Ruğun hecriyle kanlu gözlerüm ‘ayn-ı şakâyıkdur
4. İştüm kâkülün güm eylemiş açmazdan yârün
Göresiz ‘âkıbet başdan çıkar destârı şarıkdur
5. **Mişâlî** yaraşur mümtâz olursa ehl-i nazm içre
Gören eş‘ârını taşsın ider fenninde fâyıkdur

37.⁷⁹

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Ölümlü ‘âşıka firqatde küy-ı dil-rübâ yegdür
Kişi ğurbetde bîmâr olıcağ dârü’ş-şifâ yegdür
2. Hele ben bildüğüm bî-derd olup şıhhatde olmağdan
Senün derdüñle ölmek ey tabîb-i cân-fezâ yegdür
3. Gel inşâf eyle şüfî şeyh-i ‘âlemden el almağdan
Ele girse o serv-ğadd ile bir merhabâ yegdür
4. Güşâde olmağ dem-beste iken gonce-i hâtır

⁷⁸ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 105b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 47b; *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300b-301a; bu gazelin matlaı, Peşeli Hisâlî’nin *Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kaya 2003: 702) de geçmektedir.

⁷⁹ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44a; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 49b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Konya Şehir Müzesi ve Kütüphanesi 13653, vr. 87a; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 393, vr. 23b; bu gazelin matlaı, Peşeli Hisâlî’nin *Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kaya 2003: 428) de geçmektedir.

Elünde gül gibi cām-ı şarāb-ı dil-güşā yegdür

5. **Miṣālī** Hızır elinden olsa da āb-ı hayāt içmez
Elünden bir kadeḥ nūş eylemek hey sākiyā yegdür

38.⁸⁰

meḥ ulü fā ilātü mefā ilü fā ilün

1. Nāz ile yār kūyını seyrān ider yürür
Tāvūs gibi ravzada cevlān ider yürür
2. Gezme raḳīb ile baña cevr eyleme disem
Turmaz o şivekār aña ihsān ider yürür
3. Üftādesini sāye-veş ol serv-i ḥōş-ḥırām
Her ḳanda gitse ḥāk ile yeksān ider yürür
4. Şāyed görem yüzün diyü kūyında ehl-i aşḳ
Tā şubḥ olunca nāle vü efgān ider yürür
5. Aşḳuñla gördüm ey şaçı Leylā **Miṣālī**yi
Mecnün miṣālī geşt-i beyāban ider yürür

39.⁸¹

mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

1. Firāḳ-ı zülf-i pür-çinüñle ey tiryāk-leb her bār
Yılan şokmış gibi feryād idermiş dem-be-dem aḡyār
2. İzār-ı yāri öpmek istedükde düşmen-i bed-ḥū
Hele ömrü çoḡ olsun aña yüz virmez o gül-ruḥsār
3. Anı bir kerre içenler yimez dünyā ḡamın ḳaç ā
Güzel belden çıkar āb-ı revāndur ḥaçer-i dildār
4. Yalñ yüzli güzel bir Sāmīridür şem -i bezm-ārā
Ki şarılmış yalñ ḳat başına nārenci bir destār
5. Anı sen jāle düşmiş berg-i sūsen şanma gülşende
Olupdur ey **Miṣālī** ol şehe bir tiḡ-i cevher-dār

5b. hey sākiyā: ol mübtelā Koyunoḡlu 13653.

⁸⁰ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44a; *Mecmū'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 104b; *Mecmū'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 48a.

⁸¹ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44b; *Mecmū'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisālî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 538) de geçmektedir.

40.⁸²

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Söze gelseñ lebüne gonce-i handân dirler
Yüriseñ kâmetüne serv-i hıramân dirler
2. Gözüne sürdügiçün iki gözüm ehl-i nazar
Ayağuş toprağına sürme-i a' yân dirler
3. Üzerinde derilen şanma habâb-ı âli
Câm-ı mey bir kez öpünce lebüni şan dirler
4. 'Aşk destârmı şardı baña dellâl-i fenâ
Lîk ey h'âce anuñ şon ucu hicrân dirler
5. Ey **Misâlî** haşı en şonra yıkar hâşıruñı
Cümle 'âlem yüzünüş şonını virân dirler

41.⁸³

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Çekdi tîrûñ gözini yumup açınca nâzır
Zahm-ı sînem añup ol demleri dağı acır
2. Şem' -veş kâr[d]-ı gamuñ kesdi dil-i sūzânı
'Arz-ı hâle n'ola olursa zebânum hâzır
3. Şâh-ı gül yağıdı ruhuñ şevki ile kolına dâğ
Gül-i nâşır o gül üstinde bitüpdür nâşır
4. Çıķuban kürsiye vâ' iz yine feryâd eyler
Var ise bâr-ı riyâ ol hâra geldi ağır
5. Söz götürmez dehen-i tengi katı nâzûkdür
Ey **Misâlî** niçe vaşf eyleye anı şâ' ir

42.⁸⁴

⁸² *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44b; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 195-96; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 39b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1972, vr. 213b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 270a; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 395) de geçmektedir.

2a. Gözüne: Çeşmine Nuruosmaniye 4962.

⁸³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 39a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 104b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 87b, 300a; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 449) ve Kâbilî'nin *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 171) da geçmektedir.

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

1. Kıpınca gönlümi şāhīn mişāli çeşm-i āhūlar
Gidüp ardınca ārām ile şabrum didi yā hūlar
2. Gülistānuñ tatarlar hārdan etrafına havlī
Dikilse tursa kūyuñda n'ola ağıyar-ı bed-ḥūlar
3. Akıtsa kendüye ol serv-i reftārı n'ola ağıyar
Dilā mā'il olurlar dā'imā alçaqlara şular
4. Ḥayāl-i ḥāl-i ruḥsāruñla memlūdur degül ḥālī
Gözüme ey yüzi meh tañ degül girmezse uyḥular
5. **Miṣālī** nā-murāda pāy-būsa kā'il olmazken
Revā mı olasin ağıyar-ı nā-dān ile pehlūlar

43.⁸⁵

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1. Çıkmadı ḥāşīye-i ḥaṭṭ-ı ḡubār-ı dil-ber
Görmedüm dünyede anuñ gibi bir müşkil yer
2. Dehen-i tengüñe beñzer diyü sen lāle-ruḥuñ
Bāḡbān ḡonce-i nev-resteleri tar şatar
3. Āteş-i āhuma itmezse taḥammül sīneñ
Ey yüzi gün n'ola bu ısıya qarlar mı döyer
4. Dōstlar ḥāne-i ağıyāra meded uğramasun
Yohsa ol şūḥ-ı cefā-pişe belāya uğrar
5. Dār-ı dünyāda **Miṣālī**-tek aşılsun ağıyar
Anı cellād-ı każā her ne belā ise çeker

44.⁸⁶

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

⁸⁴ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 44b-45a; *Mecmū'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 105a; *Mecmū'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 300a; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 262.

1a. āhūlar: cādūlar MC O.103.

⁸⁵ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 45a; *Mecmū'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 104b; T 10803, vr. 43a; *Mecmū'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 299b; *Mecmū'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 173b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisālī'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 531) ve Kâbili'nin *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 810) da geçmektedir.

2a. sen: ol Ms. Or. Oct. 3652.

3a. sīneñ: miskīn Ms. Or. Oct. 3652.

⁸⁶ Kamil Ali Gıynaş, *age.*, s. 1053.

1. Beni hûn-ı cigerle guşşa vü gam nâ-tüvân eyler
‘ Aceb bîmâr oldum ne yisem içsem ziyân eyler
2. Göçüpdür kârbân-ı şabr ârâm u qarârumla
Anuñçün dil ceres-vâr iztırâb idüp fiğân eyler
3. Ğam-ı zülf ü hatı eñ soñ vücûdum hâksâr eyler
Ser-i bî-mağzı mûr u mâr hayline mekân eyler
4. N’ola seng-i cefâ-yı yâre zer gibi yüzüm sürsem
Ki ol sîmîn-beden anı mehekk-i imtiñân eyler
5. **Misâlî**nün görüp rüsvâlıgın ‘ ayb eyleme nâşîh
Mey-i ‘ ışk âdemi elbette rüsvâ-yı cihân eyler

45.⁸⁷

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Felek gâhî yirin gün gibi evc-i âsumân eyler
Döner gâhî hazîz-i hâk-i idbârı mekân eyler
2. Tazarru‘ lar idüp gendümden oldı dünyesi âhîr
Yine Âdem gibi Mevlâ ‘ azîz-i ins ü cân eyler
3. Ne gam dervîşe ol luţf ıssı sultân eylese qahrın
Dilâ dervîşini mürşid olanlar imtiñân eyler
4. Cefâsını vefâ bilmek anuñ devlet nişânıdur
Sa‘ âdet aña kim tîr-i cefâsına nişân eyler
5. Tenezzül itdürüp gamla hilâl itse ten-i zerdüñ
Dem olur bedr-i kâmil itmege mihrin ‘ ıyân eyler
6. Nitekim bâğ-ı nazmuñ tütî-i güyâları ey dil
Şeh-i dehrüñ du‘ â-yı devletin vird-i zebân eyler
7. Diyâr-ı gurbete gitdi **Misâlî** çün tek ü tenhâ
Du‘ âlar ile şi‘ ri ehl-i nazma armağan eyler

46.⁸⁸

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

⁸⁷ *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 80a-b; bu gazelin matlaı, Peştelî Hisâlî’nin *Metâlî‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kaya 2003: 802) de geçmektedir.

⁸⁸ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 106a; *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, 64a; bu gazelin matlaı, Peştelî Hisâlî’nin *Metâlî‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kaya 2003: 795) de geçmektedir. 6, 7 ve 8. beyitler Fatih 3849’da yok.

1. Şafā-yı rüyuñ ile murğ-ı dil tekellüm ider
Şu tūt̄ḡ gibi ki āyīneden ta‘ allüm ider
2. Bu ḡastenüñ sevinür cānı şād olur rūḡı
Şu dem ki ḡatlüm içün lebleri tebessüm ider
3. Aḡar şu gibi alur t̄ḡi gözlerin ḡalkañ
Neheng-i baḡr-ı veḡādur şikār-ı merdüm ider
4. Segiyle kim ki anuñ olsa hem-sifāl ü celīs
Ulular ile t̄urup oturup tena‘‘um ider
5. **Miṡālī** gül yüzini görse ol femi mīmüñ
Kem eylemez yolına cümle varını güm ider
6. Murādına iriṡür gün gibi bulup rif‘ at
Kime ki Ḥazret-i zıll-ı Ḥüdā teraḡḡum ider
7. O ṡehsüvār siyeh-kāselik idüp niḡe ṡāḡ
Atı ayaḡına ...⁸⁹ başını süm ider
8. ‘ Aceb mi olsa ten-i ḡāki baḡr-ı luḡfına ḡarḡ
Zemīn-i ṡüreyi keff-i ‘ aḡası ḡulzüm ider

47.⁹⁰

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Ola mı ey dil saña ol ṡāḡ-ı ‘ ālī-ṡān şikār
Yoḡ durur hergiz Hümāyı itmege imkān şikār
2. Ḳoñsusını ḡurd yimez dime ‘ adūdan ḡıl ḡazer
Eylemekde iḡtiyārı yoḡ següñ cīrān şikār
3. Ol gözi āḡüyı ṡayd itsek n’ola aḡyār ile
Segle eylerler ḡazāl-i vaḡṡyī her ān şikār⁹¹
4. Murğ-ı dil kūyında dildāruñ t̄utulmaz kimseye
Tā ezel ‘ ādetdür olmaz Ka‘ bede murḡān şikār
5. Ey **Miṡālī** bir baḡımda murğ-ı cānı ṡayd ider

⁸⁹ Nüşadaki silintiden dolayı okunamamaktadır.

⁹⁰ *Mecmū‘a-i Eṡ‘ār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 45b; *Mecmū‘a-i Nezā‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 88b; İncinur Atık Gürbüz, *age.*, s. 224; *Mecmū‘a-i Eṡ‘ār*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 45b.

1b. itmege: eylemek Ms. Or. Oct. 3652.

⁹¹ Bu beyit, MC O.103’te yok.

4b. ‘ ādetdür: ḡürmetdür Ms. Or. Oct. 3652.

5a. bir baḡımda murğ-ı cānı: murğ-ı cānı bir baḡımda Ms. Or. Oct. 3652.

Yaraşur çeşmine dinse şâh-bâz-ı cân-şikâr

48.⁹²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Biribirinden güzel iki cüvân-ı sîm-ber
Birisinüñ nâmı İbrâhîm ü birinüñ 'Ömer
2. İki de dil-ber-i mümtâzdur ammâ biri
Bî-vefâdur gerçi kim gâyet anı cânum sever
3. Ol iki mihr-i cihân-ârâ için dirsem n'ola
Biribirinden münevver nitekim şems ü şamer
4. Nişf-ı dünyâ içre pehlûsı birinüñ bî-bedel
Birisi hoş yâr-ı cânumdur bütün dünyâ deger
5. Ey **Misâlî** biribirinden Hudâ ayırmason
Kalmasun hâlî temâşâsından erbâb-ı nazâr

49.⁹³

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ulün

1. Şu Kevşer sâkî ğilmân hürdur yâr
Berü gel cennet oldı şahn-ı gülzâr
2. Ruḥın gülgüna öykündürdüğüçün
Kızılca sürünür gülşende gülnâr
3. Meh [ü] mihri saña beñzetmesünler
Ne anda ay u ne hoş bunda gün var
4. Boyuña serv öykündükçe aña
Karış virür çenâr ey lâle-ruhsâr
5. Be va'llâhi ele girmez bu eyyâm
Misâlî fırsatı fevt itme zinhâr

Ḥarfü'z-Zâ

50.⁹⁴

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Dil-i zâhidde ḥayâl-i qadi me'vâ tutmaz

⁹² *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, 91b.

⁹³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Zühdü Bey 607, vr. 14a.

⁹⁴ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 105b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 101b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3398, vr. 63b.

Degme yirde nitekim serv-i dil-ārā tutmaz

2. Şavm için her ne kadar kılsa naşîhat vâ' iz
Pendini kimse anuñ ey dil-i şeydâ tutmaz
3. Câm-ı meyden dime insâna müşelleş yegdür
Rind-i mey-h'âreleri puhte tabîbâ tutmaz⁹⁵
4. 'Älemün çok tatalum bâz-ı Hümâ-pervâzı
Ġayrınuñ murġ-ı ħayâlin gözüm aşlâ tutmaz
5. Şeb-i hicrün anı şol deñlü za'îf eyledi kim
'Aşık-ı ħaste-dilün cismi ser-â-pâ tutmaz⁹⁶
6. Dile mihrün düşeli mekr-i 'adü kâr idemez
Mest-i 'aşkı 'ases-i şâhid-i zibâ tutmaz⁹⁷
7. Ele al şî'rümi luţf ile nazâr eyle disem
O cefâ-pîşe **Mişâli** sözüm aşlâ tutmaz

51.⁹⁸

me'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

1. Derd-i dile la'lün gibi dermân ele girmez
Dermân degül ammâ güzelüm cân ele girmez
2. El ıarlıġından n'ola olsam kıatı dil-teng
Ĥarc eylemege naġd-i firāvân ele girmez
3. Ellerde egerçi çoġ olur ħâtem-i yâķüt
La'lün gibi bir mühr-i Süleymân ele girmez
4. Ġafletle şaķın çekme elün şâne-veş ey dil
Ĥullâb-ı ser-i zülf-i perişân ele girmez
5. El üzre tutarlarsa **Mişâli**yi maĥaldür
Anuñ gibi bir rind-i süĥan-dân ele girmez

52.⁹⁹

⁹⁵ Bu beyit, Esad Efendi 3398'de yok.

4. gözüm: gönül Esad Efendi 3398.

⁹⁶ Bu beyit, Fatih 3849'da yok.

⁹⁷ Bu beyit, Esad Efendi 3398 ve Fatih 3849'da yok.

⁹⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 105b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 47b.

3b. La'lün: La'li 06 Mil Yz A 803.

mef'ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Ber-bād ola yoluñda ten-i hâksârumuz
Bir gün yir ile görmeye kimse ğubârumuz
2. Gâhî şikeste-dil gehî' rencîde-ğâtırız
Eksük degül gönülde bizüm inkisârumuz
3. 'Aşık odur ki yok dimeye cân u başını
Dil-dâra diye yoluña ser-cümle varumuz
4. Zühhâd şeyhi ben kadehi itdüm ihtiyâr
Zîrâ ki sâķî' elde degül ihtiyârumuz
5. Nazm ehli ter düşüp yuya eş' ârdan elin
Görse **Misâlî** bu ğazel-i âb-dârumuz

53.¹⁰⁰

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Ey kaşı yâ şanma tîrûñ cânuma kâr eylemez
Kimseye zaħm-ı derünüm anı izhâr eylemez¹⁰¹
2. Ğonceye var ise söz açdı dehânuñdan şabâ
Yoķsa bülbül yok yire feryâd ile zâr eylemez
3. Nâmenüñ ey ħ'âce yüritseñ kâmiş barmaĝına
Açmayup râz-ı dil-i 'uşşâķı ikrâr eylemez
4. Ey 'adü 'arz itme naķd-i dil metâ' -ı vuşlata
Ĥ'âce-i ħüsn ü bahâ ħalb ile bâzâr eylemez
5. Ey **Misâlî** bir adım atmaĝa servüñ cânı yok
Anuñ için yâr ile ğülşende reftâr eylemez

54.¹⁰²

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

⁹⁹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 45b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 301a; bu ğazelin matlaı, Peştelî Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 894) de ğeçmektedir.

¹⁰⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 45a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 47a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 301a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 36b; Mehmet Özdemir, *age.*, s.134-34.

¹⁰¹ Kâbilî'nin *Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 173) da ğeçmektedir.

¹⁰² *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 45a-b; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 361; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 104b; bu ğazelin matlaı, Peştelî Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 888) de ğeçmektedir.

1. Gedā-şüret egerçi zāhiren h̄ör u haķırüz biz
Velīkin devletüñde bir şeh-i ʿ izzet-serirüz biz
2. Yanup yaķılmada şevķ ile başşak tañ degül şemʿ i
O māhuñ nār-ı mihiyle tıtuşmış küşt-girüz biz
3. Biz el çekdük bu keşret ʿ āleminden vaħdete irdük
Elif-mānend yektā olan abdāl ile birüz biz
4. İderseñ katlüme hükm ey kaşı tuğrā kabülumdür
Ne emrūñ var ise kıl bende-i fermān-pezirüz biz
5. Kesilse başumuz bezm-i ğamında şevķümüz artar
Mişālī şemʿ -veş rüşen-dil ü rüşen-zamirüz biz

55.¹⁰³

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

1. Pervāne-veş bizüm de od olmazdı yirümüz
Nāz ıssı olmasaydı o şemʿ -i münirümüz
2. Yüz süre süre yār işiginde yir eyledük
Erbāb-ı ʿ aşķ içinde bizüm bellü yirümüz
3. Her biri şadra lāyık iken yatduğı budur
Ķanlu çıkardı sine-i ağyār tirümüz
4. Sürsem cüvānlar ile şafālar nʿola müdām
Böyle naşihat eyledi şüfi-i pırümüz
5. Nazm ehli cümle fāriĝ olurdu nazireden
Görse **Mişālī** bu ğazel-i bī-nazirümüz

56.¹⁰⁴

mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

1. İşigün itleri ben ʿ aşık-ı nālāna incinmez
Kerimüʿş-şān olanlar nitekim mihmāna incinmez
2. Mey-i ʿ aşkuñ çeken yoluñda ölmekden elem çekmez
Düşenler hāk-i pāy-ı dil-bere mestāne incinmez
3. Dür-i dendāni mihiri düşse Ķalbe zevķ ider ʿ aşık

¹⁰³ *Mecmūʿa-i Eşʿâr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 50a; bu gazelin matlası, Peştelî Hisālî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 860) de geçmektedir.

¹⁰⁴ *Mecmūʿa-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 104b; bu gazelin matlası, Peştelî Hisālî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 888) de geçmektedir.

Dilâ deryâ muqarrer kaçre-i nîsâna incinmez

4. Görince dâne-i hâlûni düşdi murğ-ı dil dâma
Yatur bend-i belâ içre yine bir dâne incinmez
5. **Mişâlî** şol kadar mu' tād olupdur nâr-ı ' aşkuñla
Semender-vâr girse âteş-i sūzâna incinmez

Harfî's-Sîn

57.¹⁰⁵

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Bâğ-ı tenümde her bir elif bir nihâl bes
Güller yirine dâğ-ı dil-i pür-melâl bes
2. Teslîm idince kırdı o şeh hayli düşmeni
Şâhib-kırâna nite ki didi kıral bes¹⁰⁶
3. Çignetdüğine yâr beni esb-i nâz ile
Yir yir [görindi] na' llerüm aña dâl bes¹⁰⁷
4. Güş eyleseñ kelâmum eger güş-ı hüş ile
Bu beyt saña ey dil-i âşüfte-hâl bes
5. Bir kimsenün tek olmasun üstünde minneti
Dîbâ yirine eynüne bir köhne şâl bes
6. Ben pehlevân-ı ' arşa-i nazm olduğum görüp
Didi **Mişâlî** cümle-i şâhib-kemâl bes

Harfî's-Şîn

58.¹⁰⁸

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Ser-fürü itdürdi halka tîğ ile bir ser-tırâş
Ey gönül ol ğamzesi ser-tizden ğâfil me-bâş
2. Yüz sürermiş ey perî halvetde mermer pâyüne
Yiridür ger başşalar dellâkler bağrına taş

¹⁰⁵ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 45b; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 371; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 301a-b.

¹⁰⁶ Bu beyit, MC O.103'te yok.

¹⁰⁷ Bu beyit, Ms. Or. Oct. 3652'de yok.

¹⁰⁸ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 113b; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir* inde (Kaya 2003: 951) de geçmektedir.

3. Seyr iderdüm dâ'imâ yâri qazırken başumı
Câm gibi çeşmüm olaydı benüm farqumda kâş
4. Yok yire baña kıyma düşer boynuña kanum
Hayr eylemez âhir saña bu gözden aqan yaş¹⁰⁹
5. Ey **Mişâli** yâr dükkânında satl oldı başum
Lülesidür görinen bu çeşm-i eşk-pâş¹¹⁰

59.¹¹¹

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. İtdi ol sîb-i zeqan şeklin dil-i vîrâna naqş
Eyledi Behzâddur güyâ ki bir büt-ğâne naqş
2. Şekl-i Mecnûnda yazarlarsa n'ola naqqâşlar
Ey saçı Leylî beni sen eyledüñ dîvâne naqş
3. Zeyn idüp dâğ-ı belâlarla bisâf-ı sînemi
Geçdi nerrâd-ı felek ben zâr u ser-gerdâna naqş
4. Koynına bu şekl ile şâyed girem yârüñ beni
Eylesün naqqâşlar mecmû' a-i cânâna naqş
5. Ey **Mişâli** gül kulaq tutmazdı şavt-ı bülbüle
Bağlasam vaşf-ı ruğ-ı cânânı üstâdâne naqş

Harfî'l-Ğayn**60.**¹¹²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Şevk ile gülşende yakmış kolına cânâne dâğ
Dir gören beñzer nihâl üzre gül-i handâna dâğ
2. Penbe ile gül yapışdurdı melâhat qasrına
Şanma yaqdı sînesine ol gözi mestâne dâğ

¹⁰⁹ Bu beytin vezni, diğerk beyitlerden farklı olarak “mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün”dür.

¹¹⁰ Vezin tutarsız.

¹¹¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 45b-46a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 118a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Rezaizade Ekrem 240, vr. 53a; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kaya 2003: 997) de geçmektedir.

3a. belâlarla: belâ ile Ms. Or. Oct. 3652.

¹¹² İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 456; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 129b-130a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Konya Şehir Müzesi ve Kütüphanesi, 13388, vr. 110b; bu gazelin matlai, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 88) de geçmektedir.

2b. şanma yaqdı sînesine: sînesine şanma yaqdı Ms. Or. Oct. 3652.

3. K̄anlar ağlardı elinden yansa yağılsa n'ola
Başına odlar yağup ol şāh-ı 'ālî-şāna dāđ
4. Tahta-i s̄inem bisāt-ı nerde d̄önmezdi dilā
Yağmasa ol lāle-ruğ ben zār u ser-gerdāna dāđ
5. K̄urş-ı miñnetdür tenūr-ı ğamda pişmiş her biri
Şanma yađmışdur **Mişālî** sine-i sūzāna dāđ

Harfū'l-Fā

61.¹¹³

me' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Öykündüğünü dāđ-ı ten-i pür-figāra def
Yüzine urdılar gelicek bezm-i yāra def
2. Cisminde k̄aldı bir deri ile bir üstülh'ān
'Āşık geçer benüm gibi ol şīve-kāra def
3. Hāle şu deñlü eyledi tevsī' -i dā'ire
Māhı idince bezmūñe ey māh-pāre def
4. Būs u kenār olmasa mađşūd muṭribā
Göstermez idi ağzı ile zer-nigāra def
5. H̄aṭṭı gibi olur o da bir yañadan hiçāb
Göstermez ol perīyi baña āşikāre def
6. Altun ile **Mişālî** pür olmazdı dāmeni
Varmasa meclis-i şeh-i Cem-iḫtidāra def

62.¹¹⁴

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

1. Gizlemiş kākülūñ ey kām̄eti mevzūn ūskūf
Göreyin kim çıka başdan ola mađbūn ūskūf
2. H̄idmetūñde giceler şubha degin k̄ā'imdür
Şem' -i meclis giyer ise n'ola altun ūskūf
3. Āşiyān şanma ki derbān-ı şeh-i 'ışk olalı
Ey şaçı Leylî giyer başına Mecnūn ūskūf

4a. dönmezdi: tutmazdı Ms. Or. Oct. 3652.

¹¹³ İncinur Atik Gürbüz, *age*, s. 484

¹¹⁴ İncinur Atik Gürbüz, *age*, s. 491.

4. Şâhdan destine çüb aldı yine gonce-i bâğ
Giydi derbân-şifat ey ruḥ-ı gül-gün üsküf
5. Ey yüzi mâh niçe yürekler isüz komışdur
Göreyin görmeye hergiz ser-i gerdün üsküf
6. Güneş ol mâha **Mişâli** n'ola derbân olalı
Ki giyer gün başına bir güzel altun üsküf

63.¹¹⁵

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Pây-ı semendün öpmedin itdün güzâr hayf
Hayf oldu ben fütâdeñe ey şeh-süvâr hayf
2. Bir gice kal benümle didüm kalmadı o mâh
Gitdi müyesser olmadı vaşl-ı nigâr hayf
3. Haḫ kâdî olıcaḫ umaram hayfumı alam
Şol deñlü eyledün baña ey şehriyâr hayf
4. Biñ nâle itdi güşına koymadı şâh-ı gül
Bâğ-ı cihânda bülbüle oldu hezâr hayf
5. İrgürmedi gubâr-ı teni kûy-ı yâra âh
Hayf itdi ey **Mişâlî** saña rüzigâr hayf

Harfû'l-Kâf**64.**¹¹⁶

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1. Dil uzatmış ḫaḫ-ı sebzine o ḫaddi semenün
Tiz günlerde dili ḫuriya berg-i çemenün
2. Âb-ı şâfî gibi ol pîreñen-i nâyî-reng
Key güzel gösterür ammâ senün [ey] sîm-tenün
3. Sen beni öldüreyin cevri ile katlan dirseñ
Döstüm katlanurın cevriñe bi'llâh senün

¹¹⁵ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 46a; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 136b, 301b, *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 803, vr. 41b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 393, vr. 58b; Niyazi Adıgüzel, Raşid Gündoğdu, *Ahmed Bâdî Efendi, Riyâz-ı Belde-i Edirne-20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirne'si*. Edirne: Trakya Üniv. Yayınları 2014, s. 1843.

3b. şehriyâr: şehsüvâr Ms. Or. Oct. 3652.

¹¹⁶ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 146b-147a; bu gazelin matlaı, Peşтели Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 188) de geçmektedir.

4. Bilmem ey gönce-dehen hiç ne efsûn itdüñ
Leblerüñi birbirinden ayırdı sühanuñ
5. Ey **Misâli** götürüp gitmese tañ mı sözi ço
Söz götürmez çatı nâzûkdür o şîrîn-dehenüñ

65.¹¹⁷

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Şabâ cem' iyyetin bozdı tağıtdı diyü ezhâruñ
Yüzinden niçe demdür zehr açar gülşende enhâruñ
2. Derûn-ı gönca pür-zer nağd-i jâleyle tolı nergis
Gözi gönli ganîdür devletünde hayli ezhâruñ
3. Hârîm-i gülsitâna bâğbânlar göz diker oldı
Görenler zînetin nergisler ile şahn-ı gülzâruñ
4. Mey-i şeb-nemle gönca gördi tomruğda yatur ser- hoş
Uçup beñzi küle döndi gamından bülbül-i zâruñ
5. **Misâli** sünbül-i hoş-bünüñ almaz mankıra bâğın
Görelen kâkül-i miskîn ü zülf-i ' anberin yârüñ

66.¹¹⁸

fe' ilâtün mefâ'îlün fe' ilün

1. Jâle nağdin nişâr idince felek
Düşmedi yire güller açdı etek
2. Kılıcuñdur kesüp biçen şahum
Atmasun kendin ortaya nâvek
3. Ham-ı ebrüñi çekmedi iller
Güyyâ bir kemândur başı pek
4. Haddüñe beñzedürler ey yüzi gül
Vechi var kendüyi şatarsa çiçek
5. Nâr-ı âhi ile **Misâli**nüñ
Tutuşup ortaya atıldı fişek

67.¹¹⁹

¹¹⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 106a; bu gazelin matlaı, *Kaf-zâde Fâ'izî Tezkiresi* (Kayabaşı 2003: 485) ve Riyazi Tezkiresi (Açıkgöz 2017: 289)'nde de geçmektedir.

¹¹⁸ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 154a; bu gazelin matlaı, Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 264) de geçmektedir.

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Sâkiyâ biz bilürüz şorma şırâsın kadehün
Bilür eksükli tamâm tolu bahâsın kadehün
2. Pây-mâl-i ğam-ı devrân oluruz cür' a-mişâl
Sürelüm elde iken zevk ü şafâsın kadehün
3. Feth ola diyü tılısm-ı hum-ı mey ey sâkî
Okuruz niçe zamândur ki du' âsın kadehün
4. Umaruz bir gün ola zevk ü şafâsın sürevüz
Haylî demdür çekerüz derd ü belâsın kadehün
5. Zaḥmet-i bād ile şişdi ayağı şanma ḥabâb
Ey **Mişâlî** şşe çek eyle devâsın kadehün

68.¹²⁰*fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün*

1. Câme-i sürh-ı kebûd içre nihândur ḥançerün
Şan şafaḳ içre hilâl-i âsumândur ḥançerün
2. Âsumânda mâh-ı nev deryâda mâhî ḥavf ider
Mâhdan mâhiye dek ḥükm-i revândur ḥançerün
3. Teşne-diller gördügi demde n'ola cân virseler
Bir güzel bilden çıkar âb-ı revândur ḥançerün
4. Şöyle geçkindür ki kanda yatduĝın bilmez şehâ

¹¹⁹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 543, vr. 48a-b; *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 302a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1069, vr. 10a; bu gazelin matları *Riyazi Tezkiresi* nde (Açıkgöz 2017: 289) de geçmektedir.

5b. devâsın: du' âsını Ms. Or. Oct. 3652.

¹²⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 106b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 644, vr. 5a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi Y-29, vr. 136a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 554, vr. 142a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 105, vr. 107b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz FB 533, vr. 115b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 367a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 sel 2309, vr. 163a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 sel 2196, vr. 85a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 63a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 6, vr. 25b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 338, vr. 24b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Ali Nihat Tarlan 21, vr. 157a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 244a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 618, vr. 53a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum 776, vr. 24b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Bibliotheque Nationale de France, Supplement Turc 389, vr. 140a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 105, vr. 107b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 6188/2, vr. 56b; Niyazi Adıgüzel, Raşid Gündoğdu, *age.*, s. 1843; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10714, vr. 25a; Aysun Sungurhan, *Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara 2017, e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83504/kinalizade-hasan-celebi---tezkiretus-suara.html>, s. 742-43; bu gazelin matları, Peştelî Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 214) de geçmektedir.

Ġamze-i mest-i müdâmuñdan nişândur hañçerüñ

5. Tatlu dillerle **Mişâlî**nüñ girüpdür gönline
Güyyâ bir dil-ber-i şîrîn-zebândur hañçerüñ

69.¹²¹

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Baña keyfiyyet olmaz sâķī'la' l-i dil-rübâdan yeg
Ne zevķ ola mezâķ ehline cām-ı pür-şafâdan yeg
2. Göze göstermez isem yiridür kuħl-ı Şıfâhânı
Gelür baña ğubâr-ı râh-ı küyuñ tütüyâdan yeg
3. Geçüp dünyâ hevâsından hevâ-yı 'aşķuña düşdüm
Ṭabîbüm var mıdur bî-çâre tebdîl-i hevâdan yeg
4. 'Aceb mi 'ârızuñ üstinde zülfüñ piç ü tâb olsa
Olur mı genc-i hüsnuñ şaķlamağa ejdehâdan yeg
5. Yolında rüz u şeb yârüñ **Mişâlî** saña bir hem-râh
Bulınmaz yilmege yöpürmege bād-ı şabâdan yeg

70.¹²²

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1. Toħm-ı eşki ħâk-i ümmide nişâr itsem gerek
Ol tezerv-i kebk-refţârı şikâr itsem gerek
2. Zâhidâ irşâd-ı şeyħ-i şehri sen eyle kabûl
Ben daħı pîr-i muğânı ihtiyâr itsem gerek
3. Kûy-ı yâre rûzigâr ile düşem şâyed diyü
Cism-i zârı bu hevâ ile ğubâr itsem gerek
4. Ġam şudâ' ı câna geçdi bâde-i mergi bulup
Kâse-i serle içüp def'-i ħumâr itsem gerek
5. Cism-i zârı hecr ile berg-i ħazâna döndürüp
Ol şeh-i hüsne **Mişâlî** ber-ğüzâr itsem gerek

¹²¹ Cöñk, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, Şevket Rado Yazmaları 479, vr. 24a.

¹²² İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 550, *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 65b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 285a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 177a; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 185b.

3b. Cism-i zârı: ħâk-i cismi 28 Hk 3648.

71.¹²³*fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

1. Dōstlar her kime bir yār-ı sitemkār gerek
Dīde hūn-bār u ten efgār u gönül zār gerek
2. Hūblar içre gönül alıcı çoğdur ammā
Dil-i ' uşşākı ele alıcı bir yār gerek
3. Çāre var mı diyicek derd-i vişāline didi
Ol ṭabīb-i dil ü cān şerbet-i dīnār gerek
4. İrmek isterseñ eger rüz u sāl ol yāre
Şubḥa dek dīde-i encüm gibi bīdār gerek
5. Eller üzre ṭutulup olmağa maḳbūl-i cihān
Olıcaḳ şı' r-i **Miṣālī** gibi eş' ar gerek

72.¹²⁴*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Bezm-i ğamda la' lin añup ḳan döker cānānumūñ
Var ise geldi gözine dīde-i giryānumūñ
2. Bāğda gördüm çenār almış eline jāleyi
Öykinür diyü dişine ol gül-i ḥandānumūñ
3. Āteş-i mihrüñle eczāmı kül itdi cümleten
Āh kim yandum elinden bu dil-i sūzānumūñ
4. Mihr ile māhı bu şüretle niçe teşbīh idem
Yüzi ağ almı açuğdur ol meh-i tābānumūñ
5. Şevḳ-i mihriyle o māhūñ yire göge şığmadı
Eşḳ-i çeşmümle **Miṣālī** nālesi efgānumūñ

73.¹²⁵*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1. N'ola şirīn lebūñle bu dil-i şeydāyı söyletseñ
Şekerle yiridür ṭuṭı-i şekker-ḥāyı söyletseñ
2. Cefā eyler baña ölsem de açmaz ağzımı ammā
Mesīḥā dirilür ol yār-ı rüḥ-efzāyı söyletseñ

¹²³ *Mecmū'a-i Eş'ar*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 8340, vr. 103b.

¹²⁴ *Mecmū'a-i Eş'ar ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 189a; İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 568-69.

¹²⁵ *Mecmū'a-i Eş'ar ve Envâ-i Hutût*, Michigan Üniversitesi 356, vr. 31a.

3. Yine döndüğünü gamdan bilürdün bu dil-i zâruñ
Eger muṭrib belâ bezminde bir dem nâyı söyletseñ
4. İştüdüm ʿışkı inkâr eylemiş ey gamzesi hünî
Gözün cellâdına emr eyleseñ aʿ dâyı söyletseñ
5. İderken mürdeyi ihyâ kelâm-ı rûh-bahşuñla
Mişâlî sihr iderdün ol büt-i tersâyı söyletseñ

74.¹²⁶

mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

1. Kad-i ham-geştemi yitmez mi bâr-ı gam kemân itmek
Neden ben bî-nişanı tîr-i hicrâna nişân itmek
2. Elün çek niʿ met-i dünyâdan ey ʿ aşık Mesîhâ-veş
Dilerseñ kurş-ı mihri sofrâ-i çarḡ üzre nân itmek
3. Kitâb-ı ḥaṭṭını ol ḥʿâce-i hüsn eylemiş izhâr
Bu vech ile diler erbâb-ı ʿ aşkı imtiḥân itmek
4. Gönül murḡı senün ey gonce ḡaddün arzû eyler
Nihâl-i gülde gūyâ bülbül ister âşiyân itmek
5. Virüp dil naḡdini bir kâkül-i Leylâya Mecnûn-veş
Neden illerde kendün ey **Mişâlî** dâsitân itmek

75.¹²⁷

mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

1. Ayaḡın öpmege şarkarmış ol serv-i dil-ârânun
Bi-ḡamdiʿllâh hele başı aşığa oldı Ṭübânun
2. Ṭutarsın ḡürmet ile sâkiyâ el üzre şevḡinden
ʿ Aceb mi ayaḡı yir başmasa meclisde şahbânun
3. Gönüller almada gerçi ki tîr-endâzdur gamzeñ
Velî ḡaşun da öte ucıdur ey şūḡ fettânun
4. Yaşuma öykünürmiş ey dūr-i yektâ degül gird-âb
Ḳulaḡın ḡuş idince dest-i âhum burdı deryânun

¹²⁶ *Mecmûʿa-i Eşʿâr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC O.103, vr. 46a; *Mecmûʿa-i Nezâʿir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 301b.

3a. eylemiş: eylemez MC O.103.

4b. nihâl: nihân Ms. Or. Oct. 3652.

¹²⁷ *Mecmûʿa-i Eşʿâr ve Fevâʿid*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 188a; bu gazelin matlatı, Peştelî Hisâlî'nin *Metâliʿü'n-Nezâʿir*'inde (Kalyon 2011: 214) de geçmektedir.

5. Ham-ı ebrü-yı yāra öykünelden hüküm idüp bildüm
Mişālī egrilik var idügin re'yinde tuğranuñ

Harfü'l-Lām

76.¹²⁸

meḫ'ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. Başum şikeste eyle eyā kaşları hilāl
Küyuñda tut ki artıg olur bir şımık sıfāl
2. Mehden haber getürdi ruhuña tutuldı gün
Gerçi ki yokdur elçiye ey mäh-rü zevāl
3. Misk-i Hıḫā dimek haḫ-ı miskinüñe haḫā
Teşbīh eylemek lebüñi sükkere vebāl
4. Müjgānlaruñ hayāli derünında 'āşıkuñ
Ey naqşı hūb her biri bir süzen-i hayāl
5. Şol resme dilde hūb yazar haḫḫ-ı la' lüñi
Almış **Mişālī** var ise Yāḫütđan mişāl

77.¹²⁹

meḫ'ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. Bir çāre eyle zaḫm-ı dil-i pür-figāra gel
Tek çalma pāreye beni kıll pāre pāre gel
2. Gel bād-ı āh-ı 'āşıka itme muḫābele
Ey şem' -i hüsn karşı ḫoma rüzgāra gel
3. Ben gitme diyicek giderin diyü itdi nāz
Didüm ki gitmegi gider ol şivekāra gel
4. Peykāni keşretiyle geçilmezse sineden
Ey tiğ-i yār şehr-i dile yara yara gel
5. Didüñ ki zāruñi işidüp varayın saña
Cevr eyleme meded bu **Mişālī**-i zāra gel

¹²⁸ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 175b.

¹²⁹ İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 621; *Mecmū'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 185b; *Mecmū'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad ef 3443 vr. 37a; bu gazelin matları, Peşteli Hisālî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 332) de geçmektedir.

3a. Ben gitme diyicek giderin: Gel gitme diyicek gelürin 28 Hk 3648.

3b. ol şivekāra: ey mäh-pāre *Mecmū'atü'l-Letâ'if*.

4a. keşretiyle: ḫasretiyle 28 Hk 3648.

Harfî'l-Mîm78.¹³⁰*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Gâh mevcûd u gehî ma' dümdur Monlâcığum
Şan dehânuñ noқта-i mevhümdur Monlaciğum
2. Eylemek lâzım degül mâ-fi'z-zamîrüm saña ' arz
Ehl-i ' ilme mes'ele ma' lümdur Monlâcığum
3. Şem'-veş yanmağa hâlin ' âşık-ı dil-sûhtenüñ
Şubha dek karşında her şeb mümdur Monlâcığum
4. Hüb-rûlar şîve bâbında şerîk olmaz saña
Cümlesi yanuñda hep ma' dümdur Monlâcığum
5. Ger **Mişâlî**nün haţuñ fetvâ virürse katline
Bî-güneh öldürme bir mazlûmdur Monlâcığum

79.¹³¹*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Câm-ı la' lüñ nüş iden görmez senüñ dünyâda ğam
Sâkiyâ çekmez muqarrerdür içenler bâde ğam
2. ' Aşkuña mu' tâd olaldan ğuşşa çekmezsem ne var
Ey dür-i yektâ çeker mi âşinâ dünyâda ğam
3. Kimse âzâd olmadı âlâm-ı zehr-i dehrden
Çekmede yeksândur hep bende vü âzâde ğam
4. Didüm ağyâr ile gördükde seni artar ğamum
Didi ol şeh artuğ olmaz ' âşık-ı şeydâda ğam
5. Rüyı zerd olup içi kıan tölmez idi olmasa
Ey lebi gonce **Mişâlî**-veş gül-i ra' nâda ğam

80.¹³²*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Telh olur şîrîn lebüñsüz bu dil-i nâ-şâda bezm
Sâkiyâ sensiz harâm oldı baña dünyâda bezm

¹³⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 172a.

¹³¹ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 189a.

¹³² *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 179a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 3795, vr. 3a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 364, vr. 11b.

1b. Sâkiyâ: Hâşılı Ms. Or. Oct. 3652.

2. Halka el virmekden istiğfâr idüp ayak çeke
Korsa la' lûñ şevkine her şâhib-i seccâde bezm
3. Gel habâb-ı bâdeden fehm it fenâsın ' âlemün
Kaşr-ı ' işretgâh-ı Cemdür kim virüpdür bâda bezm
4. Şanmañuz toğduğda Cem bî-hûde efgân eyledi
Tıfl iken dağı getürmişdür anı feryâda bezm
5. Ey **Misâli** çıktı şöhet saña el virdi murâd
Câm-ı mey destünde dil-ber der-kenâr ortada bezm

81.¹³³

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Oldı havâle üstüme bâr-ı elem benüm
Ham itse kıddüm ey kaşı yâ n'ola ğam benüm
2. Ğam hem-dem oldı nâle ney ü hün-ı dil şarâb
Devründe şimdilik hele ey sâķī dem benüm
3. Döndürdi gerçi şüret-i dîvâra za' f ile
Yazulı görmesün yüzümi ol şanem benüm
4. Emsem didükçe derdüme dir ol tabîb-i cân
Tiryâk-i la' l-i nâbum olur saña em benüm
5. Ben ol şeh-i memâlik-i ' işkam **Misâlîyâ**
Sancaķ-dârum olmaya mîr-i ' âlem benüm

82.¹³⁴

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Elümde câm-ı mey gül gibi handân olduğın görsem
Yine bülbül-şifat ' uşşâķ nâlân olduğın görsem
2. Yine âyine-ruhlarla görüşsek bezm-i gülşende
Şafâ yüz gösterüp ' âlem nümâyân olduğın görsem
3. Ayak toluların içsün yürüsin mâh-rûlarla
Deve tabanı sâĝar elde tábân olduğın [görsem]

2b. şevkine: şevkete Ms. Or. Oct. 3652.

3b. ' işretgâh-ı humdur: ' işretgâhı humdur Ms. Or. Oct. 3652.

4b. feryâda: Ferhâda Ms. Or. Oct. 3652.

¹³³ İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 634; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 111a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 8340, vr. 103b.

¹³⁴ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3849, vr. 106b.

4. Ayağı toprağıyla rûşen olsa çeşm-i nâ-binâ
İzi tozu yine kuhl-ı Şifâhân olduğın [görsem]
5. Yıkılmadın bu 'âlem yummadın göz dehr-i fâniden
Raķīb-i bed-liķā hāk ile yeksân olduğın görsem
6. Güneş yüzlü güzeller şalsa mir'ât-i meye per-tev
Yine cām-ı şafâ gün gibi rahşân olduğın görsem
7. O Yûsuf-çihre kılsa külbe-i aħzânumı teşrîf
Misâli yine bir şeb düşde sulţân olduğın görsem

83.¹³⁵

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Bulur felekde bir gün 'âķıbet sen mâhı sulţânım
Şaķın erbâb-ı 'aşķuñ yirde qalmaz âhı sulţânım
2. Ne çâre bu dil-i maħzûna vaşluñ mümkün olmazsa
Yüzüñ göster baña luţf eyle bâri ġâhî sulţânım
3. N'ola görmek dilersem şem' -i ruhsâr-ı ziyâ-baħşuñ
Şeb-i ġamda yitürdüm bu dil-i güm-râhı sulţânım
4. Gerekmez serv' ar' ar sâye-i şimşâd-ķadsin
Ĥilâfım yok sözümde toġruyam va'llâhî sulţânım
5. **Misâli**-veş ķuluñdur halk-ı 'âlem âsitânuñda
Olaldan devlet ile mülk-i ħüsnüñ şâhı sulţânım

84.¹³⁶

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Yâķüt la'l-i nâbuña beñzer Ķayacıġım
Baş üzre ħâtem itse n'ola yir Ķayacıġım
2. Öykünmez idi la'lüne iķdâm-ı tâm idüp
Olmasa taş baġırlu güherler Ķayacıġım
3. Mümkün midür ki sine-i şafuñda ola mü
Kim gördi sebze bitüre mermer Ķayacıġım
4. Dîvâne diyü silsile-i 'ışķa luţf idüp
Ķayd it ķuluñı kâtib-i defter Ķayacıġım

¹³⁵ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 65b.

¹³⁶ İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 653.

5. Ferhād gibi nāle ider dā'imā diyü
Tağlar **Mişālī** kuluñı taşlar Kayacığum

Harfū'n-Nūn

85.¹³⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ser virür evvel kademde 'ışka hāzır [baş] olan
Cān virür rāh-ı maḥabbetde ğama ḥāldāş olan
2. Bir adım itdüm yine iki cihānuñ menzilin
Kim durur erbāb-ı 'ışk içre baña pādāş olan
3. Yārdan seng-i cefā irdüğine incinme kim
'Āşık-ı bî-çāreye oldur yarar yoldaş olan
4. Küşt-gīr-i derd için meydān-ı 'ışk-ı yārda
Kırpüğün cārüb çeşmin meşk ider ferrāş olan
5. Bu **Mişālī** gibi devründe Cem-i devrān olur
Bāde-i cām-ı lebünle sākīyā 'ayyāş olan

86.¹³⁸

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Ruḥı cennet kadi Tübāsın sen
Niçe Tübā daḥı a' lāsın sen
2. Āh-ı 'uşşāk ile ey kūy-ı ḥabīb
Örtülü Ka'be-i 'ulyāsın sen
3. Ay başında görünürsün bir gün
Kaşları ğurre-i ğarrāsın sen
4. Yağmağa diller ararsın şāhum
N'ola dilerse dil-ārāsın sen
5. Ey **Mişālī** niçe toz konduralar
Tıpkı mir'āt-i mücellāsın sen

87.¹³⁹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

¹³⁷ Kāmil Ali Gıynaş, *age.*, s. 2030.

¹³⁸ *Mecmū'a-i Eş'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Rezaizade Ekrem 240, vr. 178a; *Mecmū'a-i Eş'âr*, Selimiye Kütüphanesi, 22 Sel 2299, vr. 74a.

¹³⁹ *Mecmū'a-i Eş'âr*, Bibliotheque Nationale de France, Supplement Turc 244, vr. 28b.

1. Kuluñdur cümle hûbân-ı cihân bir pâdişâsın sen
Zamânuñda begüm Sultân Hüseyn-i Baykarasın sen
2. Cemâlûñ göster erbâb-ı şafâ ' âlem yüzün görsün
Bu gün bu hüşn ile âyîne-i ' âlem-nümâsın sen
3. Hüseynîye çıkar ey gül nevâ-yı nâle-i ' uşşâk
N'idem kim bezm-i meyde bülbül-i nağme-serâsın sen
4. Bu şî' ri meşhedüñde kıan ile yazdur dilâ tâ kim
Gören bilsün şehîd-i küşte-i tîğ-i cefâsın sen
5. Ğazeller söyleseñ evşâf-ı la' linde n'ola yârûñ
Mişâlî söylenür bir şâ' ir-i rengin-edâsın sen

88.¹⁴⁰*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Ayağına yüz sürer bûs itmedin cânân elin
Başımı kesseñ de çekmez zülf-i müşg-efşân elin
2. Ğarķ-ı eşk olduğça tañ mı mâ' il olsam ğamzeñe
Uzadur tîge ğarîķ-i lücce-i ' ummân elin
3. Destüñi öpsem didüm bir sille urdı aĝzuma
Bu bahâneyle baña öpdürdi ol âfet elin
4. Zülf ü hâl [ü] hâttuñı seyr itdi sultân-ı Habeş
Aldı zîr-i destine güyâ ki Hindüstân elin
5. Ey **Mişâlî** gördi kim dirhemle mâlik olmadı
Çekdi ol Yûsuf-liķâdan keffe-i mîzân elin

89.¹⁴¹*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Baña göstermez geçer yanumdan ol âfet yüzün
Geçdi ' ömrüm görmedüm ben haste-dil şîhhat yüzün
2. Bülbül-i dil ol yüzi gül var iken meyl eylemez
Ğoncanuñ bād-ı şabâ ' arz eylese kıat kıat yüzün

¹⁴⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 65a.

¹⁴¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 412, vr. 9b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 63b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye K. 6, vr. 25a; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 189a.

2b. bād-ı şabâ: açup yüzün Barb. Or. 126.

3. Kĩmyā-yı ʿ aşka mālīk olmayınca bir gedā
Görmedi dünyāda ey sīmīn-beden devlet yüzün
4. Baña yüz miḥnetle göstermez geçer gül-ruḥların
Tağıdup zülfin şabā gösterdi bī-minnet yüzün
5. Rūy-ı cānānı öperdüm yummadın çeşm-i ecel
Gözlerüm görse **Miṣālī** bir daḥı fırsat yüzün

90.¹⁴²

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

1. Taḫībüm öldürür ben ḥaste-ḥālī derd ü ḡam bir gün
Eger ḡam-ḥāneme rencide kılmazsañ ḡadem bir gün
2. Niçe irsün kıyāmet kāmētüñe ʿ ömr-i kūtāhum
Baña hicründe biñ yılca gelür ey pür-sitem bir gün
3. Şeb-i zulmetde ben pervāneñe itdüklerüñ zulmi
Saña ey şemʿ-i rüşen yana yana ağlayam bir gün
4. Söze gelse ider bir demde niçe mürdeler iḫyā
Baña ölsem de açmaz ağzını ol ʿ İṣī-dem bir gün¹⁴³
5. Unutdurmaz beni yād itdürür bu nazm-ı ḥālet-baḥş
Ḡam-ı laʿ lūñ vücūdum bā-vücūd eyler ʿ adem bir gün
6. Kişinüñ şoñra adın añdıran āşārıdur zīrā
Añılmazdı eger ey sāḫīcām olmasa Cem bir gün¹⁴⁴
7. Dimiş bir gün varup kaṭʿ ideyin başın ḡalemāsā
Gelür başa **Miṣālī** her ne yazdıysa ḡalem bir gün

91.¹⁴⁵

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

3a. mālīk: vāşıl Barb. Or. 126.

3b. Görmedi: Görmez ol Barb. Or. 126.

4a. miḥnetle göstermez geçer gül-ruḥların: minnetle göstermez geçerken ruḥların Barb. Or. 126.

¹⁴² *Mecmūʿa-i Nezāʿir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 200b-201a; *Mecmūʿa-i Eşʿār*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8076, vr. 104b; *Mecmūʿa-i Eşʿār*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye O. 34, vr. 7b; *Mecmūʿa-i Eşʿār*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 10757, vr. 38b; *Mecmūʿa-i Eşʿār ve Fevāʿid*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 183b.

1a. Derd: renc 3652, 28 Hk 3648.

2b. Biñ: bir 06 Mil Yz A 8076.

¹⁴³ Bu beyit, 06 Mil Yz A 8076'da yok.

¹⁴⁴ Bu beyit, 06 Mil Yz A 8076'da yok.

7a. Ḡalemāsā: ḡalemvārī Ms. Or. Oct. 3652, 28 Hk 3648.

¹⁴⁵ *Mecmūʿa-i Nezāʿir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 214b; bu gazelin matlaı, Peşтели Hisālī'nin *Metālī'ü'n-Nezāʿir*'inde (Kalyon 2011: 633) de geçmektedir.

1. Bütün dünyâ degersin bir cüvân-ı mâh-peykersin
Niçün ey yâr-ı cānum kendüñe *şaḳḳu 'l-ḳamer* dersin
2. Seni ehl-i nazarlar kıymeti taşıyla tartarlar
Felekde kevkeb-i dürri gibi pākîze gevhersin
3. Yüzüñ ağ alnuñ açık bir hilâl-ebrû güzelsin sen
Ne yüzle dirler ey meh saña bilsem aya beñzersin
4. Terāzūdan ağır bir dil-ber-i sîmîn-bedensin sen
Melâhatda seni kim dir ki Yūsuf-la ber-â-bersin
5. **Misâlî** sen mehi gökde ararken yirde bulmuşsin
Egerçi kim yukardan gün gibi bir mâh-ı enversin

92.¹⁴⁶

me' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

1. Pür kıлмаğ için bâde-i şeb-nemle ḳapağın
Gülşende yine lâleler uzatdı ayağın
2. Sūsen ḳılıcın āy me-veş ḳıldı mücellâ
Görsün diyü ser-ḥayl-i şitâ başı yarağın
3. Anuñla açıldı gözi ḥurşide revâdur
Ger nergis-i pür-jâle yedirse gözi yağın
4. Nergis gibi ey yâsemen olma ḳatı ḥünîn
Mir'ât-i ruḥ-ı dil-bere baḳ gör yüzüñ ağın
5. Didüm o gül-i nev-rese pîr avla çocuk sen
Didi ki **Misâlî** saña olmuş olacağın

93.¹⁴⁷

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Lebün evşâfımı bir Hızr-leb cānân ağzından
İşitdükde şu ḳomış çeşme-i ḥayvân ağzından
2. Şarâb-ı la' l-i nābuñ ḥasretiyle beñzi ḥün olmuş
Şurâḥîñün gelür meclisde her dem ḳan ağzından
3. Dil olsa söylese sînemdeki peykân-ı dil-düzuñ
İşitseñ mâcerâ-yı zaḥm-ı ḥün-efşân ağzından

¹⁴⁶ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 323a.

¹⁴⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 175a.

4. Çemende gonce-i pür-jäle gūyā bāl-i tūṭīdūr
Anuñ ḥubb-ı nebāt eksük degül bir an ağızından
5. **Miṣālī** ḥasteyi rūḥ-ı revānum emmeden la' lūñ
Ferāgat eylemez tā çıkmayınca cān ağızından

94.¹⁴⁸

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Bū ' Alī şanma Şifā-yı dile dermānı yazan
Bādedür yine ḥumār-ı mey-i hicrānı yazan
2. Ḥaṭṭ-ı ruḥsāruña bir vech ile teşbīh idemez
Şeyḥ Sa' dī daḥı olursa Gülistānı yazan
3. Cümle ḥüsn illerini saña müsellemler kılmış
Tā ezel pādīşehüm milket-i ' Oşmānı yazan
4. Ol elif-ḳadd ü ḳaşı nūnı güzel resm itmiş
Ḥāme-i şun' -ı Ḥudādur var ise anı yazan
5. Ey **Miṣālī** ḡam-ı ebrūsını yazmış başuma
O şehūñ ḥüsni berātındaki ' unvānı yazan

95.¹⁴⁹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ḥaber şoran leb-i cān-baḥş ile sen serv-ḳāmetden
Su'āl itmek dūrür ' İsi ile rūḥum ḳıyāmetden
2. Sen ey rūḥ-ı revān başdan ayağa pür-leṭāfetsin
Görünmez anuñ içün cümleten cismūñ leṭāfetden
3. Baña pīr-i muḡān bir cām ile gösterdi dünyāyı
Ben andan gördüğümü görmedüm ehl-i velāyetden
4. Şehādet eyler iken ḥaṭṭuña da' vā-yı ḥüsñünde
Efendi dönmez ölürse de düşmen şehādetden
5. **Miṣālī** yok naẓīri şol ḳadar rengin ü ter olmuş
Lebi mānendi mīve ḳoymamışdur bāḡ-ı cennetden

96.¹⁵⁰

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

¹⁴⁸ *Mecmū'a-i Eş'ār*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi 3398, vr. 65b.

¹⁴⁹ *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevā'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 185b.

¹⁵⁰ *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevā'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 189a.

1. Rûze-i ğamda didûn ço dili bed-nâm olsun
Olsun ey kaşı hilâlüm hele bayram olsun
2. Râ-yı ebrûsı ile kıadd ü dehânın vaşf it
Saña ey çeşm-i ğazâlüm dir iseñ em olsun
3. ‘İydgâh içre dil ârâm idemez bir lahza
Bile şalınmağa bir serv-i dil-ârâm olsun
4. Leb-i şîrînüñ ile çeşmüñi aġyâr öpmiş
Olsun ey la‘ li şeker gözleri bādâm olsun
5. Kâf-ı miñnetde özün ‘aşk ile ‘Ankâ-veş
Bî-vücüd eyle **Misâli** bu da bir nâm olsun

Harfî’l-Vāv

97.¹⁵¹

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Dime sen pây-bûsa ‘aşık-ı zârı maħaldür bu
Öperler göz göre ruhsârıñ iller güzeldür bu
2. Riyâzetle eger topraġı altun itseñ ey zâhid
Senün ‘ışk içre ‘ilmün bu kıadar başka ‘ameldür bu
3. Kıoyup küyuñda ġöñlüm râh-ı ‘ışkuñ ihtiyâr itdüm
ġöñül kıalsun begüm yol kıalmasun dirler meşeldür bu
4. Yiter fikr eyle ey dil kâkül-i müşġinini yâruñ
Bunuñla kimse çıkmaz başa bir tül-i emeldür bu
5. Hıa-ı ruhsârı vaşfında o mâh-ı ‘âlem-ârânuñ
Nazîre dînmez aña ey **Misâli** bir ġazeldür bu

Harfî’l-Hâ

98.¹⁵²

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

¹⁵¹ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1972, vr. 359a; *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 218b, 302b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Rezaizade Ekrem 240, vr. 87b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 3513, vr. 120b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, MC K. 315, vr. 14a; Niyazi Adıgüzel, Raşid ġündoġdu, *age.*, s. 1843-44; bu gazelin matlai, Peştelî Hisâlî’nin *Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kalyon 2011: 779) de geçmektedir.

¹⁵² *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 8340, vr. 103b; *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 302b; Niyazi Adıgüzel, Raşid ġündoġdu, *age.*, s. 1844; bu gazelin matlai, Peştelî Hisâlî’nin *Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kalyon 2011: 1095) de geçmektedir.

1. Kaçan kim gelse sâkî bâde-i gül-reng meydâna
Şafâ ile o dem rakşa girer meclisde peymâne
2. Atup dūd-ı dilüm eflâke yir yir âsumânîler
Şerâr-ı nâr-ı âhum yanmağ öğretti gül-efşâna
3. Seni hâk ile yeksân eyler ayağına yüz sürseñ
Şu gibi aqma ey dil gördüğün serv-i hırâmâna
4. Keş-â-keşde kalursuñ şâne gibi ‘ömrün oldukça
Dilâ tolaşma ‘akluñ var ise gîsü-yı cânâna
5. **Mişâlî**-veş görelde boynı bağı bende olmuşdur
Ne reng itdi görüñ yâkût-ı la‘ l-i yâr mercâna

99.¹⁵³

fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün

1. Şād idüp hâtır-ı ağıyarı beni yād itme
Ağladup dōstuñı düşmenüñi şād itme
2. Kayd idüp defter-i ‘uşşâka raķîbüñ nāmın
Mülk-i hüsñüñ şehisin bir yaramaz ad itme
3. Olayın ben senüñ ey şâh kuluñ kurbānuñ
Āsitānuñda tek öldür beni āzād itme
4. Varayın aña cefâlar ideyin dimişsin
İtme luţf eyle gel ey ğamzesi cellād itme
5. Bilürin şoñra **Mişâlî**ye cefâ eylersin
Dōstum bâri vefâya anı mu‘ tād itme

100.¹⁵⁴

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

1. Seyr-i pehlü itmege girmiş Vefâ hāmmāmına
Bağ ‘adū-yı nâ-trâşuñ dōstum endāmına

¹⁵³ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 1532, vr. 45a; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 4453, vr. 73b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 64a; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi 861, vr. 64b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T 393, vr. 51a.

2a. nāmın: adın Arkeoloji 861.

4a. aña: saña 06 Mil Yz A 4453, Arkeoloji 861, T. 393.

5a. Eylersin: idesin Barb 126, T 393.

¹⁵⁴ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Recaizade Ekrem 240, vr. 109b, 06 mil 319/1 vr. 136a-b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4962, vr. 291a; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 412, vr. 8a.

2. Rûşen oldı bezmümüz geldükde meydâna şarâb
Kaşr-ı şevküñ sâkiyâ hürşid toğdı cāmına
3. Bâde-i merg ile bî-hüş oldı geçdi kendüden
Cem bu devrûñ döymeyüp cām-ı belâ-encāmına
4. Şanma encümdür şeb-i ‘işretde haddüñ şevkine
Bir niçe güller yapışdurdum sipihrüñ bāmına
5. Ey **Misâlî** hañt-ı Yâkütin tırâş idüp o şâh
La‘l kaşlu bir mühür kızıtdı güyâ nāmına

101.¹⁵⁵

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Başaldan âfitâbum pâyüñi yüz nâz ile hâke
Atıldı pâbucı mâh-ı nevüñ tâ bām-ı eflâke
2. Ferağ şadî ne yüzden göstere yüz bād-ı âhumdan
Ġubâr-ı ġuşsa-i hañtuñ konar mir’ât-i idrâke
3. Hâs ü hâşâk-i der-i yâre yüzler sürmege lâyıq
Dil-i üftâde var iken düşer mi çeşm-i nem-nâke
4. Görüp yaşum rikâbuñda ‘adûlar ser-nigün olsun
Beni nañcîr-veş gel şehsüvârum bağla fitrâke
5. Derûnî tâbına döymez yanar rişte erir süzen
Misâlî niçe dermân eylesün bu cism-i şad-çâke

102.¹⁵⁶

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Kimi deryâ kimisi kañre dirmiş aña ter-dîde
‘Aceb bilsek nedür bâ‘ iş ola bu deñlü terdîde
2. Gören şanur dağı yaşını yaşar bir tîfil mîdur
Velî şorsañ virür çağ Nüh tîfânın haber dîde
3. Hevâyî gerçi kim bir rind-i şürîde geçer deryâ
Bu yaş içre görüpdür andan artuğ şür-ı ter dîde

3b. döymeyüp cām-ı belâ-encāmına: toymayup cām-ı sürür-encāmına 28 Hk 3648.

¹⁵⁵ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 63b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr ve Fevâ‘id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 189b.

3a. der-i: râh-ı 28 Hk 3648.

¹⁵⁶ *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 252a-b; bu gazelin matlatı, Peştelî Hisâlî’nin *Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir*’inde (Kalyon 2011: 1106) de geçmektedir.

4. Velî Ʒalgıtdı deryâ eşkümün bād-ı hevâsıyla
Anı ŷu gibi ƷarcatmaƷda ammâ kim baŷar dîde
5. Döne döne cihānuñ cūların gözden geƷürmezdi
Miŷālî iki gözlü âsiyâb olmasa ger dîde

103.¹⁵⁷*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Hāneme gelse kaçan ol meh gözüm Ʒan olmada
'ĀŷıƷ-ı ķam-dîde ķün geldükçe giryān olmada
2. Çeŷm-i bīmāruñ görüp dil baķlayaldan zūlfüne
Dîde giryān olmada ƷāƷır periŷān olmada
3. Yollara düşüp ararsın ol ŷehi feryād idüp
Ey [göñül] bilmem ne bulduñ böyle nālān olmada
4. Vechi var olsa ruķuñda leblerün rengin ü ter
İvmeye bā' iŷ olur mihr-i dirāķŷān olmada
5. Bezm-i meyde ķayrıla sen dā'im Ʒolular içmede
Sāķar-ı çeŷmi **Miŷālî**nün Ʒolu Ʒan olmada

104.¹⁵⁸*fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün*

1. Bitmemiŷ sebze-i ƷaƷtuñ daķı bŷtānuñda
Hîç söz yok ķüzelüm ķonce-i ķandānuñda
2. Hānçerün yanuña ƷaƷup baña çok zaķm urduñ
İtdüķün ey ŷeh-i 'ālem Ʒala mı yanuñda
3. Yalıñuz yatar imiŷse kim acır aķlardı
ƷoƷınur ƷāƷıruma Ʒançer-i bürrānuñ da
4. ŷubķa dek āh [u] fiķān ile uyutmaz ķalkı
Bilmezem derdi nedür bu dil-i nālānuñ da
5. Göz göre öldüresin gibi **Miŷālî** Ʒuluñı
Yine Ʒançer görinür nergis-i mestānuñda

105.¹⁵⁹

¹⁵⁷ *Mecmû'a-i Eŷ'âr*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi 861, vr. 64b.

¹⁵⁸ *Mecmû'a-i Eŷ'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Çelebi Abdullah 315, vr. 134a.

¹⁵⁹ *Mecmû'a-i Eŷ'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 64b.

mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

1. Kapuñda senüñ hâke süren yüzini her gâh
Bir vech ile elbette olur vâşıl-ı dergâh
2. Her kim ki ola sâlik-i râh-ı ser-i kûyuñ
Hâşâ ki kıala vâdî-i hayretde o güm-râh
3. Envâr-ı İlâhî saña gün gibi mu' ayyen
Ey râz-ı dile vâkıf olan 'ârif-i bi'llâh
4. Görsem yüzüñi hâşıl olur taşfiye-i kalb
Zîrâ ki ider her kişiye feyz-i seher-gâh
5. Ser-menzil-i maşşûda **Misâli** yetişürdi
Ger bedraқа-i luţfuñ olaydı aña hem-râh

106.¹⁶⁰

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Kayd-ı dünyâdan olurdu dil ü cân âzâde
Beni itler yirine bağlasa segbân-zâde
2. Gördiler hüsni ile bu ân-ı leţâfet-bahşuñ
Anuñ içün saña dil virdi niçe dil-dâde
3. La' l-i nâbuñ şu' arâ bâdeye teşbîh ideli
Cümle-i halk-ı cihân oldu esîr-i bâde
4. Bir dem ey serv-i revân öpmege el virmezseñ
Bâri düşdükçe ço öpsün ayagüñ üftâde
5. Ey **Misâli** niçe gamgîn olup ağlamayayın
Gülmek olmadı müyesser bu dil-i nâ-şâda

107.¹⁶¹

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Mâ'ilem şol deñlü ol naħl-i dil-ârâ seyrine
Ser-fürü kılmam eger olsam da Tübâ seyrine
2. Dâğlar yakdum tonatdum sînemüñ dükkânını
Ol gül-i ra' nâ niçün gelmez tonanma seyrine

¹⁶⁰ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 175b.

¹⁶¹ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Barb. Or. 126, vr. 64a-b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Bibliotheque Nationale de France, Supplement Turc 245, vr. 178a.

3. Kâfir ağıyaruñ şaķın teşrîf kılma hânesin
Mü'mine lâyıķ degül varmaķ kilisâ seyrine
4. Bir gice seyrinde ol Yûsuf-liķâyı seyr iden
Tâ ölince meyl ider elbette rü'ya seyrine
5. Yine dil virdi **Mişâli** bir büt-i tersâya kim
İtmege cânlar virür gökde Mesîhâ seyrine

108.¹⁶²

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. N'ola zülfün görüp dil düşse ol çâh-ı zenaḥdâna
'Azîzüm Yûsuf-ı Mıṣrî düşer bend ile zindâna
2. Seni ḥabs itmege zindâna ḥüsnün bâ' iş olmuşdur
Ḳafesdür câygeh ey ḡonce-leb murḡ-ı ḥoş-elḥâna
3. Seni cân gibi ḳoynına ḳoyaldan ḥabsgâh ey dil
Benüm Mıṣr-ı vücûdum içre zindân oldu ten cânâ
4. Sebebdür çâhuña ey Yûsuf-ı Mıṣrî düşüşdür bu
Bu 'âlem niçe Yûsufklar düşürdi çâh-ı zindâna
5. 'Aceb mi görmez olsa gün yüzün 'uşşâķ-ı bî-ḫâlî'
Ṭutulmuş ey **Mişâli** ol meh-i tâbân-ı mestâna

109.¹⁶³

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün

1. Olalı tîḡ-i cefâ ile tenüm şad-pâre
Açmaḡa râz-ı dili aḡız açupdur yâre
2. Niçe çâķ itmeyeyin câme-i şabrum ey dil
Yine bir derzî güzel ḳıldı beni âvâre
3. Sensin ol şâh-ı cihân Yûsufi Mıṣr-ı ḥüsnün
Saña ḳul olmaḡ için girdi [cihân bâzâra]
4. Ḥaşre dek yüzüne baķsam da ḳanâ' at gelmez
Bu meşeldür ki ṫoyulmaz güzelüm didâ[ra]
5. Vireli şî' rini ol şâha **Mişâli** güyâ
'Arz-ı ḫâl itmege mektûb şunar ḥünkâra

¹⁶² *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 182a.

¹⁶³ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 182a.

Harfî'l-Yâ**110.**¹⁶⁴*fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün*

1. Taqılup hâra gel ey gonce-dehânum Fethî
Beni bülbül gibi zâr eyleme cânum Fethî
2. Kapudan sineñi gül gibi açup çıkmañ dir
Feth-i bâb-ı harem-i bâğ-ı cinânum Fethî
3. Muşhaf-ı hüsnüñi cân şu gibi eylerdi revân
Nâz ile eyleseñ ey rûh-ı revânum Fethî
4. Leb-i cân-bahşuñ ile mürdeñi ihyâ eyle
Meded öldüm meded ey âfet-i cânum Fethî
5. Kaşuñuñ yâsına kırbân olacağum luğf it
Yayma ağyâra benüm kaşı kemânum Fethî
6. Yoluña niçe **Misâlî** gibi kırbân olsun
Sen şağ ol dünyede ey tâze cüvânum Fethî

111.¹⁶⁵*mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün*

1. Gülşende figân bülbül-i şeydâdan açıldı
Bî-çâre gülüñ tãli' i gavğâdan açıldı
2. Her gice şabâha dek eyâ kıddi kıyâmet
Şüfî ile çeşm-i gam-ı ferdâdan açıldı¹⁶⁶
3. Pinhân idi tûmâr gibi râz-ı gam-ı dil
Sırrum benüm ol kaşları tuğrâdan açıldı¹⁶⁷
4. Gamzeñ dil ü cân kal' asını açsa 'aceb mi
Burc-ı beden ol tiğ-i mücellâdan açıldı
5. Fâş olduğın ey pîr-i muğân şanma ki hamrın
Esrâr-ı meyüñ cãm-ı muşaffâdan açıldı
6. 'Älemde n'ola gün yüzüñi görse **Misâlî**
Ey mâh ruhuñ zülfi şeb-âsâdan açıldı

¹⁶⁴ İncinur Atik Gürbüz, *age.*, s. 816.¹⁶⁵ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 182a; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 8340, vr. 95b; Kâbilî'nin *Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr*'ında (Gürbüz 2018: 1070) da geçmektedir.¹⁶⁶ Bu beyit, 28 Hk 3648'de yok.¹⁶⁷ Bu beyit, Konya 8340'ta yok.

112.¹⁶⁸

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Kaçan gül-ruhlarından sümbülün ol sîm-ber açdı
Şanasın uçmağa fâvüs-ı cennet bâl ü per açdı
2. Dehâni sırrına tûmâr-ı dilden oldılar vâkıf
O şâhuñ hânçer-i dil-dûzı çok gizlü haber açdı
3. Kad-i bâlâña key zîbâ yaraşdı câme-i dîbâ
Be-gâyet sîne-i sîmînuñ ol zer tûgmeler açdı
4. Didiler kim bahâr irişdi açıldı gül-i bādâm
Şu dem kim cāndan nergislerin ol verd-i ter açdı
5. Zebāni tîğ-i bürrān nîzesi destindeki hāme
Sühan mülkin **Mişālî**-nām bir şāhib-hüner açdı

113.¹⁶⁹

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Ne dem ki meclise sâķî elinden pür-şafâ geldi
Ayağ üzre tırup didüm ki hoş geldi şafâ geldi
2. Haţum gelsün vefâ idem diyü 'ahd eyledün gitdüñ
Gel e 'ahde vefâ kııl ol zamān ey bî-vefâ geldi
3. N'ola katl itmege 'uşşâķı şüret bulsa da' vâsı
Efendi hüccet-i tezvîr ile hâttuñ çıkageldi
4. Haber virdi nigāruñ tütüyā-yı hāk-i pāyinden
Ayağı tozı ile ey gözüm bād-ı şabā geldi
5. Döküldi geldi āh itdükçe naķd-i merdüm-i dîde
Mişālî yolına harc eyle kim bād-ı hevā geldi

114.¹⁷⁰

mef'ülü fâ'ilätü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Tā sînesin ki tîr delüp tîğ dilmedi
Ġamgîn 'aşıkın gözi gönli açılmadı

¹⁶⁸ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 266a; bu gazelin matlai, Peşтели Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 1311) de geçmektedir.

¹⁶⁹ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 267b; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 181a; Peşтели Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 662) de geçmektedir.

¹⁷⁰ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 268a-b; bu gazelin matlai, Peşтели Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 1240) de geçmektedir.

2. Tuğrâ-yı hüsnüni çeküp ey şeh çevirmeden
Çat' itmeyince başını hâme çekilmedi
3. El kaldurur güli ne kadar olsa hâksâr
Zîrâ ki yirdeki yüz efendi başılmadı
4. Gördi silinmiş aqçesi geçmez o sîm-ten
Naqd-i sirişk-i çeşm-i terüm geçdi silmedi
5. Vaşlın ümîd eylemeden tîr-i tîzûññ
Tâ başmayınca bağına sînem kesilmedi
6. Vaşf-ı haţum yazar diyü ol şeh **Mişâlî**yâ
Bir dil mi var ki hâme-mişâl iki dilmedi

115.¹⁷¹

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Müzeyyen kılduğı bu lâle vü gül deşt-i hāmūnı
Çurıldı ' ıyş için şâh-ı bahāruñ çetr-i gerdūnı
2. Elinde şeş-peri şan lâle-pervāzî çavuşlardur
Maşūn olsun diyü asîb-i deydin küh u hāmūnı
3. Gelüp cem' oldı Kāğıd-hāne yazusına bu haţlar
Yazıldı şâh-ı verdūñ ' ıyş için emr-i hümāyūnı
4. Yüzinden zehr aqardı cūlaruñ taħrîk-i bād ile
Kenāra çekmese bir serv-kāmet yār-i mevzūnı
5. Çemende jāle düşmiş berg-i bādām ile gül şanma
Cihānı kıldı bir şāhuñ çili aqçeyle altunı
6. Ne şâh-ı Cem-haşemdür ol ki fūls-i aħmere şaymaz
Ne deñlü var ise medfūn dehrūñ māl-i Çārūnı
7. Cūvān-ı sebz-haţla seyr-i Kāğıd-hāne itdükçe
Yazıldıqça **Mişālî** haste-hālūñ kalb-i maħzūnı
8. Du'ām oldur felekde ' izzet ü qadrin füzūn itsün
Hudā rif' atde qosun gün gibi ol zıll-ı bî-çūnı
9. Hemîşe halk-ı ' âlem sâyesinde sâkin olduqça

¹⁷¹ *Mecmû'a-i Nezâ'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 274a-b; bu gazelin matlatı, Peşteli Hisâlî'nin *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*'inde (Kalyon 2011: 1174) de geçmektedir.

Haṭādan şaklasun Haḡ pādīşāh-ı rub^c -ı meskūnı

116.¹⁷²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Sāḡiyā meclis müheyyā ḡāzır u āmāde mey
Gel yetiş sensiz ḡarām oldı dil-i nā-şāda mey
2. Gel ḡabāb-ı bādeden fehmi it fenāsın^c ālemün
Ḳaşr-ı^c işretgāh-ı Cemdür kim virüpdür bāda mey
3. Ayaḡ üzre ṭuramam bir dem ḡabāb-ı bāde-veş
Sāḡiyā ayaḡ başaldan bu ḡarāb-ābāda mey
4. Ḥalka el virmekden istiḡnā idüp ayaḡ çeke
Görse la^c lün şevḡine her şāḡib-i seccāde mey
5. Ey **Mişālī** saña çıḡdı şoḡbet el virdi murād
Dest-i sākī elde dil-ber der-kenār ortada mey

117.¹⁷³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Cem^c ider ayaḡın öpdürmek için yārānı
Beñzer ol şāh-ı ḡüsün eyler ayaḡ dīvānı
2. Vāḡı^c ā ey dil-i şeydā yārimüz ḡoş görmez
Kim ki seyrinde ḡucarsa o meh-i tābānı¹⁷⁴
3. Ābgīne ki şikest olsa ḡarār itmez āb
Dilde durmaḡ ne^c aceb ḡançer-i ḡün-efşānı¹⁷⁵
4. Āşiyān-ı ḡamı başdan niçe ırsun Mecnūn
Yokdur ey Leylī-ḡırāmum başına dermānı
5. Oldı ser-menzil-i maḡşūdına vāşıl^c āşıḡ
Yaraşur sīneñe dirlerse Vefā meydānı
6. Ṭurmadı tiri **Mişālī** ten-i şad-çäkümde

¹⁷² *Mecmū'a-i Nezā'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 278b; *Mecmū'a-i Eş'ār*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4960, vr. 38b; bu gazelin matlaı, Peştelı Hisālī'nin *Metālī'ü'n-Nezā'ir* inde (Kalyon 2011: 1195) de geçmektedir.

¹⁷³ *Mecmū'a-i Nezā'ir*, Berlin Devlet Kütüphanesi, Ms. Or. Oct. 3652, vr. 268b; *Mecmū'a-i Eş'ār*, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, Şevket Rado Yazmaları 74, vr. 34a; *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 180a; bu gazelin matlaı, Peştelı Hisālī'nin *Metālī'ü'n-Nezā'ir* inde (Kalyon 2011: 142) de geçmektedir.

¹⁷⁴ Bu beyit, 28 Hk 3648 ve Ms. Or. Oct. 3652'de yok.

¹⁷⁵ Bu beyit, Şevket Rado 74'te yok.

5a. oldı: ola Şevket Rado 74.

5b. Sīneñe: sīnesine Şevket Rado 74.

Şanki bir kanlu durur çıkdı delüp zindânı

118.¹⁷⁶

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. El aldı şūfī muğāndan ' aşādan el çekdi
Uzatdı destini cāma riyādan el çekdi
2. Düşince қа' r-ı yem-i ' aşka almayup elümi
O dürr-i baħr-ı cefā āşinādan el çekdi
3. Görince destüni ħinnālı pençe-i mercān
Kenāra çıkdı yem-i pür-şafādan el çekdi
4. Diremle olmadı mālîk çü keffe-i mîzān
Dilā o Yūsuf-ı ħüsn ü bahādan el çekdi
5. Kemān-ı ' aşkına her kim ki urmadı kullāb
Misālîyā meger ol qaşı yādan el çekdi

119.¹⁷⁷

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Giderdi ruħlarından ħatṭım ol meh bî-nikāb oldu
Bi-ħamdi 'llāh açıldı ṭālî' üm ref' -i ħicāb oldu
2. Müdāmî mest-i ħayrān itmege ' uşşāk-ı şeydāyı
Ĥaṭ u la' li ħubār-ālūde bir rengin şarāb oldu
3. Sipihrüñ sinesinden geçdi tîr-i āteş-i āhum
Yüzi māhum şeb-i fūrkatde şanma ki şihāb oldu
4. Yolında terk-i ser itmem diyü düşmen cevāb itmiş
İşidüp kesdi ol şeh başını kaṭ' -ı cevāb oldu
5. **Misālî** nāleñi ħuş itdi açdı kapuyı dildār
Açıldı başuña devlet kapusu fetḥ-i bāb oldu

120.¹⁷⁸

mef' ulü fā' ilātü mefâ' ilü fā' ilün

6a. şad-çäkümde: şad-çäkinde Şevket Rado 74.

6b. Kanlu durur çıkdı delüp: kanludur delüp Şevket Rado 74.

¹⁷⁶ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 799, vr. 36b; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8877, vr. 181b; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 182a.

¹⁷⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 181a.

¹⁷⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 182a.

1. Gördi kıyâma kıpdi yirinden o kıâmeti
‘Uşşâk nâle ile kıopardı kıyâmeti
2. Minnetler itdi sînemi yarmağa hıaçerüñ
Ey şehriyâr geçmedi yanuñda minneti
3. Peykânını kıoyup gideli zaħm-ı sînede
Çıkmadı dilden ol kıaşı yânuñ cerâhati
4. Tıoğrulsa gelse devlet ile sîneme oķuñ
Ey ğamzekâr zaħmumuñ işlerdi devleti
5. Hıaıtı gelince kesme vefâdan ümîdüñi
Saña **Mişâlî** cevri ide ol cevri nihâyeti

121.¹⁷⁹

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

1. Felek bırakmış iken jâle-veş yabana beni
Çıkardı mihrüñ ile evc-i âsumâna beni
2. Zamâne gibi baña gün yüzini göstermez
Daħı ne günlere şaķlar ‘aceb zamâne beni
3. O kıaşı yânuñ iden tîr-i ğamzesin ser-tîz
Hıadeng-i derd ü ğama eylemiş nişâne beni
4. Yanumda girye iken şîr-i bîşe-zâr-ı cihân
Şikâr eyledi ol çeşmi âhuvâne beni
5. **Mişâlî** táb-ı teb-i ‘aşķ özge vâdidür
Hemîşe Kıays-şifat söyledür yabana beni

Müfred/Matla/Beyitler**1.¹⁸⁰**

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Hâne-i ra‘ nâ vü bî-mânend ü zîbâ dil-ğüşâ
Görmedi çeşm-i felek mişlin zihî ‘âlî-binâ

2.¹⁸¹

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Aldı naķd-i şabruñı ol hı‘âce-i hüsn ü bahâ

¹⁷⁹ *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi 336 vr. 99b; *Mecmû‘a-i Eş‘âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud 5300, vr. 35b.

¹⁸⁰ Mehmet Gürbüz, *age.*, s. 627.

¹⁸¹ Aysun Sungurhan, *age.*, s. 743.

Ey gönül barmağ hisâbı gösterür şimdi saña

3.¹⁸²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Sende bir 'âlem var ey İskender-i Yûsuf-liğâ
Bakdığın mir'ât olur âyine-i 'âlem-nümâ

4.¹⁸³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Kaşr-ı dehrün ferşi gam sağıfı elem bâbı belâ
Çâr dîvârı cefâ vü miñnet ü renc ü 'anâ

5.¹⁸⁴

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

Kaşd eyle dilâ olmağa serdâr-ı maħabbet
Mecnün gibi konuşun dir iseñ başuña devlet

6.¹⁸⁵

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Çıkşa ağzumdan lebün didüm ki sağ olmağ ba'îd
Didi ol 'İsî-nefes var çıkmaduk cânda ümîd

7.¹⁸⁶

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

Katl itmeye beni o cefâ-cû arar yürür
Sevmez şu deñlü bendesini bulsa öldürür

8.¹⁸⁷

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

'Adûdan şaklamağa sürme-i hâk-i rehün her bâr
İki şandûkadur sürme kapağlı çeşm-i gevherbâr

9.¹⁸⁸

¹⁸² Bekir Kayabaşı, *Kaf-zâde Fâ'izî'nin Zübdetü'l-Eş'âr'ı*, İnönü Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya 1997, s. 485; Filiz Kılıç, *Meşâ'irü's-Şu'arâ*, Ankara: KTB. Yayınları. e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036.asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0>. [Erişim Tarihi: 01.02.2019], s. 332; Niyazi Adıgüzel, Raşid Gündoğdu, *age.*, s. 1844.

¹⁸³ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 mil Yz A 3092, vr. 254b.

¹⁸⁴ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

¹⁸⁵ Süleyman Solmaz, *Gülşen-i Şu'arâ*, KTB. Yayınları. Ankara 2018, e-kitap: <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56733.ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0>, [Erişim Tarihi: 01.03.2020], s. 275; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, 184b.

¹⁸⁶ Niyazi Adıgüzel, Raşit Gündoğdu, *age.*, s. 1844; Bekir Kayabaşı, *agt.*, s. 485; Namık Açıkgöz, *age.*, s. 289.

¹⁸⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 170b.

¹⁸⁸ Süleyman Solmaz, *age.*, s. 275; Bekir Kayabaşı, *agt.*, s. 485.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Har u has cem' olsa ey gül-ruḥ ser-i Qaysa ne var
 Ademün başına çok nesne getirür rüzigār

10.¹⁸⁹

mef' ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

Haşr olmadığıñ 'aşıkā gerçi 'azābdur
 Maḥşerde şorulur şaşım ol da ḥisābdur

11.¹⁹⁰

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Mā'il-i būs u kenār iseñ leb-i deryāya var
 Şāf-meşreb 'aşık-ı dīdār iseñ Mīrzāya var

12.¹⁹¹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Şordı emdüñ mi diyü la' lümi itdüm inkār
 Ben inandum şorusın sen viresin didi niğār

13.¹⁹²

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Dimezler kim gelen ol pādīşāh-ı 'ālem-ārādur
 Giderler seyr-i ḥünkār itmege 'ālem temāşādur

14.¹⁹³

mef' ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

Ey māh gördi gūşe-i ebrūñı bī-naẓīr
 Bu tekye-i felekde hilāl oldı gūşe-gīr

15.¹⁹⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kākül-i dildāra berdār olmayan 'aşık mıdur
 'Aşık olmuş tūtalum Manşūr-veş fāyık mıdur

16.¹⁹⁵

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

O çok çok sevdiğüm erbāb-ı 'aşka az cefā [eyler]

¹⁸⁹ Bilge Kaya, *agt.*, s. 399.

¹⁹⁰ Bilge Kaya, *agt.*, s. 537.

¹⁹¹ Bilge Kaya, *agt.*, s. 733.

¹⁹² Bilge Kaya, *agt.*, s. 774; Süleyman Solmaz, *age.*, s. 275; Filiz Kılıç, *age.*, s. 332.

¹⁹³ *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

¹⁹⁴ *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

¹⁹⁵ *Mecmū'a-i Eş'ār ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 172a.

Bu ben mu^ç tâd-ı derd ü miñnete ammâ vefâ [eyler]

17.¹⁹⁶

fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilün

Görmeyen yüzüni toyınca didüm sağ olmaz
Didi ol şüh-ı cihân görmege toymağ olmaz

18.¹⁹⁷

mefâ^ç ilün mefâ^ç ilün mefâ^ç ilün mefâ^ç ilün

Şafak şanmañ ruhuñ mihriyle çarhuñ bağı hün olmuş
Hilâl-ebrûlaruñ görmüş meh-i nev ser-nigün olmuş

19.¹⁹⁸

mef^ç ulü fâ^ç ilâtü mefâ^ç ilü fâ^ç ilün

Berg-i hazân-şifat beni lertzân itdi çok
Hummâ^ç alâmeti gibi hayrlı tutumu yok

20.¹⁹⁹

mef^ç ulü fâ^ç ilâtü mefâ^ç ilü fâ^ç ilün

Şemşîr-i gâmzesiyle ider kılların helâk
Yavuz güzel degül midür ol şâh-ı hışmnâk

21.²⁰⁰

fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilün

Öykünirse gözinüñ yaşına ben giryānuñ
Getürür altına üstini şabâ dünyānuñ

22.²⁰¹

fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilün

Didüm ey meh göremem gün yüzüni ağlamadan
Didi ol şâh-ı cihân bir dahı bağ gözünü sil

23.²⁰²

fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilün

Yâr geçdi niçe bir sen yatasın lâ-ya^ç kıll
Aç gözün tur yukarı geçdi günüñ ey gâfil

¹⁹⁶ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

¹⁹⁷ Bilge Kaya, *agt.*, s. 968.

¹⁹⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

¹⁹⁹ Bekir Kayabaşı, *agt.*, s. 486.

²⁰⁰ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 296.

²⁰¹ Niyazi Adıgüzel, Raşit Gündoğdu, *age.*, s. 1844; Bekir Kayabaşı, *agt.*, s. 486.

²⁰² Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 398.

24.²⁰³*mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Kaşuñ tuğraları hükme eyledi aqıtmağa qanum
Benüm kes başumı tuğrâ-yı aħkam ile sultānum

25.²⁰⁴*mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Şu deñli ra'şe peydâ eylemişken keşret-i meyden
Ne hâletdür yine düşmez elümden sâkiyâ sâgar

26.²⁰⁵*me'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün*

Her dem yüzüñi yârüñ ayağına sürersin
Bir gün şaqın ey dide-i pür-nem lekellersin

27.²⁰⁶*fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Güşe-i ebrüsını zîr-i niqâb-ı nâzdan
Gösterüp ol meh vefâlar eyledi açmazdan

28.²⁰⁷*fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Bülbül-i şeydâyı mest itdi şarâb-ı nâzdan
Var ise efsün ider ol gonçe-leb açmazdan

29.²⁰⁸*fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Geh açıldı gonçe geh dürdi yüzini nâzdan
'Aşıkâ yüz gösterür bu vech ile açmazdan

30.²⁰⁹*müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

Sevdi gönül bir dil-ber-i nâzük-beden gonçe-dehen
Nâm-ı şerîfi sîm-ten etvâr u evzâ'ı ħâsen

31.²¹⁰

²⁰³ Filiz Kılıç, *age.*, s. 332.

²⁰⁴ Bekir Kayabaşı, *agt.*, s. 485.

²⁰⁵ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

²⁰⁶ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 609; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Zühdü Bey 244, vr. 43b.

²⁰⁷ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 610.

²⁰⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Envâ-i Hutût*, Michigan Üniversitesi Yazmaları 356, vr. 17b.

²⁰⁹ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 718.

²¹⁰ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 739.

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Nükte fehîm itmez kelâmuñdan sühan-dân olmayan
Añlamaz esrâr-ı la' lün 'arif-i cân olmayan

32.²¹¹

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Bir selâmuña senüñ degme miyüz ey meh-rû
Gel e inşâf ide bi'llâh elün gögsüne ço

33.²¹²

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Dime zâhid içüp ' aşk ayagın evgâr u mest olma
Varalum menzil-i maqşûda gel ço pây-best olma

34.²¹³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Didüm âhîr haç gelür ol la' l-i handân üstine
Didi ol rûh-ı revân gelsün n'ola cân üstine

35.²¹⁴

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

Güldür dimiş ' izâruñ için bir niçe gürüh
Gül beñzemez ' izâruña vechen mine'l-vücüh

36.²¹⁵

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Yüz sürer seg diyü ol yârüñ ayağı tozına
' Aşıkun hâk-i reh-i yâr yapışdı yüzine

37.²¹⁶

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

Naql idince o sâye-i Yezdân
Didi târîh geçdi zıllu'llâh

38.²¹⁷

²¹¹ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 803; Niyazi Adıgüzel, Raşit Gündoğdu, *age.*, s. 1844; Bekir Kayabaşı, *agt.*, s. 486; Filiz Kılıç, *age.*, s. 333.

1b. Gele inşâf ide bi'llâh: Lâyık olsun mı gel inşâf it Riyâz-ı Belde-i Edirne.

²¹² Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 946.

²¹³ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 1030; Mehmet Gürbüz, *age.*, s. 849; Aysun Sungurhan, *age.*, s. 742; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, 170b.

²¹⁴ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 114.

²¹⁵ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 533, vr. 177a.

²¹⁶ *Mecmû'a-i Eş'âr*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1973, vr. 35b.

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Miṣālî şād olup gūş eyledükde didi tārīhin
Yine Veysî Efendi ḥakim oldı şehr-i Üskübe

39.²¹⁸

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Ne sihr itdi bu ben miskine ol ebrū-yı peyveste
İki göz arasında 'aqlum aldı kıldı dem-beste

40.²¹⁹

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Gören āyīnede 'aks-i 'izāruñ bildi ey ḥūrī
Mihirden meh ne yüzden istifāde itdügin nūrī

41.²²⁰

fe'îlātün fe'îlātün fe'îlātün fe'îlün

Meclis-i 'aşka ayak baş yürü merdāne gibi
Eller üzre tütalar tā seni peymāne gibi

42.²²¹

fā'îlātün fā'îlātün fā'îlātün fā'îlün

Ḳaṭre-i eşküm şu deñlü aqdı k'oldı yem gibi
Niçe girsün göñlüne ol ḡocnenüñ şeb-nem gibi

43.²²²

fā'îlātün fā'îlātün fā'îlātün fā'îlün

Varın iṣār eyleyüp kuçmağa ol sīmīn-beri
Görmedüm ḥammām-veş 'ālemdē kızgın müşteri

44.²²³

fe'îlātün fe'îlātün fe'îlātün fe'îlün

Her gören bende geçerse n'ola 'Abdu'llāhı
Şāhdur ḥüsn iline kākül-i tūğ-ı şāhı

45.²²⁴

²¹⁷ Suat Donuk, *Hadâ'iku'l-Hakâ'ik Fi Tekmîleti's-Şakâ'ik, Nev'izâde Atâyi'nin Şakâ'ik Zeyli*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2017, s. 1757.

²¹⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

²¹⁹ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 1367; *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 184b.

²²⁰ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 1173.

²²¹ Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 1203.

²²² Abuzer Kalyon, *agt.*, s. 1353.

²²³ Niyazi Adıgüzel, Raşit Gündoğdu, *age.*, s. 1844; *Mecmû'a-i Eş'âr*, Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 2309, vr. 150b.

²²⁴ Mehmet Gürbüz, *age.*, s. 340.

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Hâşılı yârün niyâz ehline her dem nâz işi
Korqarın bugün helâk eyler beni bu nâzişi

46.²²⁵

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

İşi gayrılaruñ kapuñda cânâ hep bitüp gitdi
Ne hâletdür benüm yalvarı yalvarı işüm bitdi

47.²²⁶

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Āşık öldürme dūrür diyü hemîşe qaşdı
Haṭṭuña zülf-i siyeh niçe qaraltı aşdı

48.²²⁷

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Ġubâr-ı haṭṭuñuñ didüm gönül olmışdur abdâli
Gülüp didi anuñ ma' lümdür keyfiyyet-i hâli

49.²²⁸

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Erre-i gamla **Misâli** ten-i şad-pâreñi dil
Diler iseñ ola baş üzre yirün şâne gibi

50.²²⁹

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

Didüm **Misâli** şevk ile târiḥini anuñ
Sultân Murâd eyledi dünyâyı ber-murâd

Mısra'lar

1.²³⁰

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Aḥmed-i Şâdık Efendi gitdi dünyâdan meded

2.²³¹

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Bi-ḥamdi'llâh ki yine Tâci Beg-zâde re'îs oldı

²²⁵ Mehmet Gürbüz, *age.*, s. 655.

²²⁶ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 170b, 184b.

²²⁷ *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id*, Süleymaniye Kütüphanesi, 28 Hk 3648, vr. 170b.

²²⁸ *Mecmû'a-i Eş'âr*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye 336, vr. 59b.

²²⁹ Niyazi Adıgüzel, Raşit Gündoğdu, *age.*, s. 994.

²³⁰ Suat Donuk, *age.*, s. 1012.

²³¹ Aysun Sungurhan, *age.*, s. 743.

